

SOTILASPAPPI SOVINNON RAKENTAJANA

CRUX

3

KESÄ-ELOKUU 2009

Akavan kirkolliset ammattiliitot & Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Onko uskonnolla merkitystä?

- Kirkko instituutiona
- Uskotko sinä Jumalaan?
- Kummius ■ Nykyihmisen maailmankuva ■ Kysymyksiä kirkolle ■ Uskonnon ja kirkon paikka Ruotsissa

AINAKIN NAAPURI, ELLEI PERÄTI KUMPPANI

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@evl.fi

NAAPUREIDEN ASIAT kiinnostavat jo luontaisen uteliaisuutemme takia. Kumppaneiden touhuista on hyvä tietää yhteistyön tähden. Vihollisia pitää jo vakoilla.

Valmistautuessani toukokuun alussa kokoontuneeseen kirkolliskokouksen kevätistuntoon luin huolellisesti monien mielestä yhden vähiten kiinnostavista asiakirjoista, Kirkon työmarkkinalaitoksen toimintakertomuksen. Vuosi 2008 oli uuden palkkausjärjestelmän soveltamisen vuosi.

Työmarkkinalaitos arvioi kertomuksessaan järjestelmän toteuttamisen onnistumista. Arvio oli perusteiltaan myönteinen: palkkausjärjestelmä on perusrakenteeltaan onnistunut ja kirkon työhön sopiva. Myös toteutus oli pääosin kelvollinen, vaikka ongelmiaakin oli.

Vaikka näemme tilanteen työntekijäpuolella ongelmakeskeisemmin, ei meillä ole mitään syytä erilaiseen perusrarvioon: järjestelmä on toimiva ja kelpoinen kirkon työntekijöiden palkkauksen järjestämiseen. Koska näemme ongelmat, olemme valmiita kehittämään järjestelmää edelleen.

Toimintakertomuksessakin arviointia terävöitetään. Todetaan muun muassa, että suurimmat ongelmat liittyvät järjestelmän keskeisen sisällön ja tapahtuneen muutoksen oivaltamiseen. Ongelmia tuottaneina yksityiskohtina mainitaan muun muassa vaativuusryhmän alarajan käyttäminen usein peruspalkkana.

EI OLLUT Pappisliiton puheenjohtajana lainkaan vaikea yhtyä arvioon. Sanoin sen myös kirkolliskokouksen puheenvuorossani. Mutta sanoin myös, että työnantajalla on velvollisuus ohjeistaa, kannustaa ja tarvittaessa selkeästi painostaakin paikallista työnantajaa tekemään järjestelmän mukaisia ratkaisuja. Kirkolliskokouksen talousvaliokunnan hyväksytyssä mietinnössä todettiin, että järjestelmän arvioiminen on ennen aikaista.

On toimittava niin, että paikallinen työnantaja yhä paremmin ymmärtää, mistä järjestelmässä on kyse. On tie-

dossa niin paljon perustavanlaatuisiakin ongelmia palkkauksen järjestämisessä seurakunnissa. Työnantajan, KiT:n, vastuu ja mahdollisuudet vaikuttaa ovat suuremmat kuin työntekijöiden.

Kaiken sanotun jälkeenkin voin valtaosaltani yhtyä KiT:n arvioihin. Ei siis vihollinen, ainakin naapuri, jos ei peräti kumppani.

VIIME VUONNA vastaavaa kertomusta Turussa käsiteltäessä käytin puheenvuoron, jossa toivoin KiT:n ryhtyvän laatimaan henkilöstöpoliittista ohjelmaa kirkolle tulevaisuutta varten. Silloin mielessä oli muun muassa ikääntyvä työvoima ja tulevaisuuden mahdolliset rekrytointiongelmat. Silloin tukea tuli toisiin työntekijäjärjestöihin kuuluvilta. KiT käytännössä vaikeni. Viime vuoden kertomuksesta ei ole luettavissa toimeen ryhtymistä.

Vaikka ymmärränkin KiT:n resurssiongelmia tällaisten työskentelyjen käynnistämisessä suuren palkkausjärjestelmämuutoksen ollessa kesken, pidän tärkeänä jonkinlaisen kokonaiskirkon taseisen prosessin ja ohjelman luomista. Ne eivät voi olla suoria ratkaisuja paikallisille seurakunnille, mutta niissä voidaan ohjeistaa, kannustaa ja antaa punnittua aineistoa heidän käyttöönsä.

Henkilöstöpoliittisen työskentelyn tarve ei ole lainkaan vähentynyt, päinvastoin. Vuoden aikana asetelmat ovat muuttuneet erityisesti talouden osalta. Senkin vuoksi ja ehkä juuri sen vuoksi seurakunnilta odotetaan tasapainoisia ja viisaita ratkaisuja pitkän aikavälin henkilöstöratkaisuissa. Joudumme yhä useammin kysymään, millainen on kirkon ja seurakuntien henkilöstörakenne tulevaisuudessa.

Kirkon työntekijäjärjestöt ovat varmaan edelleen valmiita työskentelyyn, niin uskon. Kysymykset eivät ole niidenkään kesken helppoja. Nyt tarvittaisiin työnantajan toimia. Talousvaliokunta tukikin mietinnössään ainakin hennosti ajatusta. ■

KUVAT: MERJA LAAKSAMO JA MAIJA JOKITALO

CRUX

3 | KESÄ-ELOKUU 2009

Onko uskonnolla merkitystä?

Kysymykseen vastaavat tässä lehdessä muun muassa Kimmo Kääriäinen, Lena Hildén ja Jukka Soisalon-Soininen artikkeleissaan, jotka käsittelevät suomalaista, ruotsalaista ja puolalaista uskonnollisuutta ja kirkon asemaa näissä maissa. Kirkkoa instituutiona arvioi Valdemar Kallunki. Kummiuden merkitystä valottavat Anna-Maija Castrén ja Marita Hakala. Hannu K. Saloranta vastaa Ilkka Pyysiäisen kirkolle laatimiin kysymyksiin. Tieteen ja uskon törmäyskurssista kirjoittaa Heikki Tervonen **14–35**

UUDEK KANTTORI 2009 HEIKKI ALI-LÖYTTY:

”En lakkaa alleviivaamasta kuoroilleni psalmilaulussa ihmetyksen asennetta. Kumma juttu, mutta julistamisen meiningin sijasta käytetty ihmetyttävä lauluasenne antaa äänen vapautta ja sointia.” **11, 38**

SOTILASAPPI SOVINNON RAKENTAJANA

Sotilassielunhoito on vahvasti kansainvälistä ja ekumeenista, jopa moniuskonnollista **40**

SUOMEN LÄHETYSSEURA 150 VUOTTA

Senegalilaisen Nicolas Sarin rakkaus musiikkiin syntyi jo lapsuudessa, kun hän paimenpoikana sepitteli lauluja karjalaumalleen ... **45**

ARMENIAN OPINTOMATKA

Armenian kielen ensimmäi-

nen kirjain tarkoittaa Jumalaa ja viimeinen kirjain Kristusta **47**

VÄITÖS KANTTORIN AMMATTIKUVASTA

Verkostoituminen ja jalkautuminen ovat kanttorin työn tulevaisuuden teemoja. **50**

TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA

”Det är en Guds gåva att kunna drömma och hoppas på det bästa inför semestern”, Irina Lemberg skriver **53**

TEKSTIN ÄÄRESSÄ...54

Kirkko ja nykyihminen

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

EMME VOI ummistaa silmiämme siltä tosiasialta, että kirkko kiinnostaa ihmisiä yhä vähemmän. Kirkkoon kuuluvien ja seurakuntien tilaisuuksissa kävijöiden määrät laskevat hiljakseen. Kehitys on sen verran hidasta, että se ei juurikaan nostata paniikkia. Strategiatasolla moni on jo tilanteesta vakavasti huolestunut.

Uskonnon merkitystä ihmiselle on vaikeampi arvioida, tutkimusten mukaan uskonto on edelleen in. Siinä olisi kirkolle markkinarakoa, kunhan löytyisivät oikeat keinot sovittaa kysyntä ja tarjonta yhteen.

Kesän Cruxissa pohditaan uskonnon ja kirkon merkitystä nykyihmiselle. Kosketuspintoja avautuu muun muassa tutkimuksen, teologisen keskustelun ja kummiuden näkö-

kulmista. Käytännön tasolla törmätään usein siihen tosiasiaan, että kahta kirkkoon kuuluvaa kummia ei enää kaikille kastettaville löydy. Tarjolla on usein kummeja, jotka eivät täytä kummin edellytyksiä. Hyväksyäkö heitä kastemaljan äärelle?

Toinen artikkeli kummiudesta paneutuu asian sosiologiseen puoleen. Kummiuden uskonnollisen merkityksen rinnalla kulkee melkein pä vahvempaa sosiaalinen ulottuvuus: kummius on keino saada ystävästä lähes sukulaisia, jotka ovat etuoikeutettuina mukana sukujuhlissa, joihin ystävät harvoin pääsevät.

Kurkistamme myös Ruotsin todellisuuteen, jossa paljon pitemmällä ovat monet sellaiset ilmiöt, jotka meidänkin kirkolliseen elämäämme jo vaikuttavat, kuten monikulttuurisuus ja maahanmuuttajuus.

Pääteeman lisäksi tutustumme lähemmin äskettäin valittuun Vuoden kanttoriin, Heikki Ali-Löyttyyn. Myös Lähetysseuran 150-vuotisjuhlasarjassa on tällä kertaa päähenkilönä senegalilainen kirkkomuusikko. Sarjassa tavataan syksyn mittaan myös diakoniatyöntekijä.

Kenttäpiispa Hannu Niskanen kirjoittaa kokemuksia talvella Kapkaupungissa järjestetystä johtavien sotilaspapin ensimmäisestä maailmankokouksesta. Kokouksen teemana oli sotilaspapin rooli konfliktin jälkeisessä jälleenrakennuksessa.

Seuraava Crux ilmestyy syyskuussa. Aurinkoista ja virkistävää kesää jokaiselle Cruxin lukijalle!

JUKKA OLLKONEN/KUVAKOTIMAA

TOIMITUS

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
maija.jokitalo@akiliitot.fi

KUSTANTAJA

 Kotimaa-Yhtiöt Oy

TOIMITUSKUNTA

Elina Fuchs, diakonissa
Marita Hakala, seurakuntapastori
Juho Kopporainen, kirkkoherra
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Markku Orsila, seurakuntapastori
Juha Pettersson, nuorten aikuisten pappi
Hanna Remes, kanttori
Susanna Valtonen, diakoni
Sakari Vilpponen, kanttori

CRUX

JULKAISIJAT

**Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI
Diakoniatyöntekijöiden Liitto**

Akavatalo, Rautatilaistenkatu 6, 00520 Helsinki

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653
maija.jokitalo@akiliitot.fi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry

Pirjo Heikkinen
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.fi

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790 euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020 euroa
1/2 s.	166 mm x 110 mm 81 mm x 229 mm	560 euroa
1/4 s.	81 mm x 110 mm 166 mm x 55 mm	330 euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200 euroa
takasivu	190 mm x 230 mm	1 200 euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Kirjapaino Uusimaa, Porvoo

KANNEN KUVITUS

Rik Poppius, kuva: matton.fi

KAUPUNGIT KIRKKOMUSIIKIN HAASTEIDEN ETULINJASSA

MIKAEL HELENELUND

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON PUHEEN-
JOHTAJA

mikael.helenelund@evl.fi

MAALISKUUN 11. päivänä vietettiin jo perinteeksi muodostunutta Suomalaisen musiikin päivää. Tapahtumaa hallinnoi Suomen musiikkineuvosto, maamme musiikkitoimijoiden keskusjärjestö, jonka jäsen Suomen Kanttori-urkuriliitto on. Musiikkineuvoston tavoitteena on tehdä päivää valtakunnallinen tapahtuma. Tavoite toteutuisi jo sillä, että kaikki kanttorit innostuisivat asiasta.

Suomalaisen musiikin päivän päätapahtuma oli musiikkineuvoston Helsingissä järjestämä seminaari *Pyhät äänet – musiikki ja uskonnollinen ulottuvuus*.

Järjestäjätahon sisäisestä kirjavuudesta huolimatta keskeisiksi aiheiksi nousivat seurakuntien musiikkitoiminta ja kanttorin työ. Esitettiin muun muassa tilastoja, joista ilmeni kirkon musiikkitoiminnan laajuus, seurakuntien musiikkitalaisuuksien vetovoimaisuus ja seurakuntakuorojen suuri määrä.

Odotetusti kirkon musiikkitoiminta sai seminaarissa osakseen kritiikkiäkin. Kanttoreita syytettiin pysähtyneisyydestä, nostalgiahakuisuudesta ja uuden taidemusiikin laiminlyönnistä. Kanttoreiden näkökulmasta kritiikki ehkä pikemmin tulisi suunnata seurakuntalaisiin, joiden palaute uuden taidemusiikin käytöstä ei valitettavasti aina ole kannustavaa.

Monen kanttorin asenne uuteen taidemusiikkiin voisi varmaankin olla nykyistä myönteisempi. Leena Tiitun tuoreesta kanttorin ammattikuvaa käsittelevästä väitöskirjasta käy ilmi, että vain 12 prosenttia kanttoreista ilmoittaa haluavansa vaalia erityisesti modernia taidemusiikkia.

MIELENKIINTOISTA ON se, että modernin taidemusiikin käyttö lisääntyy siirryttäessä pienistä seurakunnista suuriin ja niin sanotun alimman asteen virasta ylimpään virkaan. Kaupunkien kanttoreista 17 prosenttia käytti työssään modernia taidemusiikkia, maaseudun kanttoreista vain kahdeksan prosenttia.

On tietenkin mahdollista, että kaupungin ja maaseudun välillä on eroja seurakuntalaisten musiikkimielityksissä ja että kanttorit musiikkivalinnoissaan huomioivat tämän. Todennäköisempää on kuitenkin, että kiinnostus moderniin taidemusiikkiin kasvaa kanttorin koulutustason noustessa, samoin kuin valmius ja halu sen esittämiseen.

Jos haluamme vaalia kirkkomusiikin kehitystä ja taidemusiikin asemaa kirkossa, pitää huolehtia siitä, että maassamme on riittävä määrä pitkälle koulutettuja kanttoreita ja ylimmän tason kanttorin virkoja.

SUOMALAISEN MUSIIKIN päivän seminaarissa nousi useissa puheenvuoroissa esille yhteistyöhankkeiden ja verkostoitumisen merkitys kirkon musiikkitoiminnalle ja koko musiikkielämälle. Asiaan kiinnitetään huomiota myös Suomen musiikkineuvoston vastikään päivitettyssä musiikkipoliittisessa ohjelmassa. Siinä todetaan: ”Musiikinopetuksen ammattilaisista ja seurakuntien kanttoreista muodostuu koko maan kattava verkosto, jonka merkitys musiikkielämän toimivuudelle on etenkin haja-asutusalueilla tärkeä.”

Tosin tässäkin asiassa kaupunkien kanttorit näyttävät Leena Tiitun tutkimuksen mukaan olevan aktiivisempia kuin maaseudun kanttorit. Ero selittyy kuitenkin pääosin sillä, että kaupungit tarjoavat enemmän verkostoitumisen mahdollisuuksia kuin maaseutu.

Yhteistyöverkostojen luominen ja hyödyntäminen on ensiarvoisen tärkeää seurakunnille ja kanttoreille. Jos kirkon jäsenkato jatkuu ja kirkosta vieraantuneiden jäsenten määrä kasvaa, musiikkielämän yhteistyöverkot avaavat kanttorin työssä uusia mahdollisuuksia tavoittaa ihmisiä seurakunnan toimintaan.

On helppo yhtyä Leena Tiitun esittämään näkemykseen, että verkostoitumisessa ja jalkautumisessa on tärkein tulevaisuuden haaste kanttorin työssä. ■

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Stipendejä haettavana

Tampereen hiippakunnan jumalanpalvelus- ja musiikkityöryhmä julistaa haettavaksi stipendejä hiippakunnan alueella asuville alle 30-vuotiaille hengellisen musiikin tekijöille.

Musiikki voi olla aiemmin julkaisua tai hakemusta varten tehtyä. Sen tulee soveltaa jumalanpalveluskäyttöön. Hakemuksia arvioidessa painopistealueena on yhteisesti laulettava musiikki.

Vapaamuotoiset hakemukset liitteineen (nuotit ja mahdolliset äänitallenteet) on toimitettava 1.10.2009 mennessä osoitteella Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli/hiippakuntakanttori Aija-Leena Ranta, Eteläpuisto 2 C, 33200 Tampere.

Tiedustelut Aija-Leena Ranta, puh. 0400 891 151.

PAPPISLIITTO

Finlands Svenska Prästförbund

Anmäl dig till Teologdagarna som hålls 20.–22.10.2009 i Åbo

Tema: En kommunikativ folkkyrka

Medv. Biskop Gustav Björkstrand, TD Bernice Sundkvist, TD Björn Vikström.

Närmare information och anmälan (senast 25.9.) görs till: siv.jern@evl.fi.

KANTTORI-URKURILIITTO JA KIRKKOHALLITUS SOPIMUKSEEN KANTTORIPÄIVIEN JÄRJESTÄMISESTÄ

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON ja kirkkohallituksen jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksikön (KJM) väliset neuvottelut valtakunnallisten kanttorien neuvottelupäivien järjestämisestä ovat johtaneet sopimuksen solmimiseen.

Liiton tavoitteena oli selkiyttää Kanttoripäivien järjestämistä koskevia vastuita, tarkentaa päivien tehtävää ja vahvistaa liiton roolia päivien järjestämisessä. Tavoitteet toteutuivat erinomaisesti. Sopimus astuu voimaan heti ja on voimassa toistaiseksi. Käynnissä olevat

vuoden 2010 Kanttoripäivien valmistelut jatkuvat suunnitellusti.

Sopimuksessa todetaan, että päivien pääjärjestäjä on kirkkohallitus yhteistyössä Suomen Kanttori-urkuriliiton kanssa. Muiksi järjestäjätahoiksi voidaan kutsua muita päivien järjestämisen kannalta keskeisiä toimijoita. Yhteistyötahoina ovat myös järjestämispaikan hiippakunta ja seurakunta/seurakuntayhtymä.

Suomen Kanttori-urkuriliiton vastuulla päivillä on erityisesti virkaehtosopimukseen ja palvelussuhteeseen liittyvä ohjelma. Liitto vastaa myös Kanttoripäivien ulkoisesta tiedotuksesta Crux-lehdessä ja kotisivuilla sekä hoitaa yhteydet kirkkomusiikin opiskelijoihin ja kanttorin virasta eläkkeelle jääneisiin.

KJM asettaa päivien suunnittelua

varten työryhmän, johon kukin järjestäjätaho asettaa yhden edustajan. KJM nimeää työryhmän puheenjohtajan, joka yleensä on järjestämispaikan hiippakunnan hiippakuntakanttori. Työryhmän sihteerinä toimii KJM:n musiikkisihteerä.

Kanttoripäivät on tarkoitettu kaikille kanttoreille, kirkkomusiikin opiskelijoille sekä kanttorin virasta eläkkeelle jääneille. Päivät järjestetään 2–3 vuoden välein eri puolella Suomea. Päivien tehtävänä on sopimuksen mukaan

- rakentaa kanttorin identiteettiä kirkon työntekijänä
- edistää kanttorikunnan yhtenäisyyttä
- edistää ammatillista osaamista ja työhyvinvointia
- käsitellä kirkon ja kanttorin viran ajankohtaisia asioita monipuolisesti
- esitellä kanttorin työssä tarvittavaa materiaalia
- tehdä kanttorin työtä tunnetuksi kirkossa ja yhteiskunnassa.

Kanttoripäivien talous on osa kirkon keskusrahaston taloutta. Päivät rahoitetaan pääasiassa osallistumaksuilla.

Seuraavat Kanttoripäivät ovat Tampereella 2.–4.2.2010. Ohjelma ja ilmoittautumislomake julkaistaan seuraavassa Cruxissa. Kutsukirje kaikille kanttoreille lähetetään elo-syyskuussa.

KANTTOREITTEN NEUVOTTELU- JA KOULUTUSPÄIVÄ

Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien yhteydessä keskiviikkona 29.7.2009
paikka: Kälviän seurakuntakoti (huom! paikka)

Ohjelma:

klo 9.30 Kahvia

klo 10 Puhetta palkasta ja palkitsemisesta

Alustus: JUKOn kirkon sektorin pääneuvottelija, AKIn toiminnanjohtaja Esko Jossas
Keskustelua
Keskustelussa mukana työnantajan edustaja Kokkolan seurakuntayhtymästä

Ajankohtaista ammattiliiton toiminnassa (SKUL)

12.30 Ruokailu

13.30 Asiaa urkujen käytön rikastuttamiseksi:

- Miten monipuolistan virsisoittoani yksinkertaisilla keinoilla?
 - o sovitukset
 - o yhteismusisointi muiden soittimien kanssa
- Urkujen käyttö lasten musiikkitoiminnan yhteydessä
 - o jatkoa Turun kanttoripäivien (2008) teemaan ”Katso isi, ilman jalkoja – Mitä virkaa uruilla lastenmusiikissa?”

Kouluttajana Markus Malmgren

15.30 Ajankohtaista tiedoksi

- KJM (Kirkon jumalanpalvelus- ja musiikkitoiminta)
- KK (Kirkon koulutuskeskus, Lasse Erkkilä)
- Oulun hiippakunta (Anja Hyryläinen)

16.15 Päätöskahvi

Neuvottelu- ja koulutuspäivän ohjelman ja kahvit tarjoaa järjestävät tahot.

Klo 19 on Kälviän kirkossa Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien järjestämä yhteislaulutilaisuus Virren voimaa. Tilaisuuden toteutuksessa ovat mukana Matti Korkiala, laulu, Kälviän kirkkokuoro ja soitinryhmä johtajana ja laulusolistina Markku Hekkala. Yhteislaulutilaisuuden urkurina on Markus Malmgren, juontajana Lasse Erkkilä. Virsi-illan teema liikkuu ”virren voiman ja luonnon” äärellä. Ohjelmalehtinen yhteislaulutilaisuuteen neuvottelupäivään osallistuville 12 €.

Lohtajan kirkon peruskorjauksesta johtuen päivän tilaisuudet järjestetään poikkeuksellisesti Kälviällä. Tervetuloa!

Lohtajan kirkkomusiikkijuhlat, SKUL, KK, KJM, Oulun hiippakunta

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Kanttorien neuvottelukokoukset kesällä 2009

Puhetta palkasta ja palkitsemisesta

Kälviän seurakuntakodissa keskiviikkona 29.7. klo 9.30 ja

Lahden Ristinkirkossa torstaina 6.8. klo 13.30.

Suomen Kanttori-urkuriliiton perinteiset jäsenistön neuvottelukokoukset järjestetään jälleen kesällä sekä Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien yhteydessä (Huom! tänä vuonna kokouspaikkana on Kälviän seurakuntakoti) että Lahden kansainvälisellä urkuviikolla.

Kokousten aiheena on kanttorin palkka uuden palkkausjärjestelmän aikana ja erityisesti syksyllä voimaan tuleva harkinnanvarainen palkanos, joka perustuu henkilökohtaiseen suoriutumiseen. Aiheesta alustaa JUKOn kirkon sektorin pääneuvottelija, AKIn toiminnanjohtaja Esko Jossas. Myös paikallisilta työnantajan edustajilta on pyydetty puheenvuorot.

Kokoukset aloitetaan liiton tarjoamalla kahveilla. Alustusten jälkeen käydään yleiskeskustelua.

Kokouksiin ovat tervetulleita kaikki Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsenet, myös opiskelija- ja eläkeläisjäsenet!

Liittojen aukioloajat kesällä

AKIn toimisto on avoinna koko kesän. Lakimiehen puhelinpalvelua ei ole 17.6.–24.8.

Diakoniatyöntekijöiden Liiton toimisto on suljettuna 22.6.–19.7. kesälomien vuoksi.

AKI ja Diakoniatyöntekijöiden Liitto toivottavat jäsenilleen hyvää kesää ja rentouttavaa lomaa.

AKI

Jäsensivujen salasana on vaihtunut

AKIn jäsensivujen salasana on ollut toukokuun alusta alkaen jäsennumero.

Numero on jäsenkortissa, joka on postitettu jäsenille vuoden alussa. Jäsensivuilla on tietoa edunvalvonnasta, keskustelupalsta sekä myydään- ja ostetaan-palstat.

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Valtaa tarjolla

EU-vaalien jälkeen DTL:n jäsenet pääsevät tänä vuonna osallistumaan vielä syksyllä järjestettäviin liiton valtuuskunnan ja Jukon luottamusmiesten vaaleihin.

Valtuuskunnan vaaleissa vaali- ja äänioikeutettuja ovat kaikki, jotka ovat tulleet liiton jäseniksi 31.3.2009 mennessä ja ovat siihen mennessä maksaneet jäsenmaksunsa. Vaalivaaliokunta lähettää vaali- ja äänioikeutetuille kesäkuussa vaaliaikataulun sisältävän jäsenkirjeen, jossa ovat liitteinä valitsijayhdistysten ja vaaliliittojen perustamismallit.

Vaaliluettelo on nähtävänä liiton toimistossa 17.–24.8.2009. Siihen liittyvät muistutukset on tehtävä 31.8.2009 mennessä.

Nyt on oiva aika etsiä ehdokkaita valtuuskunnan vaaliin. Loppuvuoden vaalissa valitaan 18 jäsentä ja varajäsentä käyttämään liiton ylintä päätösvaltaa.

MISSÄ OLLAAN, MINNE MENNÄÄN – JOHTAMISEN JA TYÖELÄMÄN LINJOJA

Kirkollisen johtamisen forum

3.–4.2.2010 Kylpylähotelli Rantasipi Aulanko, Hämeenlinna

Ainoa, valtakunnallinen, kirkollinen johtamisen ja esimiestyön neuvottelu-, koulutus- ja kohtaamispaikka.

- ✓ uudistunut sisältö
- ✓ valinnaista ohjelmaa
- ✓ laajentunut järjestelypohja.

Ohjelmassa prof. Juha Siltala, prof. Arja Ropo, kirkkoneuvos Leena Rantanen, ylijohtaja Jukka Pekkarinen, päätoimittaja Tapani Ruokanen, piispa Matti Repo, johtaja Eeva-Liisa Inkeroinen, pääsihteeri Leila Kostainen, puheenjohtaja Matti Viljanen, toimitusjohtaja Pauli Aalto-Setälä, johtaja Kimmo Kääriäinen, muusikko Jukka Salminen ja TTT-orkesteri sekä paljon muita.

Sisältöinä

- ✓ työelämän kehitys ja nykytila
- ✓ tulevaisuuden johtaminen
- ✓ maailman, Suomen ja kirkon talous
- ✓ toreilla runsaasti johtamisen käytännön teemoja.

Hinta: 240 € sisältää osallistumismaksun ja ruokailut

Majoitus: Kylpylähotelli Rantasipi Aulanko 91 €/henkilö 2 hh, 128 €/henkilö 1 hh. Majoitusvaraukset suoraan hotellin myyntipalvelusta aulanko.rantasipi@restel.fi tai puh. (03) 6588 100.

Lisätiedot: Kehittämispäällikkö Raimo Turunen, raimo.turunen@kirkkopalvelut.fi, puh. 040 572 5111

Järjestäjät: Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI ry, Kirkkohallitus, Kirkkopalvelut, Kirkon alojen ammattijärjestö SVTL ry, Kirkon hallintovirkkamiehet KiHV ry, Tampereen hiippakunta

Ajankohtaista kotisivuilta www.akiliitot.fi

- tietoa harkinnanvaraisesta palkanosasta
- AKIn linjauksia henkilöstö- ja muiden kulujen säästöistä

MERJA LAAKSAMO

Opintomatka vuonna 2010

Pyhiinvaellusmatka Santiago de Compostelaan huhtikuussa 2010 pääsiäisen jälkeen, todennäköisesti 19.–28.4.2010.

Pyhiinvaelluksella liitytään Santiagon tien perinteeseen ja tutustutaan pyhiinvaelluksen historiaan ja nykypäivään. Tavoitteena on oman spiritualiteetin hoitaminen ja ruokouselämän syventäminen.

Pyhiinvaellukselle osallistuminen vaatii kuntoa ja epävarmuuden sietokykyä: majoituksia ei voi varata etukäteen. Yöpyminen tapahtuu refugioissa, pyhiinvaeltajien turvapaikoissa, joita on lähes jokaisella reitin paikkakunnalla useampi. Koko ryhmä ei useinkaan voi asettua samaan refugioon.

Refugioiden varustetaso on vaatimaton, samassa huoneessa voi nukkua 4–30 pyhiinvaeltajaa, suihkuja on muutamia. Jollei refugioon mahdu, varaudumme etsimään yösijan edullisesta hostelistasta.

Matkatavarat kannetaan mukana rinkassa koko ajan. Lähtöpaikkana on Ponferrada, josta matkaa Santiagoon on 200 km. Kävelyä tulee keskimäärin 25 km päivässä, päivämатkat voivat vaihdella 20–30 km.

Ilmoittautuminen alkaa syksyllä 2009. Lisätietoja merja.laaksamo@akiliitot.fi tai puh. 050 5423 664.

MATTI KARPPINEN/KUVAKOTIMAA

SINUN SEURAKUNNASTASI PARAS KESÄTYÖNANTAJA 2009?

AKAVAN OPISKELIJAVALTUUSKUNTA AOVA järjestää vuonna 2009 paras kesätyönantaja-kilpailun.

Viime vuonna kilpailu järjestettiin ensimmäisen kerran. Ehdotuksia tuli 124, josta valtaosa oli yrityksiä, mutta joukossa oli myös julkisen sektorin työnantajia, kuten kuntia tai valtion virastoja. Raatiin kuuluivat AOVAn edustajat, ja sen puheenjohtajana toimi työministeri Tarja Cronberg. Voiton vei Pöyry Civil Oy, kunniamaininnan saivat Vaisala Oyj ja Tornator Oy.

Kilpailu on siis avoin kaikille kesätyönantajille, myös seurakunnille. Kilpailuun voi organisaation ilmoittaa paitsi kesätyöläinen, myös työnantaja itse. Kannattaa siis ilmoittautua mukaan ja mitata, kuinka houkutteleva ja hyvä työnantaja se oma seurakunta onkaan.

Niiden työntekijöiden kesken, jotka ilmoittavat työnantajansa, arvotaan palkintoja ja voittavan esityksen tehnyt palkitaan erikseen. Sitä, onko ehdotus tullut työntekijältä vai työnantajalta, ei painoteta mitenkään, eikä se vaikuta arvosteluun.

Lisätietoja saat Akavan nettisivuilta www.akava.fi tai osoitteesta www.paraskesatyonantaja.fi. Myös AKIn opiskelija-asiamies Vesa Engström antaa mielellään lisätietoja ja ohjeita, vesa.engstrom@akiliitot.fi.

Toivotan kaikille nautinnollisia kesätöitä. Mikäli oma kesätyöpaikka tuntuu hyvälle, kannustan ilmiantamaan sen. Mikäli työnantajana koet, että seurakuntasi on erittäin hyvä kesätyöpaikka, kannattaa rohkeasti lähettää mukaan kilpailuun.

VESA ENGSTRÖM
AKIn opiskelija-asiamies

Strategiaopas seurakunnille haastaa pohtimaan tulevaisuutta

KOKO HISTORIANSA ajan kirkko on tähyillyt tuntemattomaan tulevaisuuteen luottavaisella mielellä. Strategian äärellä liitymme tuohon visionäärien joukkoon. Kun rohkenemme katsoa tästä hetkestä eteenpäin, voimme nähdä monia unelmia, mutta myös uhkakuvia.

Strategisessa suunnittelussa katsotaan kauas. Joissain tilanteissa ensi vuosi, tai jopa huomien, voi tuntua kaukaiselta ja suunnitelmien tekeminen hankalalta. Pitkäjänteisen toiminnan kehittämisen kannalta strategian laatiminen on kuitenkin tärkeä prosessi. On siis katsottava sinnekin, missä vaikuttaa hämärältä ja yksityiskohdat jäävät näkemättä.

Strateginen työskentely avaa keskustelun seurakunnan toiminnan kannalta merkittävimmistä asioista: omasta identiteetistä, muuttuvasta toimintaympäristöstä ja yhteisistä tavoitteista.

Strategiatyön tavoitteena on kirkon toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen paikallisessa toimintaympäristössä. Strategian perusteella laaditaan yksityiskohtaiset toimintasuunnitelmat ja kohdistetaan resurssit tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategiaopas on seurakuntien työkalu

Seurakunnissa strategiatyöhön on muodostunut erilaisia käytäntöjä. Viime syksynä seurakunnille toteutettu strategiakysely nosti esiin, että strategista liikehdintää seurakuntakentässä on runsaasti.

Monet seurakunnat kuitenkin kertoivat kaipaavansa yksinkertaista mallia strategiseen työskentelyyn. Kirkon strategian seurantaryhmän toimitta-

man suunnitteluoppaan tarkoituksena on vastata tuohon tarpeeseen.

Toukokuun alussa julkaistu *Strategiaopas seurakunnille* on työkalu. Se antaa virikkeitä strategiaprosessin suunnitteluun ja toimeenpanemiseen sekä strategian toteutukseen ja arviointiin.

Opas on rakennettu erityisesti Meidän kirkko -strategian paikallista soveltamista varten. Kirkon strateginen suunnittelu on koko kirkon yhteinen prosessi. Jokaisella seurakunnalla on tärkeä rooli yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Oppaan laadinnassa on hyödynnetty erilaisia strategisen johtamisen käsikirjoja, strategisen ajattelun tutkimuksia ja tulevaisuudentutkimuksen menetelmiä. Erityisesti on kuitenkin haluttu kiinnittää huomio siihen, mil-

lainen strateginen suunnittelu voisi parhaiten palvella seurakuntaa sen kulkiessa kohti tulevaisuutta.

Strategiaopas kutsuu seurakunnat strategiseen työskentelyyn. Opas kysyy yhdessä lukijan kanssa, millainen strategiaprosessi soveltuu oman seurakunnan käyttöön, kuka strategian laatii, mikä on sen sisältö ja miten suunnitelmat muuttuvat käytännön toiminnaksi.

Kirjanen on postitettu kaikkiin seurakuntiin. Lisää oppaita voi tilata maksutta kirkkohallituksen julkaisumyynnistä (julkaisumyynti@evl.fi, tai ma-pe klo 12–14 puh. (09) 1802 315). Postituskulut laskutetaan.

KIMMO KÄÄRIÄINEN
Kirkon tutkimuskeskuksen johtaja

Heikki Ali-Löytty on Vuoden kanttori 2009

MERJA LAAKSAMO

SUOMEN KANTTORI-URKURI-LIITON hallitus on nimennyt Vuoden kanttoriksi 2009 Akaan seurakunnan kanttorin, director cantus Heikki Ali-Löytyn. Ali-Löytty palkittiin Akaan kirkolliset ammattiliitot AKI ry:n valtuuston kokouksessa Vantaalla.

Perusteluna valinnalle ovat Heikki Ali-Löytyn innovatiivinen ja laaja-alainen ote kanttorin työhön seurakunnassa sekä hänen kannustava ja lämmin suhtautumisensa työssään tapaamiinsa ihmisiin.

Ali-Löytty on antanut monipuolisen ammattitaitonsa seurakuntalaisten, oman työyhteisön ja kanttorikollegoiden käyttöön monin eri tavoin. Hän on tehnyt psalmi- ja virsisovituksia, toiminut ohjaajana niin jumalanpalvelusuudistuksen toteuttamisessa, tietokoneohjelmien käyttöönotossa kuin uusien työntekijöiden perehdytyksessäkin. Lisäksi hän on osallistunut liiton toimintaan vastuunkantajana sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla.

Heikki Ali-Löytty on syntynyt vuonna 1958 Vesilahdella. Hän on valmistunut kanttori-urkuriksi Sibelius-Akatemian Kuopion osastosta vuonna 1982.

Vuodesta 1984 Ali-Löytty on työskennellyt Viialan seurakunnassa, joka seurakuntaliitosten jälkeen on osa uutta Akaan seurakuntaa. Hän johtaa neljää kuoroa, joissa on laulajia lapsista eläkeläisiin. Hän on toteuttanut vahvasti jumalanpalvelusuudistuksen periaatteita ja edistänyt psalmimusiikin käyttöä jumalanpalveluksessa.

Heikki Ali-Löyttyllä on myös useita luottamustehtäviä niin liiton, kirkkomusiikin kuin hiippakunnankin pii-

rissä, tuoreimpana Tampereen hiippakuntavaltuuston jäsenyys.

– Olen työni kautta halunnut olla vahvasti läsnä seurakunnan elämässä. Pidän tärkeänä sitä, että työssäni kohtaamani ihmiset voivat kokea minun olevan siinä hetkessä juuri heitä varten, Ali-Löytty kertoo.

Tunnustuksena ansioista Heikki

Ali-Löyttylle luovutettiin Urkurakentamo Veikko Virtasen lahjoittama Principal-urkupilli seinälaattaan kiinnitettynä sekä liiton ja Nordea-pankin rahalahja.

ANNAMARI JOKINEN
AKIn apulaistoiminnanjohtaja

Matkavakuutus jäsenetuna

Jäsenyyteen kuuluu vakuutusyhtiö AIG Europen vapaa-ajan ryhmämatkavakuutus, jonka piiriin kuuluvat kaikki AKIn 18–70-vuotiaat työelämässä olevat, eläkeläis- sekä opiskelijajäsenet sekä DTL:n 18–65-vuotiaat varsinaiset työelämässä olevat jäsenet.

VAKUUTETTujen JÄSEN-TEN mukana matkustava samassa taloudessa asuva puoliso tai avopuoliso sekä alle 19-vuotiaat lapset ovat myös vakuutettuina. Kaikkien edellä mainittujen tulee asua vakituisesti Suomessa ja kuulua Suomen sosiaaliturvan piiriin (voimassa oleva Kela-kortti).

Vakuutus on voimassa alle 3 kuukauden mittaisilla ulkomaanmatkoilla sekä kotimaassa linnuntietä yli 50

kilometrin etäisyydelle työpaikasta, koulusta, kodista tai kesämökistä suuntautuvilla vapaa-ajan matkoilla.

Vakuutuksen enimmäismäärät ja omavastuut selviävät alla olevasta taulukosta.

AIG:n asiakaspalvelunumero Suomessa on 020 303456 arkisin kello 9–20, lauantaisin kello 10–16. Ulkomaila sinun tulisi ottaa vakavissa tapauksissa ensisijaisesti yhteyttä SOS International palveluun + 457 010 50 54 (Kööpenhamina, ympärivuorokautinen palvelu Suomeksi) tai AIG Assistance -palveluun + 420 222 111 178 (Praha, palvelu päivisin Suomeksi).

Nämä tiedot löytyvät jäsenkortin kääntöpuolelta. Vakavissa tapauksissa toimenpiteistä on ensin sovittava AIG:n kanssa, jotta on oikeutettu korvaukseen (sairaalahoido, kuljetus Suomeen tms.).

Lievemmissä tapauksissa hoidetaan kulut itse, täytetään vahinkoilmoitus-

kaavake ja peritään korvaus jälkikäteen. Vahinkoilmoituskaavakkeen voitulostaa liittojen kotisivuilta mukaan kaiken varalle. AKIn jäsenet löytävät kaavakkeen osoitteesta www.akiliitot.fi -> klikkaa jommankumman perusliiton sivuille -> klikkaa kohdasta Jäsenedut/vakuutuspalvelut ja DTL:n jäsenet osoitteesta www.dtl.fi -> Jäsen-sivut.

Matkavakuutus on siis jäsenmaksuun sisältyvä, eli se on jokaisella jäsenellä automaattisesti voimassa. Halutessaan paremman vakuutusturvan jäsen voi ottaa lisävakuutuksen. Akavalaisten liittojen jäsenet saavat alennuksia Pohjolan vakuutuksista, vakuutuksia kilpailuttaessaan kannattaa mainita jäsenyydestä.

Mitä vakuutus korvaa?

Ryhmämatkavakuutus on yleisluontoinen matkavakuutus, joka korvaa

Vakuutuksen enimmäismäärät ja omavastuut:

Vakuutuksen korvauslajit	Ehto-kohta	Vakuutus-määrä (€)	Oma-vastuu
Matkatapaturman aiheuttama kuolema (aikuinen)	6	5.000	-
Matkatapaturman aiheuttama kuolema (lapsi)	6	2.000	-
Matkatapaturman aiheuttama täysi pysyvä haitta	7	10.000	-
Matkatapaturman aiheuttama osittainen pysyvä haitta	7	10.000	Hlk 4.
Matkasairauden ja -tapaturman aiheuttamat hoitokulut	8	30.000	-
AIG Assist palvelut:	9.4	sisältyy	-
Lääketieteellinen evakuointi	9.4.1	20.000	-
Kotiuttamiskulut	9.4.1	30.000	-
Vainajan kotiinkuljetus	9.4.1	10.000	-
Oikeudellinen apu	10.1	10.000	-
Matkan peruuntuminen / perhe	11	550	-
Matkan keskeytyminen / perhe	12	550	-
Vastuuvahinko – henkilölle aiheutettu	13	50.000	-
Vastuuvahinko – omaisuudelle aiheutettu	13	50.000	-
Matkatavaravahinko / perhe	14	500	50 €

JUKKA OLKKONEN/KUVAKOTIMAA

yleisimpiä matkalla tapahtuvia haave-reita. Normaalit matkasairaudet tai matkalaukun joutuminen omille teilleen hoituvat vakuutuksen kautta. Seuraavassa on listattu pitkästä sopimusehtojen listasta joitakin asioita, joita vakuutus korvaa ja joitakin, joita se yllättäen ei korvaa. Kaikissa matkavakuutuksissa on pienellä painettu osio, joka monesti jää lukematta ja saattaa sisältää yllättäviä asioita.

Rajoituksia

- Vakuutus ei korvaa kilpaurheilussa tai sen harjoittelussa tulleita vammoja. Myös niin sanotut extreme-lajit ovat korvauksen ulkopuolella, esimerkiksi benji-hyppy, purjelento tai kuumailmapallolento sekä kamppailu- ja voimailulajit, laitesukellus, vuorikiipeily tms.

- Hoitokulukorvausta ei makseta, jos hoitokulut johtuvat raskaudentilasta tai synnytyksestä.

- Matkatapaturmana ei korvata hyönteisen tai punkin pureman tai piston aiheuttamaa tartuntatautia tai sairautta seurauksineen.

- Matkatapaturman aiheuttaman hammersvamman tai äkillisesti alkaneen hammersäryn hoitokuluista korvataan enintään 84 euroa.

Vastuuvahinkokorvaus

- Vakuutuksesta korvataan toiselle matkalla aiheutettu henkilö- ja esinevahinko, ei kuitenkaan moottoriajoneuvon käyttämisessä aiheutunutta eikä esimerkiksi itsellä lainassa ollutta tavaraa. Vakuutuksesta korvataan myös alle 12-vuotiaan lapsen tahallisesti aiheuttama vahinko.

Matkatavarakorvaus

- Vakuutuksesta korvataan matkalle mukaan otettuja ja matkalla hankittuja tavanomaisia matkatavaroita ja asiakirjoja.

- Korvattavia asiakirjoja ovat passi, henkilöllisyystodistus, ajokortti ja ajoneuvon rekisteriote sekä maksu- ja automaattikortti. Näiden asiakirjojen osalta korvauksena suoritetaan korttien uusimiskustannukset.

- Matkatavaroina ei korvata mm. käteistä rahaa tai matkalippuja, soitteita, cd-soitintia ja radioita, matkapuhelimia, silmä- tai piilolaseja, hammasproteeseja, atk-laitteita, valokuvia, eläimiä, elintarvikkeita ja kasveja.

- Matkatavaravakuutus ei korvaa, jos matkustaja itse kadottaa tai unohtaa matkatavaransa jonnekin.

- Matkatavaroiden varkaus korvataan, kun rikosilmoitus on tehty 24 tunnin kuluessa. Jollei se ole mahdollista, varkaudesta on ilmoitettava 24 tunnin kuluessa matkanjärjestäjälle. ■

Vakuutuksen tarkemmat ehdot ovat kotisivuilla www.akiliitot.fi ja www.dtl.fi.

Kohtaammeko jäsenemme?

KIMMO KÄÄRIÄINEN

KIRKON TUTKIMUSKESKUKSEN
JOHTAJA
TAMPERE

Viime vuonna kirkosta erosi 52 000 jäsentä. Se on ”vain” reilu prosentti kirkon väkiluvusta – onhan meitä sentään 4,3 miljoonaa. Toisaalta siinä meni Rovaniemen seurakunnan verran väkeä.

TÄLLÄ VUOSIKYMMENELLÄ kirkosta eronneita on ollut neljännesmiljoona eli Porvoon hiippakunnan verran jäseniä. Jos kirkosta eroaminen jatkuu viime vuosien tapaan, vuonna 2015 kirkon jäsenmäärä on neljä miljoonaa; jos tahti pysyy samana kuin viime vuonna, jäsenmäärä on tuolloin 3,9 miljoonaa. Kuudessa vuodessa meiltä voi hävitä Espoon hiippakunnan verran väkeä.

Olemmeko me vapaassa pudotuksessa, jossa Suomi maallistuu kiihtyvään tahtiin?

Uskonnollisuuden muodonmuutos

Maallistuminen on liian yksioikoinen termi selittämään menneiden vuosien kehitystä. Pikemminkin kyse on siitä, että suomalaisten uskonnollisuus on muuttanut muotoaan.

Uskonnollisiin instituutioihin kuuluminen on vähentynyt. Osallistuminen perinteiseen uskonnolliseen toimintaan on pitkällä aikavälillä laskenut selvästi. Niin ikään kirkon eri uskonkäsitteisiin uskovien osuus on laskenut. Tästä huolimatta uskonnon subjektiivisessa merkityksessä ei ole tapahtunut vastaavia muutoksia.

Suomalaiset uskovat ”jollain tavoin” siinä missä ennenkin. Suomalaisten näkemyksissä Jumalan tärkeydestä ei ole tapahtunut muutosta.

Suomalaisten uskonnollisuudessa tapahtuneet muutokset ilmentävät uskonnon yksityistymistä. Moderni pelastuksen etsintä on vetäytynyt yksityiselle elämänelueelle, ja elämän tarkoituksen etsintä nähdään yksilön omana asiana. Yksilöt rakentavat itse oman mielekkään elämäntarkoituksen kokonaisuutensa tarjolla olevista vaihtoehtoista.

Nämä valinnat tapahtuvat yhä vähemmän uskonnollisten auktoriteettien vaikutuspiirissä.

Yhtenä syynä tähän on se, ettei uskontoa nykyään enää peritä siinä määrin vanhemmilta kuin aiemmin, vaan kukin luo itse oman uskonnollisen

identiteettinsä henkilökohtaisen etsinnän kautta.

Uskonnossa on kyse enemmän kokemuksesta ja sosiaalisista suhteista kuin sukupolvelta toiselle siirretystä traditiosta. Erityisen selkeästi tällainen avoin asennoituminen erilaisiin maailmankatsomuksellisiin aineksiin näkyy nuorilla ja nuorilla aikuisilla. Heille kristinusko ei ole ainoa uskonnollinen auktoriteetti, vaan aineksia omaan maailmankatsomukseen voidaan poimia avoimesti eri lähteistä.

Kirkollisen auktoriteetin heikkeneminen

Suomalaisten uskonnollisuutta tarkastelevat tutkimukset osoittavat, ettei uskonnollisuus ole häviämässä suomalaisten elämästä mihinkään.

Uskonnollisuus kansanomaisessa,

yksilön omista tarpeista nousevassa muodossa tulee vastaisuudessaakin olemaan tärkeä osa niin nuorten kuin vanhempien ikäluokkien elämää. Tästä kertoo esimerkiksi se, että rukoileminen ei ole vuosien saatossa vähentynyt. Suomalaiset rukoilevat nykyisin aivan yhtä aktiivisesti kuin neljännesvuosisata sitten.

Myös tarve löytää vastauksia elämäнкыsymyksiin on kaikissa ikäryhmissä ja väestöryhmissä vahvaa. Kaikkiin väestöryhmiin kuuluvat suomalaiset kaipaavat omiin keskeisiin elämäntilanteisiinsa kirkollisia toimituksia. Myös erilainen elämyksellinen toiminta kiinnostaa vahvasti.

Kuitenkin kirkolliset ja hierarkkisesti jäsentyneet uskonnollisuuden muodot, kuten jumalanpalvelusosallistuminen tai tiukka opillinen sitoutuminen kirkkoon auktoriteettina, ovat menettäneet asemaansa. Tästä kertovat perinteisen kirkollisen osallistumisen laskun ohella lisääntynyt avoimuus muita uskontoja kohtaan ja heikentynyt sitoutuminen kirkon opiin.

Samalla uskonto yksityistyy ja monimuotoistuu. Näin ollen aikojen kuluessa tapahtunutta kehitystä luonnehtii selvemmin kirkollisen auktoriteetin heikentyminen kuin puhtaasti maallistuminen. Tämä näkyy selvimmin pääkaupunkiseudulla.

Eri ikäluokkien asennemaailman erot

Eri-ikäisten asennemaailmoissa on huomattavia eroja. Nuoret aikuiset ja suuret ikäluokat eroavat erityisen selvästi toisistaan.

15–29-vuotiaiden asennemaailmassa korostuvat asiat, jotka liittyvät elämästä nauttimiseen, hauskanpitoon, tapahtumien keskipisteessä olemiseen sekä voimakkaiden tunnekokemusten, jännityksen ja vaihtelun hakemiseen.

Tähän ikäryhmään kuuluvat elävät

varsin vauhdikasta ja nautintohakuis-ta elämää. Tämä ei kuitenkaan ilmene pelkästään kaikenkypsyisenä elämästä nautiskeluna, vaan myös voimakkaana eteenpäin pyrkimisenä niin riskinottohalukkuuden kuin haasteiden etsimisenkin muodossa.

Suurten ikäluokkien asenteissa korostuu oman elämän laajentaminen yhdessä vastuullisen elämänasenteen kanssa. Vastuullisuus liittyy ennen kaikkea yhteiskunnallisuuteen ja yhteiskunnan parantamiseen niin yhteisten tavoitteiden kuin luonnosta huolehtimisen muodossa.

Ikäryhmä arvostaa sekä perinteitä että järjestelmällisyyttä ja on myös valmis ottamaan henkilökohtaista vastuuta paremman yhteiskunnan kehittämiseksi. He kuuntelevat myös omia tunteitaan yhä voimakkaammin, ja kiinnostuneisuus oman elämän henkistä puolta kohtaan on voimakasta.

Monitor-arvotutkimuksen mukaan kirkon työntekijöiden ja useimpien luottamushenkilöiden asennemaailma eroaa varsin paljon suomalaisille tyypillisestä asennemaailmasta. Kirkon työntekijän ja luottamushenkilön arvo- ja asennemaailmaa luonnehtivat yhteisöllinen vastuullisuus, pysyvyys ja perinteellisyys.

Kimmo Kääriäinen

Seurakuntien toiminnassa on aktiivisesti mukana pääasiassa niitä, joilla on samantyyppinen asennemaailma. Suurelle osalle suomalaisista tällainen asennemaailma on kuitenkin vieras. Erityisesti nuoret ja nuoret aikuiset ovat kaukana tällaisesta asennemaailmasta.

Erilaisten jäsenten kohtaaminen

Uskonnollisuuden ja arvomaailman muuttuessa kirkon jäsenkunta on muuttunut aiempaa moninaisemmaksi.

Muutos ei rajoitu ikäryhmien väliin eroihin, vaan myös ikäryhmien sisällä on monia alaryhmiä. Kolmekymppisen sinkun elämissaailma on hyvin erilainen kuin samanikäisen lapsiperheen vanhemmalla. Eläkeläinen ei ole vanhus, joka tulee raamattupiiriin, vaan yhä useammin ”harmaa panteri”, joka viettää hyvin aktiivisia eläkepäiviä.

Kirkon perhekeskeistä ja ikäryhmiin pohjautuvaa toimintaa on arvioitava uudelleen paikallisen tilanteen edellyttämällä tavalla. Samalla on myös arvioitava sitä, onko työvoimaresurssit kohdennettu tarkoituksenmukaisesti muuttuneessa toimintaympäristössä.

Kirkon sanomaa on koeteltu parin vuosituhaten aikana monenlaisissa olosuhteissa. Se on osoittanut kestävyytensä, ja sille on edelleen vahva kysyntä. Hengelliset tarpeet eivät ole hävinneet, vaikka uskonnollisuus onkin muuttanut muotoaan.

Kulttuuri on kuitenkin muuttunut, eikä kirkon asema uskonnollisten tarpeiden kanavoijana ole enää itsestään selvä.

Keskeistä on, että kirkko löytää luontevan paikan erityyppisten jäsentensä elämässä. Tällöin emme ole jäsenmäärän suhteen vapaassa pudotuksessa, vaan toteutamme sitä tehtävää, jota varten kirkko on olemassa. ■

Kirkko instituutiona – katoava luonnonvara?

VALDEMAR KALLUNKI
TUTKIJA, KIRKKOSOSIOLOGI
HELSINKI

Pappi ei ole koskaan vapaalla. Pappi on työssä siinä missä muutkin. Tässä kaksi näkemystä papista. Ne ovat perinteisesti olleet institutionaalisen uskonnon ilmentymiä.

Papin liperit, käyttäytyminen kastujuhlassa, esiintyminen jumalanpalveluksessa ja asemoituminen kirkon

hengelliseen hierarkiaan luovat sosiaalisessa todellisuudessa ilmenevän papin. Kyse on tällöin yksittäisen ihmisen toiminnan liittämisestä *hengellisen instituution* edustamaan kristinuskoon.

Kirkko on kuitenkin hengellisen lisäksi myös *maallinen instituutio*. Valtionkirkollisuuden synty 1700 vuotta sitten ja siihen kytkeytynyt maallinen hierarkia ovat nähtävissä yhä kirkon ilmiössä. Kirkko ei ole vapaakirkko, vaan kirkkolakiin, julkisoikeudelliseen toimintaan ja yhteiskunnalliseen elämään sitoutuva toimija.

Kirkon luonne maallisena instituutiona voi heijastua myös pappien ja diakonien työhön. Kielteisin seuraus on tällöin hengellisen työn rinnastuminen mihin tahansa työhön. Todellisuudessa näin ei ole käynyt, sillä molempien ammattiryhmien hengellinen motivaatio työhönsä on tutkimusten mukaan hyvä. Papit ja diakonit kokevat siis edustavansa hengellistä eivätkä maallista instituutiota.

Edistystä vai jähmettymistä?

Kirkon traditioon nojaavaa hengellis-

Kirkolla on moniarvoisuuden etenemisestä huolimatta yhä laaja toimintakenttä, jossa se on opetusta tarjoava hengellinen instituutio, Valdemar Kallunki kirjoittaa.

tä luonnetta uhkaavat kuitenkin useat sisäiset ja ulkoiset tekijät. Länsimaista modernia ajattelua on leimannut lineaarinen kehitysoletus. Modernisaation siemenen kylväjinä toimineille protestanttisille kirkkoille ajatus on luonteva.

Yhteiskunnallinen muutos ei ole vain muutosta, se on edistystä.

Samaan aikaan kirkosta eroaminen ja jäsenistön hengellinen etääntyminen osoittavat, ettei yhteiskunnallinen kehitys ole kirkolle välttämättä edistystä. Helpoin tulkinta johtaa tällöin tulokseen, jonka mukaan kirkon tulee ratkaista ongelma pyrkimällä mukaan edistykseen. Tällaiseen johtopäätökseen päätyi 1960-luvun edistysuskossa saksalainen sosiologi Thomas Luckmann, jonka mukaan kirkolla oli valittavanaan joko modernin yhteiskunnan oikeuttaminen tai marginalisoituminen menneisyyden rakenteiden puolustajaksi. Luckmannille modernia uskontoa edusti instituutioiden sijasta yksilöllinen henkisyys.

Luckmann oli yksilön merkityksen painotuksessaan oikeassa. Useat uskontososiologit korostavat yhä yksilöllisen henkisyyden merkitystä moderniin sopeutuneena uskontona.

Luckmann oli kuitenkin väärässä kirkon vaihtoehtojen suhteen. Modernisaatio ei ole tuottanut yksilöotteista todellisuutta. Sekularisaatioteoria on vaikeuksissa erilaisten todellisuuksien selittäjänä.

Institutionalisoitumisen vaarat

Maallistuminen ei ole yksi-ilmeinen prosessi, jossa kirkolle jäisi vain kaksi vaihtoehtoa. Myös moderni muutos on paikallisen kulttuurin muovaamaa. Globaalista on tullut glokaalia, kuten globalisaatioteoreetikot sanovat viitaten paikallisten todellisuuksien erilaisuuteen.

Kirkon suurin virhe modernin suhteen on katsoa vain eurooppalaiseen todellisuuteen ja olettaa, että yhteiskunnallinen muutos toteutuu kaik-

kialla samanlaisena sekularisaationa. Jo 1970-luvun lopulla David Martin pystyi esittämään ilmiön monimuotoisuuden jopa Euroopan sisällä.

Teologinen asemoituminen eli kirkko itse *hengellisenä instituutiona* vaikuttaa myös muutokseen. Tämän vuoksi kirkon kannalta mielekkäintä on suunnata mallia etsivät katseet niihin maihin ja kirkkokuntiin, joihin sekularisaatio ei ole vaikuttanut yhtä voimakkaasti kuin eurooppalaisessa todellisuudessa.

Kirkon vaihtoehtoja voidaan tarkastella myös kielteisillä esimerkeillä, joista tässä kuvaan pelkistetysti Ranskan ja Ruotsin tapausta. Ranskassa katolisen kirkon sekulaarin yläpuolelle asettuva *hengellinen institutionalisoituminen* johti vastakkainasetteluun sekulaarin kanssa ja siten sekularismin institutionalisoitumiseen (laïcité).

Ruotsissa kirkon syvä liittoutuminen valtioon eli *maallinen institutionalisoituminen* heikensi aina tämän vuosituhannen taitteeseen asti kirkon luonnetta hengellisenä instituutiona.

Molemmissa maissa tapahtuneet vallinnat ovat tukeneet sekularisaatiota. Kirkon on siis vältettävä ainakin institutionalisoitumisen molempia ääripäitä.

Kirkon on elettävä ja toimittava osana yhteiskuntaa. Sen arvot eivät voi etääntyä voimakkaasti muusta yhteiskunnasta. Samalla kuitenkin kirkon on opittava näkemään, että nykyisessä yhteiskunnassa on hyvin vähän kirkon kaikkia jäseniä yhdistäviä arvoja.

Vilkaisu tämän ajan moniarvoiseen yhteiskuntaan tekee selväksi, ettei sen enempää sekulaari kuin uskonnollisenkaan institutionaalisuus ole ratkaisu kirkon haasteisiin. Kirkon on otettava ”piiru ihmiseen päin”, kuten takavuosina tavattiin politiikassa sanoa. Kirkolle tämä tarkoittaa ihmisten ja yhteisöjen erilaisten uskontulkintojen moniarvoisuuden hyväksymistä ja erilaisuuden kunnioittamista.

Dialogi ei siten ole enää vain kirk-

kojen välinen, vaan myös kirkon sisäinen, aina yksilötasolle ulottuva asia, joka korostuu kirkon jäsenyyden reuna-alueilla.

Hengellisyiden rajat dialogin edellytyksenä

Uskonnolliseen vuorovaikutukseen pätevät lähes aina samat periaatteet kuin uskontojen väliseen dialogiin. Keskeisiä ovat kuunteleminen, kunnioitus ja molempiin suuntiin toimiva vuorovaikutus. Tämä ei tarkoita kirkon oman opin ja uskonnollisen tradition sivuun siirtämistä, vaan niiden korostumista.

Uskonnollinen vuorovaikutus ja vaikuttaminen ovat mahdollisia vain hyväksymällä toisen erilaisuus. Erilaisuus voidaan kirkkoa palvelevassa merkityksessä nähdä vasta, kun työntekijälle itselleen ovat selviä oman ajattelunsa tai kirkon opetuksen hengelliset rajat.

Kirkon kannalta edistystä ei ole toiminnan tai opin rajojen katoaminen. Raamattu ja luterilaisuudelle hieman vieras traditio toimivat rajoittajina. Kirkkoa kantavat myös modernissa ajassa traditionaalisuus ja yhteiskunnallisiin arvoihin kytkeytyvä uskon uudelleen tulkinta. Kyse on vaikeasta keskittien kulkemisesta, jossa kirkon luonne uskonnollisesti olemassaoloon perustelevana toimijana säilyy keskiössä.

Kirkolla on moniarvoisuuden etene- misestä huolimatta yhä laaja toimintakenttä, jossa se on opetusta tarjoava hengellinen instituutio. Tämän ulottuvuuden ylläpitäminen on yhtä tärkeää kuin edellä esitetty dialogi. Molempien tehtävänä on vahvistaa kirkkoa nöyränä toimijana, joka kykenee ottamaan huomioon sekä sekulaarien että uskonnollisten todellisuuksien erilaisuuden.

Kirkon tehtävän ytimessä on tällöin kantaa erilaisten yksilöiden ja yhteisöjen rinnalla kristinuskoa seuraaville sukupolville. ■

Havaintoja tutkijahuoneesta

Kummiuden liima sosiaalisissa suhteissa ja verkostoissa

ANNA-MAIJA CASTRÉN

VTT, TUTKIJA

HELSINKI

Kummius on edelleen tärkeä ihmisten välisiä suhteita määrittävä tekijä, johon törmää jopa tahtomattaan ihmisten jokapäiväisen elämän suhteita tutkiessa.

SUOMALAISTA SOSIAALI-TIETEELLISTÄ tutkimusta nykyaikaisesta kummiudesta ei ole joitakin opinnäytteitä lukuun ottamatta. Kansainvälisessä ant-

ropologisessa ja historiallisessa tutkimuskirjallisuudessa on korostunut näkemys, että eri aikakausina ja eri puolilla maailmaa ilmennyt tapa nimetä kastettavalle lapselle kummit on vahvistanut perheen olemassa olevia ja tärkeinä pidettyjä sosiaalisia suhteita, luonut jossain määrin myös uusia sidoksia ja laajentanut sosiaalista verkostoa.

Yhteisön merkkihenkilöiden kutsuminen kummeiksi toi perheiden sosiaaliin verkostoihin voimavaroja, niin konkreettista materiaalista tukea kuin aineetontakin pääomaa, jotka olivat elintärkeä apu vaikeuksien kohdalla.

Tarve turvata lapsen elämän materiaaliset olosuhteet kummien avulla on nykyään vähäinen. Silti jollain olennaisella tavalla lapsen ja perheen sosiaalisten suhteiden ja verkoston vahvistamisesta on edelleen kysymys.

Osana sosiaalista verkostoa

Omat ikääntyneet kummivanhemmat, omien lasten kummit sekä omat kummilapset muodostivat perheenjäsenen, sukulaisten, ystävien, tuttavien, naapureiden ja työtovereiden kanssa sosiaalisen verkoston, johon uponneena 1990-luvulla tutkimani helsinkiläiset opettajat elivät elämäänsä.

MARIA LINKO

Anna-Maija
Castrén

Castrén havaitsi, että kummiksi kutsumalla henkilökohtaiset ystävät integroitiin perheen yhteiseen läheisten ihmisten piiriin.

Ilman mitään ennakko-ohjeistusta puolet tutkimukseen osallistuneista opettajista (19/38) mainitsi kummiuden vähintään kerran luonnehtiessaan verkostoonsa kuuluvia ihmisiä. Samaa tapaan kuin opettajat kirjoittivat lomakkeisiin kuvauksena jostakin henkilöstä ”sisareni”, ”työtoveri” tai ”hyvä ystäväni ja serkkuni”, sinne merkittiin myös ”isäni sisarpuoli, kummitätini”, ”opiskelukaveri, lapsen kummi”, ”hyvä perhetuttava, tyttäreni kummitäti, heidän tyttärensä minun kummityttö” tai ”läheinen vanha kaveri, [...] olen tyttärensä ’kummisetä’ (epävirall.)”.

Aivan toisenlaisiin kysymyksiin kes-

kittyneessä tutkimuksessa pulpahti pintaan maailma, jossa lähtökohdiltaan uskonnollinen instituutio oli mukana määrittämässä ihmisten välisiä suhteita. Tuo maailma oli yhtä aikaa vanhahtava ja täysin ajanmukainen, tunteilla ja merkityksillä latautunut.

Kun kyseisten helsinkiläisopettajien sosiaalisiin verkostoihin kuuluneita ystävyys-suhteita analysoitiin tarkemmin ja vertailtiin Pietarissa kerätyyn aineistoon, kävi ilmi mielenkiintoinen seikka. Ydinperheessä elävillä helsinkiläisopettajilla oli pietarilaisiin kollegoihinsa verrattuna melko vähän henkilökohtaisia ystävyys-suhteita. Monia lapsuuden tai nuoruuden aikaisia sitei-

tä vaalittiin pariskunnittain ja perheitäin.

Monet vanhoista ystävästä oli kiinnitetty perheeseen juuri kummisuhteiden avulla. Kummiksi kutsuminen oli siis tapa integroida alun perin puolisoiden henkilökohtaiset ystävät perheen yhteiseen läheisten ihmisten piiriin.

Sukulaisuuden ja ystävyyden välissä

Kummit sijoittuvat sukulaisuuden ja ystävyyden elämänpiirien väliin. Kun perheen lasten kummit ovat vanhempien sukulaisia, esimerkiksi sisaruksia, kummisuus voi ilmaista läheistä suhdet-

ta juuri tiettyyn sisarukseen.

Kun kummit valitaan vanhempien ystävien joukosta, he tulevat vedetyiksi ystävyyden ja sukulaisuuden välitilaan. Sukulaisten tavoin heistä tulee tärkeitä henkilöitä lapsen elämänsä juhliin, syntymäpäivillä, konfirmaatioissa, valmistujaisissa ja häissä.

Suomalaisessa tapakulttuurissa ei itsestään selvästi kutsuta ystäviä perhejuhliin, mutta kummit kuitenkin kutsutaan. Kummien sijoittumista elämäntilanteen välitilaan korostaa vielä se, että erityisesti lapsen näkökulmasta tarkasteltuna he rinnastuvat sukulaisiin. Hehän ovat lapselle syntymässä "annettuja" ja ovat aina olleet olemassa kuten isovanhemmat, sedät, tädit ja enot.

Kummeihin liitetään samantyyppistä itsestäänselvyyttä kuin lähisukulaisiin ja, kuten sukulaisien, heidän jopa "kuuluu" olla läsnä tietyissä tilanteissa.

Tästä sain muistutuksen tutkimuksessa, jossa ranskalaisen kollegani kanssa analysoimme pientä aineistoa suomalaisista ja ranskalaisista häistä ja niihin kutsutuista vieraista. Ranskalaisessa aineistossa oli tavallista, että häävieraissa oli morsiusparin vanhempien ystäviä ja tuttavuuksia, kun taas suomalaisessa aineistossa tämä oli harvinaista.

Suomalaisissa häissä vieraat koostuivat pääasiassa sukulaisista ja morsiusparin ystävästä. Muitakin oli kuitenkin mukana: ne alun perin morsiusparin vanhempien läheisiin ihmisiin ja tuttavapiiriin kuuluneet, jotka häihin oli kutsuttu ja jotka eivät olleet sukulaisia, olivat juuri morsiusparin kummivanhempia ja näiden perheenjäseniä.

Kummisuhteista huolehditaan

Vastikään päättyneessä tutkimuksessani tarkastelin perhe-, sukulais- ja muiden läheissuhteiden verkostoja eron jälkeen.

Kummisuhteiden merkitykseen jo heränneenä ymmärsin tällä kertaa ot-

taa aiheen esiin haastatteluissa. Aineistossani onkin esimerkkejä siitä, miten kummisuhteista saatetaan pitää kiinni myös hyvin jännitteisissä elämäntilanteissa.

Lähes kaikilla tutkimukseen osallistuneilla (n=34) oli verkostossaan edelleen kummilapsia, näiden vanhempia tai omien lasten kummeja.

Neljä miesvastaajaa kertoi, että yhteys kummilapseen tai -lapsiin oli hiipunut, ja kaksi näistä totesi entisen vaimon jatkavan kanssakäymistä. Kahden iäkkäämmän naisen ja yhden miehen kohdalla suhteita ei ollut enää aktiivisesti pidetty yllä kummilasten perheellistyttyä. Kaikilla muilla kummisuhteet näkyivät verkostoissa tavalla tai toisella.

Kummi-instituutio on elinvoimainen

Asenne kummivanhemmuuteen vaihteli paljon, ja joillekin kummius oli sitoumus, josta ei haluttu luopua.

Viisikymppinen mieshaastateltava vastasi kysymykseeni, ovatko kummisuhteet olleet vaarassa katketa eron takia: "Ei missään tapauksessa katkea tällaiset. Ei ei ei. Ne on astetta ylempiä yhteyksiä. Mä nyt en mikään kiihkokristitty ole mutta olen jotain lupauksia antanut. Kyllä mä ne pidän. En voisi ajatellakaan jättäväni. Varsinkin näitten ihmisten kanssa joiden kanssa luontaisesti ollaan tekemisissä, niin kauhealta tuntuisi katkasta sen [eron] tähden."

Samankäinen nainen totesi, että "minä en muutu yhtään vähemmän kummitädiksi, vaikka minä olen eronnut ja näin pois päin. Mä pidän itse hyvin tiiviisti tähän lapseen ja tähän perheeseen yhteyttä." Kummin haastateltavan kummilapsi oli ex-puolison sukulaisperheen tytär.

Aineistossa on kuitenkin esimerkkejä myös siitä, miten ero onnistuu kyseenalaistamaan suhteiden jatkumisen. Erästä haastateltavaa oli suorasanaisesti kielletty ylläpitämästä suhdet-

ta kummilapseen.

Toisen haastateltavan pojan kummivanhemmat olivat eron jälkeen lakanneet pitämästä yhteyttä, mistä oli seurannut pettymystä ja surua: "Esimerkiksi meille on käynyt niin, että vanhin poika kun pääsi ripille, muutama vuosi sitten oli juhlat, niin yksikään kummi ei tullut paikalle. Neljäs ei yksikään tullut. Elikkä oli yksi pariskunta, heille oli tullut ero, sitten kumpikaan ei tullut. Sitten kaksi muuta sinkkua ei päässyt. Se on sääli, koska kaikkooa ihmisiä ympäriltä, vaikkapa lapsen tällaisia tukijoukkoja." Vanhempiensa eron kokeneelle lapselle olisi suonut edes yhden konfirmaatioon osallistuneen kummin.

Onneksi aineisto tarjoaa surulliselle tarinalle vastakkaisia ja toiveita herättäviä esimerkkejä. Kummisidoksen vaaliminen aikakautena, jota leimaa- vat korkea eronneisuus, peräkkäiset parisuhteet ja vaihtuvat perhekokoonpanot, liittyy lapsen näkökulman vahvistumiseen yleisemminkin länsimaissa yhteiskunnissa.

Kummi-instituution tulevaisuuden kannalta tämä suunta on myönteinen. Tuoreet vanhemmat paneutuvat valitsemaan lapselleen kummit, ja nekin, jotka eivät kuulu kirkkoon, nimeävät lapsilleen kummivanhemmat.

Kummius koetaan niin tärkeäksi asiaksi, että kutsu tehtävään saa jopa liittymään takaisin kirkkoon.

Olisi kiinnostavaa selvittää perinpohjaisesti niitä eri tekijöitä, jotka vaikuttavat nykyaikaisen kummi-instituution elinvoimaisuuteen. Vain yhtä vastausta tuskin on. Antropologien ja historioitsijoiden tulkinnot pätevät edelleen joiltain osin. Erityisesti lapsen näkökulmaa korostavan yhteiskunnallisen ajattelun vahvistuminen selittää nekin jotain.

Sosiaalisten suhteittemme liimana kummius joka tapauksessa elää ja voi hyvin. ■

MATTI KARPPINEN/KUVAKOTIMAA

Kirkkokummi, lapsen aikuinen ystävä vai haltijakummi?

MARITA HAKALA

SEURAKUNTAPASTORI
TAMPEREEN TUOMIOKIRKKO-
SEURAKUNTA

Kastepöydän äärellä voi olla kummien lisäksi lapsen aikuisia ystäviä tai muita tärkeitä ihmisiä. Kaste on papille mahdollisuus rohkaista kirkon jäsenyyteen.

Hain pappisvihkimystä vuonna 1990, kun luulimme mieheni kanssa ole-

vamme lapseton pariskunta. Työaikamme olivat aika epäkiitollisia lapsiperheelle. Kävi kuitenkin niin, että olin vihkimyksestä yhdeksän kuukauden päästä synnyttämässä.

Opettelin papintyötä raskaana olevana nuorena naispappina. Koska seurakuntani oli Helsingissä Itäkeskuk- sen alueella, sain kastaa paljon. Seurakuntalaiset pitivät minua erityisen sopivana kastepappina juuri raskauteni tähden.

Silloin tuli seurakuntiin uutena asiana se, että papit tapaavat perheen etukäteen ja paperit ja kastejärjestelyt

katsotaan yhdessä kuntoon. Painopiste avoimissa asioissa oli kastettavan lapsen nimi. Aina vanhemmat eivät saaneet sitä etukäteen ratkaistua, ja asia jäi kastepäivälle.

Mitään kummempaa en noista keskusteluista muista kuin sen, että yksi perhe toivoi poikkeuksellisen monta kummia, olikohan peräti 10 vai 12. Rakkaalle lapselle tahdottiin parasta, ja kaikki kummit täyttivät kelpoisuusehdot.

Vuosi pari myöhemmin pariskunnalle syntyi kaksoset, ja kummeja oli jo selvästi vähemmän.

HANNU JUKOLA

Ennen kastetta paljon selvittävää

2000-luvulle tultaessa huomasin papiintöissä Tampereella, että tilanne oli jo muuttunut. Nimiasiat ovat tulleet perheille helpommin ratkaistaviksi.

Kummeja, jotka täyttävät kelpoisuusehdot, ei niin vain enää kaikille tunnu löytyvän. Toisaalta kaikki ne, jotka perhe haluaa kummeiksi, eivät täytä kummin edellytyksiä.

Myös kastettavien suhteen saa olla tarkkana. Erityisesti tämä koskee rippikoulun kautta kirkkoon liittyviä. Keskusrekisteristä on tullut tuttu neuvottelukumppani asioita selvittäessäni. Enää en luota yhtä paljon seurakuntalaisiin.

Varsinkaan nuoret eivät aina ole selvillä, minkä seurakunnan jäseniä ovat tai montako vanhempaa heillä on papereihin merkitty huoltajaksi.

Ei ole pitkäkään aikaa siitä, kun mietin, miten Turkissa asuva muslimi-isä antaisi suostumuksensa tyttären kasteeseen tai isän luona asuva tytär saisi mielenterveysongelmista kärsivältä äidiltään allekirjoituksen.

Pitipä yhden rippikoululaisen päivää ennen konfirmaatiota erota kristillisestä yhteisöstä, jonka jäseneksi hänet oli otettu, eikä hän itse tiennyt asiasta mitään. Tämän yhteisön kaste kelpasi kuitenkin kristilliseksi kasteeksi.

Yksi rippikoululainen piti konfirmaation jälkeen liittyy takaisin kirkkoon, kun äiti oli eronnut kirkosta rippikoulun aikana. Asia selvisi vasta konfirmaation jälkeen syksyllä. Olin siis konfirmoinut nuoren, joka ei kuulunut kirkkoon, vaikka paperit niin väittivät. Aina ei keskusrekisteristäkään saa oikeaa tietoa!

Tuntuu kuitenkin usein hyvältä se prosessi, jota pappina saan yhdessä kastettavien kanssa käydä. On paljon rukousaiheita, huolia ja pelkoja. Uskosta tulee elävä ja kallisarvoinen asia!

Vaikeuksien kautta käydään yhdes-

Marita Hakala

sä eteenpäin.

Lapsen ja perheen läheinen ihminen

Nykyään kirkon jäsenyysasiat nousevat esille juuri kasteen yhteydessä. Erityisesti tämä koskee kummeja. Useimmiten toinen lapsen vanhemmista kuuluu kirkkoon, ja lapsi voidaan kastaa sen nojalla.

Kummeiksi tarjotaan myös alaikäisiä niin sanotun pikkukummin nimellä sekä kirkosta eronneita lapsen aikuisina ystävinä tai haltijakummin nimellä. Monesti kaksi luterilaisen kirkon jäsentä, jotka on konfirmoitu, kylä löytyy. Sen lisäksi perheen tunnesiteiden tähden halutaan antaa erityinen asema ystäville tai sukulaisille, jotka ovat olleet lasta odotettaessa tärkeitä.

Pappina saan miettiä näitä asioita ja käydä monenlaisia keskusteluja. Ihan mustavalkoiset ratkaisut eivät ole oikeantuntuisia. Joskus luterilaiseen kirkkoon kuulumaton ”kummi” on juuri se, jota toivotaan lapsen esirukouksijaksi ja kristilliseksi kasvattajaksi, mutta hän sattuu olemaan helluntaiseurakunnan jäsen.

Joskus kastetilanteissa kirkkoon kuuluvien osallistuminen uskontunnustuksen ääneen lausumiseen, virsien laulamiseen ja lasten evankeliumin lukemiseen kangertelee, ja avuksi tule-

vat kirkosta eronneet kastevieraat.

Rohkaisua kirkon jäsenyyteen

Olen ottanut tavaksi kasteessa rohkaista kirkon jäsenyyteen. Kummeiksi toki kelpaavat ne, jotka kummin edellytykset täyttävät. Kummitodistuksen saavat vain ne, jotka ovat kummeja. Kastepuheessa tai ennen kastetta selvitän, kuka on kukin.

Voin sanoa, että kummit edustavat seurakuntaa. Kerron, että kummeilta odotetaan kristillisen arvopohjan välittämistä lapselle, aikuisen esimerkkiä ja esirukousta.

On reilua mainita myös vanhempien toivomat läheiset ystävät, joille he haluavat antaa myös tärkeän paikan lapsen elämässä. Kutsun heitä lapsen aikuisiksi ystäviksi tai tärkeiksi ihmisiksi nimeltä mainiten.

Minua ei häiritse se, jos he ovat mukana kastepöydän äärellä. Joskus he ovat erilaisissa tehtävissä, laulamassa, rukoilemassa tai lukemassa lasten evankeliumia, jos kummi ei siihen suostu.

Lisään usein puheessani myös isovanhemmat lapsen erityisten aikuisten verkkoon. Heidän tehtävänä on antaa kastettavalle pienokaiselle juuret kahden suvun keskellä.

Kasteet ovat kirkon jäsenyyden kanalta tuhannen taalan paikkoja rohkaista niin kirkkoon kuuluvia kuin kirkosta eronneita miettimään omaa paikkaansa kirkon sisä- tai ulkopuolella. Kasteessa voi kokea sitä yhteisöllisyyttä ja perhefilistä, jota kirkolta odotetaan.

Joskus mietin, miten kirkkoon kuulumaton isä tai isovanhempi voisi saada uskollleen rohkaisua ja vahvistusta tai toipumista siitä kokemuksesta, joka on tullut hänen ja jäsenyyden väliin.

Ajatukseni on, että kotiin saa palata. Kirkon institutionaalisuus ja byrokraatia saavat toivottavasti olla kaukana näistä perhejuhlista. ■

Oliko Aatamilla napa?

Kirkon työntekijät joutuvat monenlaisten kysymysten eteen. Työn keskellä harvalla on aikaa perehtyä teologiseen keskusteluun ja ottaa selvää taustoista. Toimitus pyysi dosentti Ilkka Pyysiäistä kysymään kiperiä kysymyksiä kirkolta sellaisista aiheista, joista näinä päivinä keskustellaan. Espoon vs. hiippakuntadekaani Hannu K. Saloranta lupautui vastaamaan.

Joidenkin teologien mukaan viimeaikainen uskontokritiikki epäonnistuu, koska uskonnossa ei ole kyse mistään yliluonnollisesta. Esimerkiksi piispa Huovisen mukaan taas samainen kritiikki epäonnistuu nimenomaan, koska uskonnossa on kyse ”tuonpuoleisista” asioista. Miten asiasta nyt pitäisi ajatella, onko kristinuskossa kyse jostakin tuonpuoleisesta tai yliluonnollisesta vai ei?

Näen edellä kuvatun kysymyksenasettelun outona. Jos uskonnossa olisi perimmältään kyse vain ”tuonpuoleisista” asioista, silloin koko keskustelu kannattaisi lopettaa tähän pisteeseen.

Miksi keskustella asioista, jotka ovat tavoittamattomissa tai tietomme piirin ulkopuolella? Eivätkö kaikki asiat pikemminkin tulisi nähdä luonnollisina? Näen valistuksen ajan myötä jaon luonnolliseen ja yliluonnolliseen epäonnistuneena.

Suomalaisessa teologisessa keskustelussa monesti väitetään, että jos uskonnollinen ihminen on naturalisti, hän on samalla *ateisti*, Jumalan olemassaolon kieltäjä. Tämä väite on syvä väärinkäsitys. Se on virhepäätelmä.

Naturalisti voi olla myös *a-teisti*. Se

merkitsee sitä, että Jumala-käsitys tai uskonto ei perimmältään perustu yliluonnolliseen – toisin sanoen se on non-supranaturalismia.

Tavallisesti puhuessamme Jumalasta puhumme pikemminkin käsitteestä

tai sanasta Jumala kuin Jumalasta itsestään. Tällöin uskonto tai Jumala kuuluu luonnollisen piiriin, vaikkamme Jumalasta itsestään paljonkaan tiedä, paitsi sen, mitä Jeesuksen elämäntyössä ja persoonassa on Jumalasta ol-

lut nähtävissä.

Olen siis samaa mieltä siitä, että ”vii-meaikainen uskontokritiikki epäon-nistuu, koska uskonnossa ei ole kyse mistään yliluonnollisesta”.

Kyseenalaistan lauseessa vain sanan ”mistään”. Onko tällainen ehdoton oikeassa olemisen ajatus tässäkin asiassa tarpeen? Näkökulmamme väitettyyn yliluonnolliseen on meillä ihmisenä niin kovin erilainen. Eräille se on vain tietopiirimme ulkopuolella olevaa. Se, mikä toiselle on yliluonnollista, on toiselle luonnollista ja päinvastoin. Koulutuksemme ja kykymme ymmärtää asioita paljastavat lopulta näkökulmamme uskontoon tai Jumalaan.

En myöskään näe oikeanlaisena ehdottomuutena puhua uskonnosta tai Jumalasta Huovisen tavoin siten, että puhumme vain ”tuonpuoleisista” asioista puhuessamme uskonnosta tai Jumalasta.

Merkittävä luterilainen teologi Dietrich Bonhoeffer (1906–1945) oivalsi, ettei Jumalaa – siis yhtä hyvin uskontoa – pidä siirtää tietopiirimme ulkopuolelle. Siinä näet käy niin, että kun tietomme jatkuvasti lisääntyy, Jumala joutuu jatkuvaan perääntymisliikkeeseen. Lopulta uhkaa hetki, jolloin joudumme toteamaan, että Jumala käy tarpeettomaksi.

Bonhoeffer ratkaisi asian toteamalla, että ”ettemme saa antaa Jumalan esiintyä tiedoissamme olevien aukkojen täydentäjänä; kun sitten nimittäin – mikä asiallisesti on välttämätöntä – tiedon rajoja työnnetään yhä kauemmaksi, tulee Jumalakin samalla siirrettyksi kauemmaksi, jatkuvaan perääntymisliikkeeseen. Meidän on löydettävä Jumala siinä mitä jo tiedämme, eikä siinä mitä emme vielä tiedä; ei ratkaisemattomissa, vaan jo ratkaistuissa kysymyksissä haluaa Jumala olla löydettävissä.” (Kirjeitä vankilasta 3. uudistettu painos 2005 s. 184.)

Bonhoeffer sanoo uskonnosta, että ”Jumala on opittava tuntemaan kes-

kellä elämää, ei vasta meidän mahdollisuuksiemme rajoilla, elämässä eikä vasta kuolemassa, kun olemme terveitä ja voimakkaita eikä vasta kärsimyksissä, keskellä toimintaamme eikä vasta synnissä. Perusta tälle on Jumalan ilmoitus Jeesuksessa Kristuksessa.” (Idem s. 185.)

Miten suhtaudutte käsitykseen, että uskonnolliset väitteet ovat vain jonkinlaisia ”sisäisen elämämme kuvia”?

Kysyn vastakysymyksenä, ovatko uskonnottomat väitteet jotenkin vapaita siitä ajatuksesta, että nekin ovat vain jonkinlaisia ”sisäisen elämämme kuvia”? Toiveajatteluako? Nähdäkseni olemme kehäpäätelmän äärellä. Patti-tilanne.

Hans Küng puhuu iankaikkisesta elämästä, mutta hänen ajatuksensa sopii yhtä hyvin keskusteluun, jota nyt käydään Jumalasta tai uskonnollisista väitteistä. Hän huomauttaa, että ”Tietysti se on aina myös toiveajattelua” (Hans Küng and Walter Jens, *A Dignified Dying* 1995 s.11). Mutta mitä tästä seuraa?

Kysymyksenasettelu heijastelee Feuerbachista, Freudista, Marxista ja niin edelleen juontuvaa, voimissaan olevaa projektioteoriaa. Eduard von Hart-

mannin sanoin voi tähän keskusteluun todeta, että Feuerbachin ”ainoa oma-peräinen ajatus on, että jumalat ovat ihmisen ulkopuolelle projisoitu toive. On aivan totta, että mikään ei ole olemassa pelkästään sen tähden, että toivomme sitä. Mutta ei ole totta, että jokin ei voi olla olemassa, mikäli toivomme sitä. Feuerbachin koko uskonnon kritiikki ja koko hänen ateisminsa todistelu, kuitenkin perustuu tähän yksittäiseen päätelmään, se on loogiseen virhepäätelmään.” (Geschichte der Metaphysik. Zweiter Teil. 1900 s. 444.)

Onko kristityillä joitakin sellaista tietoa oikeasta ja väärästä, mitä muilla ei ole?

Ihmisellä on luonnollinen tieto oikeasta ja väärästä tai toisin sanoin hyvästä ja pahasta riippumatta siitä, onko hän kristitty vai ei. Kristitty perustelee näkemyksensä oikeasta ja väärästä vetoamalla niin sanottuihin kultaiseen sääntöön ja rakkauden kaksoiskäskyyn, joita voidaan pitää kaiken kristilliseksi nimitetyn etiikan perustana.

Kultainen sääntö esiintyy lähes kaikissa maailman uskonnoissa muodossa jos toisessa. Sen tähden Maailman uskontojen parlamentin ”Maailmanneetoksen julistus” vuodelta 1993 on

VEIKKO RUOHOTIE/KUVAKOTIMAA

erääksi luovuttamattomaksi perustaksi ottanut juuri kultaisen säännön etiikan.

Monesti ateismikeskustelussa vedotaan siihen, että kun maailmassa on niin paljon väärää tai pahaa, Jumala ei voi olla olemassa. Nämä samat ihmiset eivät kuitenkaan kykene selittämään, miksi maailmassa on niin paljon hyvää. He vain G. E. Mooren ajatuksiin vedoten toteavat, ettei hyvää voi eikä tarvitse määritellä tai perustella (Principia Ethica 1980, s. 9, 17, 79, 143).

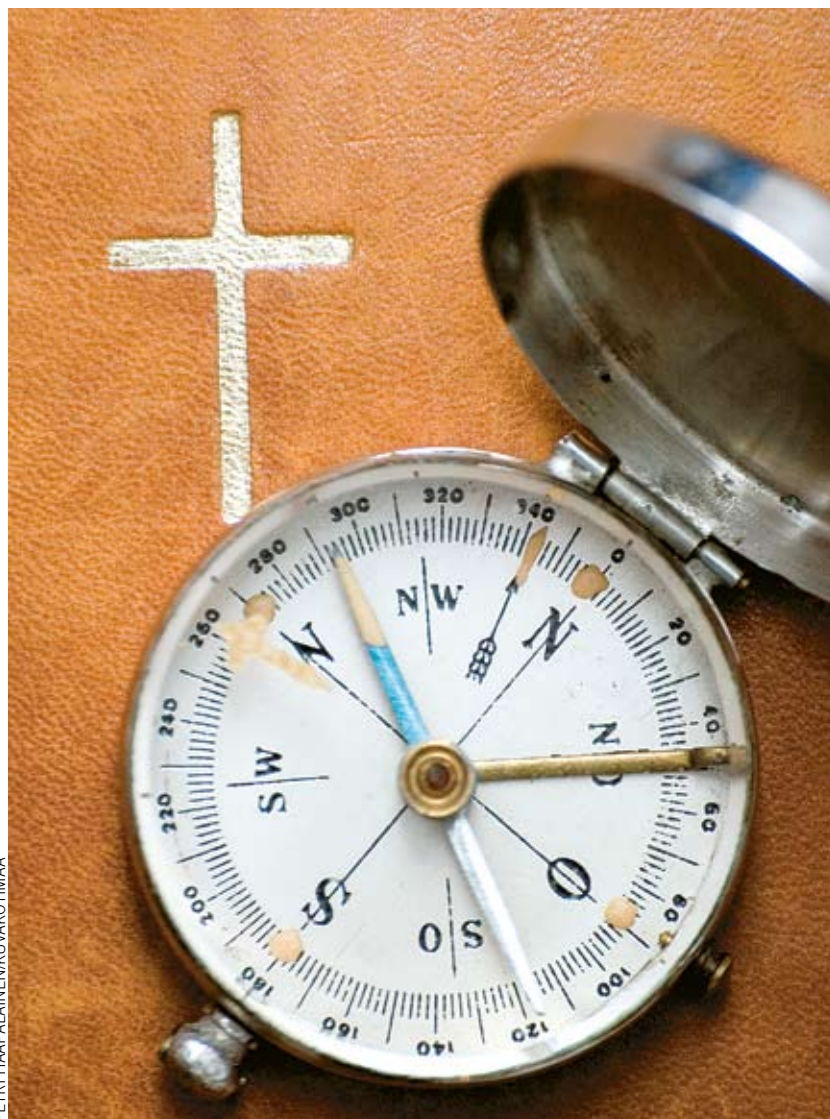
Kristitty kuitenkin perustelee, että elämässä esiin tuleva hyvä on seurausta Jumalan olemassaolosta ja jatkuvan hyvän luomisen ajatuksesta. Paha on elämässä poikkeus. Muutoin emme enää olisi tässä.

Milloin arvellette evankelisluterilaisen kirkon jäsenmäärän laskevan alle 50 prosenttiin? Mitä tämä mahdollisesti vaikuttaisi kirkon asemaan Suomessa?

En halua lähteä vuosilukuja ennustamaan. On liian monta muuttujaa matkassa. Mikäli kirkko säilyy yhteiskunnassa, Raamatun tulkinnoissa ja muissa elämän kysymyksissä väärällä tavalla hidastuneena ja muutostavastaisena, pelkästään konservatiivina instituutiona, kirkko tulee tämän seurauksena pikaisesti nyky muodossaan kuolemaan.

Edesmennyt professori Timo Veijola kirjoitti asiasta erityisesti raamatuntutkimuksen näkökulmasta näin: ”Muussa tapauksessa kirkko muuttuu ennen pitkää vähäjärkisten tai ajattelunsa kieltävien lahkoksi” (Raamattukysymys – merkivä haava kirkkoäidin sydämessä, Pappisliiton jäsenlehti 3/1982 s.12). Edellä kuvatun uhkan torjumiseksi kirkon ei tule menettää toivoaan, mutta sen pitää olla valmis uudistumaan nopeammin!

Jos näin ei tapahdu, kirkolla ei tule säilymään edes nykyinen asema yhteiskunnassa. Kirkko on jo nykyisellään

PEIRI HAAPALAINEN/KUVAKOTIMAA

saanut yhteiskunnallisena vaikuttajana väistyä liian monessa asiassa takalalle. Kirkolla tulisi olla profetallista rohkeutta tarttua Jeesuksen tavoin elämään ja oikeaan hetkeen.

Siirtyykö kuollut ihminen välittömästi taivaaseen tai helvettiin vai vasta viimeisellä tuomiolla? Joutuuko kukaan ylipäänsä helvettiin? Ketkä ja miksi?

Näihin kysymyksiin ei ole antaa mitään yksiselitteistä vastausta. Eivät edes minua oppineemmat ole yksimielisiä näistä asioista.

Raamatunselitysopin kannalta totean, että helvetti tuollaisena tuomion uhkana on lähes ainoastaan Matteuksen evankeliumin lahja kristikunnalle.

Olen joskus problematisoinut kysymystä opiskelijoille kysymällä: Onko niin, että ainoastaan Matteuksen evankeliumin kirjoittaja on ymmärtänyt Jeesuksen opetukset oikein, ja Markuksen – vieläpä vanhimpana evankeliumina –, Luukkaana ja Johanneksen evankeliumit ovat ymmärtäneet asian väärin, koska ovat helvettikysymyksessä niin vähäsanaisia?

Yksin Jumalan käsissä me kaikki olemme. Tärkeämpää kuin miettiä, mihin menemme kuoleman jälkeen, on elää uskossa, toivossa ja rakkaudessa. Sen tähden on tärkeämpää puhua elämästä ennen kuolemaa (life before death) kuin elämästä kuoleman jälkeen (afterlife).

Kirkon pitäisi kokonaan luopua, niin kuin se on jo käytännössä tehnytkin, helvetillä pelottelusta kasvatusvälineenä. On sääliä, jos ihminen pyrkii elämään hyvää, Jumalan tahdon mukaista ja oikeaa elämää pelkästään saadakseen ikään kuin palkkion tai välttyäkseen rangaistukselta.

Hyvä, Jumalan tahdon mukainen ja oikea elämä on pikemminkin ihanteellinen itseisarvo, jonka seurauksia tai puutteen seurauksia ei tarvitse ajatella. Se on armoa armon päälle rahatta ja hinnatta.

Puuttuuko Jumala joskus luonnon tahtumien kulkuun? Miten?

Ei puutu muutoin paitsi luonnollisin tavoin. Me ihmiset olemme Jumalan kutsumina Hänen kätensä, jalkansa, korvansa ja suunsa elämän keskellä.

Onko kastamaton lapsi synnin vallas- sa?

Taustaksi on hyvä tietää, että näin on ajateltu järkkymättä vielä viime vuosisadan puoleen väliin asti monin paikoin kristikunnassa ja monissa kirkkoissa oma luterilainen kirkkomme mukaan lukien. Sen seurauksena kastamattomat lapset vietiin entisinä aikoina pienestä hautausmaan portista siunatun hautausmaan ulkopuolelle, siunaamattomaan maahan.

Se on ollut käsittämättömän julma tapa erotella asioita ja ihmisiä.

Tämä on perustunut pitkälti yksioikoiseen, seksuaaliongelmaisen kirkkoisä Augustinuksen perisyntiopin tulkintaan (kirjassa Enchiridion iii, iv, viii ja x). Tuon opinkappaleen perus-

BENJAM PONTINEN/KUVAKOTIMAA

teella perisynti nähtiin ihmisen kanalta kohtalokkaana lankeemuksena. Kirkkomme oppi-isä Martti Luther näyttää seuranneen tulkinnoissaan Augustinuksen jalanjäljissä.

Huomautettava on, että raamatunselitysopillisesti perisyntiopin lähtökohta perustuu vain ja ainoastaan Paa-
valin sanojen (Room. 5:12) virheelliseen latinankieliseen käännökseen ja sen tulkintaan myöhemmässä, katolisessa kristikunnassa.

Perisyntiopin ajatusta klassisessa muodossaan ei esiinny Vanhassa testamentissa tai kristillisen kirkon syntyä

edeltävässä juutalaisuudessa. Pikemminkin tuo oppi on ikään kuin sisään luettu Vanhan testamentin luomiskertomuksiin myöhemmän kirkollisen vaikutushistorian seurauksena.

Vanhassa testamentissa on jopa hyvin lohdullinen kuva ihmisen mahdollisuuksista synnin edessä. ”Jos teet oikein, voit kohottaa katseesi, mutta jos et tee, on synty ovelta vaanimassa. Sinua se haluaa, mutta sinun on pidettävä se kurissa.” (1. Moos. 4:7.)

Paljon valoisampi kuva lankeemuksesta löytyy kuitenkin esimerkiksi kirkkoisä Eirenaioksen (Irenaeus)

ajattelusta (kirjasta *Adversus Haeresis xxxviii-xxxix*): ”Niin myös Jumala kykeni tuottamaan alusta lähtien ihmiselle täydellisyyden, mutta ihminen oli kykenemätön vastaanottamaan sitä, sillä hän oli (alaikäinen) lapsi.” Syntiä ei nähty tämän valossa niin kohtalokkaana kuin augustinolaisessa perinteessä.

Palaan alkuperäiseen kysymykseen: Onko kastamaton lapsi synnin vallas-
sa? Kirkkomme virallinen oppi luettelee niiden opinkohtien joukossa, joita ei suvaita kirkon piirissä, harhaopin, jonka mukaan ”Kastamattomat lapset eivät Jumalan silmissä ole syntisiä vaan vanhurskaita ja viattomia. Kun he ovat vielä ymmärtämättömiä, he eivät noiden mukaan tarvitse kastetta vaan pelastuvat ilmankin. Kasteenuusijat hylkäävät siis koko perisyntiopin ja kaiken, mikä liittyy siihen.” (Yksimielisyyden ohje Tiivistelmä 12.6.)

Lohdullisena kevennyksenä vakavan asian äärellä totean, että kaikesta edellä sanotusta huolimatta Kirkkojärjestyksemme selityksen mukaan ”Käsite kirkon tunnustus ei tarkoita tunnustuskirjojen koko sisältöä, vaan niiden keskeisiä ajatuksia, joista ei kuitenkaan vallitse yksimielisyyttä luterilaisessa teologiassa” (KJ 1.1§ sel.1.).

Loppujen lopuksi näyttäisi siltä, että oli paitsi kastamaton tai kastettu, kastamattomana syntinen tai ei, niin kaikki ihmiset ovat sellaisenaan Jumalan pelastavan armon ja rakkauden kohteina. Onneksemme me ihmiset emme asiasta loppupeleissä päättä.

Milloin naispuolisista papeista tulee aidosti tasa-arvoisia miesten kanssa?

Espoon hiippakunnan kannalta tämä on erikoinen kysymys, sillä seurakuntiemme papistosta lähes puolet on jo naisia (48 prosenttia, 91 naista ja 99 miestä), ja kun laskemme koko papistomme, eläkkeellä olevat mukaan luettuna, 41,2 prosenttia papistostamme

(174 naista ja 248 miestä) on jo naisia.

Kyllä tasa-arvo toimii nähdäkseni hiippakunnassamme naisten ja miesten kesken aidosti. Tietysti voisi kysyä, mitä tuolla jo loppuun kuluneella sanalla tasa-arvo tarkoitetaan?

Tasa-arvo on parhaimmillaan pikemminkin yhdenvertaisuutta kuin samanlaisuutta. Tasa-arvo tai yhdenvertaisuus on ihmisen kohtelemista yhtäläisesti syntyperästä, sukupuolesta, sukupuolisesta suuntautumisesta, rodusta tai uskonnosta riippumatta kaikilla yhteiskunnan ja elämän osaluilla. Toivoa sopii, että tämä toteutuisi vihdoin koko kirkossamme.

Ohjaako sielu sitä, mitä tapahtuu aivoissa vai päinvastoin?

En ole tällaisen luonnontieteellis-käytätymistieteellisen kysymyksen erityisasiantuntija. Olen ehkä väärä henkilö vastaamaan lainkaan näin moniulotteiseen ja syvälle menevään kysymykseen.

David Humen merkittäviä tähän aihepiiriin liittyviä filosofisia ajatuksia unohtamatta olen jonkin verran luke-
nut uudempaa aivotutkimuskirjallisuutta ja tuohon tutkimuskenttään liittyvää käytätymistieteellistä kirjallisuutta.

Hannu K. Saloranta

Käsittääkseni se, mitä sieluksi nimitämme, ei ole pelkästään sitä, mitä aivoissa sähkökemiallisena toimintana tapahtuu. Se vaatii vuorovaikutusta viidellä aistillamme tavoitetun ympäristön ja muun aineenvaihdunnan kanssa. Tämän lisäksi kieli ohjaa primääristi tulkintojamme tässä vuorovaikutussuhteessa. Sanottakoon maallikon tavoin, että aivot ovat koordinoiva sielun ohjausyksikkö.

Onko öylätti todella Kristuksen ruumis? Missä mielessä?

Vastakysymyksenä voisin esittää hie-
man huumorintajuisesti, oletko koskaan kurkistanut, onko öylätistä puheen ollen Kristuksen ruumis ”leiväs-
sä, leipään sisältyvänä (= leivän alla) ja leivän kanssa” (Yksimielisyyden ohje, Täydellinen selitys 7.38) sen lisäksi, että katsot leipään itsessään?

Näin toivottavasti huomaamme, että puhuessamme öylätistä Kristuksen ruumiina on kyse pikemminkin asian kokemisesta tai näkemisestä sielun silmin kuin näkemisestä vain silmillämme.

Se on uskonnollista näkemistä, sanan ja aineen yhtymistä, eikä sitä ole tarpeen sen enempää selitellä. Minulle riittää, että sanoo ”tämä on”! Näin Kristuksen ruumis on todella läsnä öylätissä.

Oliko Aatamilla napa?

Kyllä. Aatami ei ole poikkeus. Evoluution seurauksena kaikilla ihmisillä, niin kuin kaikilla muillakin istukka-
nisäkkäillä, on tietävästi aina ollut napa.

Sitä paitsi Aatami, Aadam (hepr. aadaam) ei raamatunselitysooppillisesti ole vielä luomiskertomusten yhteydessä yhden yksilön erisnimi, vaan yleisnimi (1. Moos. 1:26, 2:7), jolla tarkoitetaan uskonnollisena yleisnimenä ihmistä, ihmiskuntaa ja koko ihmiskunnan edustajaa. ■

Jumalalla on väliä ja väriä!

LENA HILDÉN

RUOTSINSUOMALAISTEN SEKÄ
LAPSI- JA PERHETYÖN SEURA-
KUNTAPASTORI
TYRESÖN SEURAKUNTA

”Vanhemmat ovat valinneet lapsellensa kirkon esikoulun useimmiten siksi, että he ovat kokeneet olevansa menetetty sukupolvi, joka on itse saanut kerätä tietonsa kristillisestä uskosta. He tahtovat lopettaa uskonnottomuuden ennen kolmatta polvea”, kertoo Lena Hildén Ruotsista Tyresön seurakunnasta.

KUKA ON ruotsalainen? Hänkö, joka on Ruotsissa syntynyt ja on Ruotsin kansalainen? Hänkö, joka puhuu äidinkielenään ruotsia, joka on vaalea ja pitkähiuksinen nainen tai trendikkäästi pukeutuva pehmo mies? Onko sellainen ihminen ruotsalainen, joka haluaa helposti, tervehtii käytävällä samaa vastaantulijaa monta kertaa päivässä ja syö orjallisesti lounaansa kahdeltatoisista?

Mitä jos ruotsalainen on myös hän, joka on syntynyt Iranissa, puhuu äidinkielenään farsia, mutta on käynyt koulunsa Ruotsissa ja on kahden kulttuurin kasvatti?

Uusruotsalainen puhuu toista kielensä murtaen, mutta on jo kahdeksanvuotiaana auttanut vanhempiansa ruotsin kielessä pankissa, postissa, lääkärissä ja verovirastossa. Hän kuulee yhä vihan ja pelonsekaisissa yhteyksissä olevansa svartskalle tai jävla muslim.

Sama ystävällinen ihminen kuitenkin kysyttäessä kertoo uskovansa Ju-

malaan ja Jeesuksen olevan heidän profeettansa.

Tämänkaltainen on yksi todellisuuksista, joissa Ruotsin kirkko elää ja keskustelee. Jumalalla kun on monet kasvot, ja Jumala on aina suurempi kaikkia ja kaikkea – uskonnosta riippumatta.

Ruotsalainen ja ruotsalaisuus

Ruotsista on toisen maailmasodan jälkeen kasvanut Pohjolan monikulttuurisin ja monikansallinen yhteiskunta.

Maahanmuuttajat ja pakolaiset ovat tuoneet monenlaisuutta, erilaisuutta, monikansallisuutta, monikulttuurisuutta sekä moniuskonnollisuutta Svea-mamman arjen kontekstiin.

Valtion rakenteista käsin meitä kaikkia lähestytään humanisoidaarisesti yksilöinä, ihmisinä, joilla on ihmisarvo ja oikeus paitsi omaan äidinkielen ja kulttuuriin myös omaan uskontoon – tai uskonnottomuuteen, miten vain. Kaikille on tilaa.

Ruotsalaisuus on suvaitsevaisuutta jopa siinä määrin, että kaikessa hyväksyvyydessään se on huomaamattaan antanut jotakin sille itselleen kuulunutta ja luovuttamatonta.

Lena Hildén

Kaupat ovat kiinni enää joulupäivänä ja ensimmäisenä pääsiäispäivänä. Muina päivinä, pitkäperjantai ja pyhäinpäivä mukaan lukien, voi ostaa Bregottin ja Kallen kaviaarin lähes mistä tahansa elintarvikeliikkeestä. – Viereisen ravintolan Mehmed pitää sen sijaan ravintolansa ramadan-kuukautena päiväsaikaan kiinni; yöllä sieltä kuitenkin saa ruusuvedellä maustettua couscousia ja muita Lähi-idän herkkuja.

Miksi ruotsalaiset eivät halua pitää kiinni kristinuskosta ja luterilaisuudesta, arvoista, jotka ovat luoneet pohjan heidänkin yhteiskuntaansa?

Ruotsin kirkko kulkee ajassa ja Hengessä

Väitän, että tässä yhteiskunnassa tahtunut sosiaalisen rakenteen muutos maahanmuuttajineen ja pakolaisineen on vaatinut myös kirkon kulkemaan yhteiskunnallisen kehityksen rinnalla. Ei jäljessä!

Ruotsin kirkko on suurena instituutiona sekä yhtenä yhteiskunnallisena toimijana ollut vaikuttamassa monikulttuurisuuden ja suvaitsevaisuuden rakentamisessa osaksi ruotsalaisten ja Ruotsissa asuvien todellisuutta. Ehkä juuri siksi kirkonkin katto on todella korkea ja ovet sitäkin leveämmät.

Syyskuussa 2009 eläkkeelle jäävä Tukholman hiippakunnan piispa Caroline Krook pitääkin tärkeänä, että kirkko on olemassa ihmisistä varten ja ihminen kirkkoa varten, sellaisena kuin on. Kuka ihminen on, mistä hän tulee ja rakastetaanko häntä, ovat hänen teologiset kysymyksensä kirkolle ja sen työntekijöille.

Edelleen yli seitsemän miljoonaa ruotsalaista kuuluu Ruotsin kirkkoon, suureen instituutioon, jossa on kolme toista erinäköistä ja -kokoista hiippakuntaa. Kirkossa käytetään virallisesti

viittä kieltä: ruotsia, suomea, meän kieltä, romanien kieltä sekä viittoma-kieltä.

Täällä kirkko sanoo minunkin edustamaani kieltä vähemmistökieleksi, mutta mielestäni kuulun kirkon sisällä enemmistöön, sillä uskonhan vaipahtavaan Jumalaan.

Kirkkoon kuulumisen perimmäiset syyt ovat kriisiapu, sielunhoito, kirkolliset toimitukset sekä kulttuuriperinteen säilyttäminen. Nuorten parissa rippikoulu ei ole itsestäänselvyys, sillä vain 37 prosenttia ruotsalaisnuorista valitsee konfirmaation ja heistäkin neljännes (ainakin meidän seurakunnassamme) on ruotsinsuomalaisten jälkeläisiä kolmannessa polvessa.

Yksilönvapaus ja vapaa kasvatustavat nuorelle itselleen vastuuta päättää, tahtooko hän osallistua opetukseen, sillä vanhemmat harvoin siihen pakottavat. Iltaopetustuntien ollessa samanaikaisesti sählyharjoitusten tai jalkapallopelien kanssa valintaa tuskin tarvitsee arvailla. Jumala kun ei ole muodissa.

Silti näen tässä paljon hyvää: 37 prosenttia on suuri määrä nuoria, ja luku haastaa meidät kirkon työntekijät lähestymään työtämme toisesta näkökulmasta. Työn kannalta ei ole ollenkaan yhdentekevää pohtia, kenelle me työtämme teemme, millä tavalla sitä teemme ja mitä tahdomme työllämme viestittää.

Peruslähtökohtana työllämme kuitenkin ovat yksi ja kolmiyhteinen Jumala, yhteinen maailma ja yksi tinkimätön ihmiskuva ja -käsitys. Työalueina ovat tutut ja turvalliset lähetys, kasvatust, jumalanpalveluselämä ja diakonia.

Tietoa ja tuntemusta pelon asemesta

Moniuskonnollisuus on kaikille kristillisille kirkkoille haaste, niin myös Ruotsin kirkolle. Luterilaiset seurakunnat luovat kohtaamispaikkoja uskontojen väliselle keskustelulle, jossa

tieto vaihtaa omistajaa. Samalla mahdollisuus kunnioitukseen ja ymmärrykseen lisääntyy.

Teologinen, uskonnollinen ja hengellinen keskustelu sekä toinen toisen argumenttien kuuleminen ja kuunteleminen ovat uskonnollisen kanssakäymisen ja sitä kautta kumpuavan rajoja ylittävän yhteiselon kannalta välttämättömiä.

”Kirkkoon kuulumisen perimmäiset syyt ovat kriisiapu, sielunhoito, kirkolliset toimitukset sekä kulttuuriperinteen säilyttäminen.”

Jumalalla on väliä ja hänellä on väriä! Kirkon kannalta on tärkeää olla mukana keskustelemassa ja myös antamassa tietoa.

Hyvän yhteistyön kautta kirkko on avaamassa ovia ekumenialle ja moniuskonnollisuudelle pelkäämättä omaa julistustansa, kenenkään muun uskoa tai vakaumusettomuutta.

Kun jokaisella on perustiedot omasta uskonnostaan tai kun jokainen ymmärtää yhteiskunnan pohjarakenteet historiallisesta perspektiivistä, on toisen uskontokunnan ja kulttuurin hyväksyminen omassa ja samalla samassa maassa paljon helpompaa.

Mielenkiintoisena kuriositeettina tässä yhteydessä mainittakoon Ruotsin valtion 1930-luvulla tekemä tutkimus, jossa viitisentoista ihmistä ilmoitti olevansa muslimi. Tänäpä islaminuskoa aktiivisesti harjoittavia on Jällivaarasta Malmöhön 100 000. Kaiken kaikkiaan muslimieja nykyään on 400 000.

Sekularisoituminen ei siis yllä pelkästään luterilaiseen kirkkoon, vaan se läpäisee toisen suuren uskonnon yhtä lailla.

Jeesus esikoulussa

Omaan työhöni kuuluu kirkon esikoulun kristillisen toiminnan kehittäminen yhdessä lastentarhanopettajien kanssa seurakunnan toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Kunnallisissa päiväkodeissa ei ole uskonnollista opetusta, vaan pelkästään kulttuuriperinnettä. Käytännössä työssäni esikoulutoiminta tarkoittaa vierailua päiväkodeissa kahdesti kuu-kaudessa. Vierailujen aikana kerron Raamatun kertomuksia, rukoilemme, laulamme, leikimme ja lopuksi syömme yhdessä. Kerran kuussa pidämme jumalanpalveluksen kirkossa.

Vanhemmat ovat valinneet lapselensa kirkon esikoulun useimmiten siitä syystä, että he ovat kokeneet olevansa menetetty sukupolvi, joka on itse saanut kerätä tietonsa kristillisestä uskosta. He tahtovat lopettaa uskonnottomuuden ennen kolmatta polvea.

Vanhemmat koostuvat eri kristillisistä kirkkokunnista ja muslimieista, mahtuupa joukkoon yksi buddhalainenkin. Toisen polven muslimivanhemmat ovat tänne muuttaessaan kokeneet kulttuurisen ymmärtämisen olleen fragmentaarista ja tahtovat opettaa lapsille, ettei valtauskonnossa ole mitään pelättävää tai ahdistavaa.

Kristillinen usko on tie kulttuurin ja ruotsalaisuuden ymmärtämiseen.

Kyse ei ole käännästämisestä mihinkään uskontoon, vaan kaikki elävät ja toimivat hyvässä yhteisymmärryksessä, luterilaisella sisällöllä ja arvopohjalla. Lapset sanovat Jeesuksen leikkivän kaikkien lasten kanssa ja olevan aina kaikkien kaveri esikoulussa.

Tällaisessa kontekstissa on erityisen mukavaa kertoa Jumalan Pojasta, jolla ihmisten kohtaamisissa ei ollut min-kaanlaisia rajoja. ■

Tiede ja usko jälleen törmäyskurssilla

HEIKKI TERVONEN
ROVASTI, KIRJAILIJA
HELSINKI

**Uudella ajalla olemme koke-
neet monta tieteen, nimen-
omaan luonnontieteen, ja us-
kon yhteentörmäystä. Vaikka
Lajien synty -teoksen ilmesty-
misestä on kulunut jo 150 vuot-
ta, taistelu kehitysopin ja kris-
tinuskon välillä on yhä käyn-
nissä.**

NYKYAJAN KAMPPAILU kehitysopin ja ”luomisopin” välillä on pitkälti yhdysvaltalainen ilmiö. Siellä sen kaiku-
pohjana ovat vahva uskonnollinen
fundamentalismi ja yleensä konservatiivinen raamattunäkemyk-

George W. Bushin aikana fundamen-
talisiteilla oli paljon myös poliittis-
ta vaikutusvaltaa, joka näyttää selvästi
hupenevan Barack Obaman siirryttyä
Yhdysvaltojen presidentiksi. Kiistely
on meilläkin tuottanut kirjoja, joita
ovat kirjoittaneet omalla alallaan tun-
netut tiedemiehet.

”Luomisopin” tai ”älykkään suun-
nittelun” kannattajat ovat hyökänneet,
ei vain kehitysopin kannattajien, vaan
myös sitä ymmärtävien kristittyjen
kimppuun. Mistä oikein on kysymys?

Vaikka kehitysoppi on liitetty ennen
muuta Charles Darwinin nimeen, sil-
lä on oma esihistoriansa. Vuonna 1747
ranskalainen biologi Buffon oletti
maan iäksi 75 000 vuotta ja ensimmäi-
set elävät organismit olivat nekin
35 000 vuotta vanhoja.

Vuonna 1809 ranskalainen biologi

Lamarck julkisti evoluutioteorian,
jonka mukaan kaikki elävät luonnon
olennot ovat jatkuvasti kehittyviä. La-
marckin teoria hankittujen omaisuuksien
periytymisestä on sittemmin kum-
mottu. Ranskalaiset kunnioittavat La-
marckia kehitysopin luoja.

Ensin teologiaa, sitten luonnontieteitä

Charles Darwin aloitti ensin teologian
opinnot, mutta hän oli kiinnostunut
myös biologiasta. Niinpä hän lähti mu-
kaan maapallon ympäri purjehtivalle
Beagle-laivalle. Darwinilta vei kuusi
vuotta mietiskellä maan kehitystä.
Matkallaan hän saattoi myös tehdä ha-
vaintoja eläimistä.

Palattuaan matkaltaan Darwin oli
jo evoluutioteorian kannattaja. Vuon-
na 1859 hän julkaisi kirjan *Lajien syn-
ty*, joka herätti rajun keskustelun. Kes-
kustelu ei ole vielääkään päättynyt.

Omassa teoriassaan Darwin katsoi,
että evoluutio on seurausta luonnonval-
linnasta ja olemassaolon taistelusta.
Hänen evoluutionäkemysensä jäi
kuitenkin vaillinaiseksi, koska mutaa-
tiota ei vielä tunnettu.

Darwinin pääväite, jonka mukaan
elämä planeetallamme on kehittynyt
yhdestä alusta, on tullut tieteesä val-
litsevaksi; Raamatussahan Jumala loi
kunkin lajin erikseen. Darwin kirjoiti:
”Luoja on puhaltanut elämän ja sen
voimat aluksi vain muutamiin harvoi-
hin tai yhteen ainoaan muotoon.”

Myöhemmin Darwin kirjoitti teok-
sen ihmisen polveutumisesta. Hänen
mukaansa ihmisen kantavanhemmat
olivat epäilemättä olleet ennen mui-
noin karvaiset. Molemmilla sukupuol-
illa oli parta, ja ruumiissa oli häntä.

Esi-isämme asuivat puissa ja oleske-
livat lämpöisillä, metsäisillä seuduilla.
Ihmisen alkuperää voidaan jäljittää ai-
na aikaan, jolloin ihmisen esimuodot
elivät vedessä.

Vastustajat näkivät Darwinissa jo-
tain hyvääkin: hän uskoi, että kaikki
ihmisrodut polveutuvat yhdestä aino-
asta ensimmäisestä parista.

Darwin oli siis *Lajien syntyä* kirjoit-
taessaan teisti, eli hän uskoi Jumalan
ainakin panneen evoluution alulle.
Darwinin läheinen oppilas Sir Julian
Huxley oli selvästi agnostikko, joka
jätti kysymyksen Jumalasta avoimek-
si.

Vanha Darwin: ”Kertokaa Jeesuksesta”

The Christian Witness -lehdessä on jul-
kaistu selostus, joka kuvaa Darwinin
elämän viimeisiä aikoja. Englannin
Northfieldistä kotoisin ollut kuuluisa
Lady Hope pyysi päästä tapaamaan
Darwinia, joka oli vuoteen omana. La-
dy Hope halusi maalata hänestä muo-
tokuvan Royal Academyyn.

Darwin istui leposohvalla ja osoitti
ikkunasta kaukaista maisemaa pitäen
toisessa kädessään avointa Raamattua.
Lady Hope kysyessä, mitä hän luki,
Darwin vastasi lukevansa Heprealais-
kirjettä, jota hän nimitti suurenmoi-
seksi, kuninkaalliseksi kirjaksi.

Kun Lady Hope kuvaili muutamal-
la sanalla sitä ”voimakasta mielenosoit-
tusta, jota jotkut olivat kohdistaneet
luomiskertomukseen ja sen ylevyy-
teen”, Darwin näytti huolestuneelta.
Tuskallinen ilme kasvoillaan hän sa-
noi: ”Olin nuori mies muokkaamatto-
mine aatteeneni. Tein kysymyksiä ja
huomautuksia, itse koko ajan epäroi-

den kaikkea, ja hämmästykseni aatteet levisivät kulovalkean tavoin. Oi, jos vain voisin sen tekemättömäksi tehdä!”

Sitten hän ehdotti, että Lady Hope tulisi hänen puutarhansa kesämajaan seuraavana päivänä lukemaan Raamattua hänen palvelijoilleen, vuokralaisilleen ja naapureilleen.

Kun vieras kysyi, mistä hänen olisi puhuttava, Darwin vastasi painokkaasti: ”Jeesuksesta Kristuksesta ja hänen pelastuksestaan. Eikö se olekin paras aihe? Ja sitten toivon sinun laulavan muutamia lauluja heidän kanssaan. Voithan soittaa pienellä soittimellasi, eikö niin? Jos määrääät kokousajan kello kolmeksi, tämä ikkuna saa olla auki, ja tiedäpä, että minäkin laulan mukana.”

Kertomus vaikuttaa liioittelulta, mikäli se on ollenkaan totta. Tuskin Darwin on ainakaan sanoutunut irti kehitystypistaan. Olisi hän siitä silloin muilekin maininnut.

”Synti - jäänne marakatti-ajaltamme”

Ensimmäisenä konservatiivisena kirkonmiehenä Darwinia vastaan hyökkäsi Oxfordin piispa Samuel Wilberforce vuonna 1860. Sen jälkeen on vastustusta ollut kautta kristikunnan, myös Suomessa.

Esimerkiksi vuonna 1932 *Raamatullisessa Aikauslehdessä* oli julkaistu Yrjö A. Nummen kääntämä runo Kehitystoppia, jonka loppusäkeessä sanotaan: ”Ihminen, niin, ihminen, hän Jumalan on luonut / Kaikki-kaikki-tietävässä viisauudessaan! / – Synti – Pyh, se jäte ompe marakatti-päiviltämme. / Kristus – Ah, on kaunis satu kehityspäämäärästämme.”

Kehitystoppi sai myös kannattajia kirkon piirissä. Pisimmälle meni D. Fr. Strauss (kuoli 1874), joka piti Kristuksen ylösnousemusta pelkkänä humpuukina. Uskontomme tuli hänen mielestään nähdä yhteydessä maailmankaikkeuteen ja sen järjestykseen,

Jesuiitta-paleontologi Teilhard de Chardin loi suurenmoisen vision uskon ja evoluution synteestä, mutta yhtään hänen teostaan ei julkaistu hänen elinaikanaan.

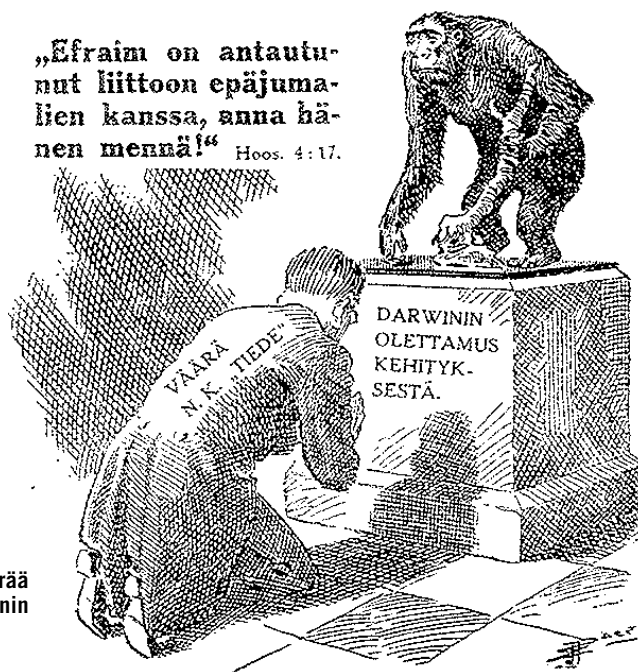
lakiin, järkeen ja ystävällisyyteen(!), mutta maailmankaikkeus on sokea mekanismi vailla tarkoitusta.

D. Fr. Strauss ylisti Darwinin löytöjä uuden uskonnon raamattuna, joka muuttaisi kaiken teologian. Kansallisia klassikkoja suositeltaisiin hartauskirjoiksi, konserttihallit ja teatterit korvaisivat kirkkorakennukset ja toimisivat palvonnan paikkoina.

Yhtä pitkälle ei menty 1930-luvun alussa valmistuneessa New Yorkin Riverside-kirkossa, jota nimitetään lahjoittajien mukaan myös Rockefeller-kirkoksi. Se on H. E. Fosdickin suunnittelema.

Tämä kehotti: ”Vapautta-kaa meidät teologisesta Kristuksesta ja antakaa meille eettinen Jeesus.”

Kirkon länsiportaikon kaarella on kuvattu Kristus, apostolit, pyhimykset ja enkelit, mutta myös 16 maailman huomattavimman tiedemiehen kuvat alkaen Hippokrateesta Darwinin kautta Einsteiniin. Seuraava kaari on omistettu filosofiille Pythagoraasta Ralph W. Emersoniin ja kolmas maailman suurimmille uskonnollisille johtajille Mooseksesta David Livingstoneen. – Useimpien kehitystoppia kannattavien teologia ei ollut näin dra-

Tässä pilakuvassa pilkataan väärää nk. tiedettä, joka jumaloi Darwinin kehitysoppia.

maattista.

Jos pääasiassa amerikkalainen fundamentalismi ja muu äärikonservativisuus ovat synnyttäneet kreationismin eli luomisopin sekä ajatuksen niin sanotusta älyllisestä suunnittelusta, on kirkkojen valtaoma vuosien mittaan oppinut hyväksymään evoluutioteorian tosiasiaksi, jonka kanssa on tultava toimeen.

Yleensä on korostettu, että evoluutioteorian vahvojen ja heikkojen puolien arviointi on ennen muuta tiedeyhteisön asia. Tämä taas pohjautuu luottamukseen, että tiedeyhteisö ei ole joukkoharhan vallassa, vaan pystyy itsenäiseen kritiikkiin.

Darvinismin monet kasvot

Ongelmana kuitenkin on, että darvinismilla on monet kasvot. Darwin itse esitti teoriansa hyvin varovasti. Siksi on syytä ottaa vakavasti kehoitus: tulkaisiin Darwiniin!

Darwin sovelsi evoluutioteoriaa vain

biologiaan ja rajoitetusti historiaan. Jo hänen oppilaansa Herbert Spencer sovelsi sen mekanistis-naturalistisia käsityksiä kaikkiin tieteisiin, mukaan lukien psykologia, sosiologia ja jopa etiikka.

Darwinin evoluutioteoria valjastettiin myös marxismin palvelukseen. Jo *Lajien synnyn* ilmestymisvuotena Friedrich Engels kirjoitti Karl Marxille: "Sattumalta Darwin, jota olen juuri lukemassa, on ehdottoman loistava. Yksi teologian linnake oli saavuttamatta. Nyt se on kaatunut."

Kuukautta myöhemmin Marx vastasi: "Olen lukenut Darwinin kirjan viimeisenä neljänä viikkona. Vaikka se on kirjoitettu kömpelöllä englannilla, tämä kirja tarjoaa luonnonhistoriallisen perustan työllemme."

Markkinataloudessa on vallinnut sosiaalidarvinistinen suunta. Olemassaolon taistelulla on oikeutettu raaka kapitalismi ja yhteiskunnan eriarvoisuus. Luontokuvaajat käyttävät eläinten väkivaltaa ja seksiä. Monissa tosi-tv-for-

maateissa keskeisiä ovat kilpailu ja pudotus (englanniksi elimination).

"Kristillinen kehitysvisio"

Tunnetuin teologi, joka on kehittänyt evoluutioajatuksen pohjalta oman suurenmoisen visionsa maailmasta, on ranskalainen paleontologi, jesuiittaisä Pierre Teilhard de Chardin (kuoli 1955).

Teilhard oli vakuuttunut, että Raamatun ihminen ja se ihminen, jonka jäännöksen hän oli kaivanut Kiinassa esiin 100 000 vuotta vanhasta maakerrostumasta, olivat yksi ja sama. Hän ei samaistanut uskontoa, filosofiaa ja tiedettä, mutta hän katsoi, että ne kaikki hyökkäävät todellisuuden kimppuun omalta taholtaan ja yhtyvät lopulta kuin meridiaanit navalla.

Hän varoitti etsimästä olemassaolollemme ja henkisellemme jatkoka persoonattomalta alueelta, sillä maailmankaikkeuden tulevaisuus voi olla vain ylipersoonallisessa eli Ome-

” Teilhard oli vakuuttunut, että Raamatun ihminen ja se ihminen, jonka jäännöksen hän oli kaivanut Kiinassa esiin 100 000 vuotta vanhasta maakerrostumasta, olivat yksi ja sama. ”

ga-pisteessä.

Teilhard uskoi, että maa on saattanut kietoa planetaarisen olemassaolonsa aikana elämän vaipan ylleen vain yhden kerran. Samoin elämä on saattanut astua itsetajuisuuden yli vain yhden kerran.

Ajatuksella on kukinta-aikansa, samoin elämällä. Ihminen on tuon puun kärkinappu. Siksi häneen keskittyvät elämän, hengen ja koko kosmoksen tulevaisuuden toiveet.

Tieteestä hän sanoi, että heti kun se pääsee analysoivan tutkimuksen alemman ja valmistavan vaiheen yli ja siirtyy synteysiin, se huomaa joutuvansa ottamaan tulevaisuuden ja kokonaisuuden, Kaikkeuden, mukaan laskuihinsa. Samalla se itsenä yltäen kohoaa vapaaseen valintaan ja palvontaan.

Teilhardin mukaan uskonto ja tiede ovat saman tiedostamistapahtuman eri puolia tai vaiheita. Puhuessaan uskonosta Teilhard tosiasiaa puhuu kristinuskosta. Kehityksen viimeisenä vaiheena tai ulottuvuutena on kristogeneesi eli Kristuksen syntyminen ihmiseksi.

Yleismaailmallisena elämän prinssiippinä Kristus on aikojen alusta ollut vierellä, mukana, taivuttamassa, puhdistamassa, johtamassa ja muuttamassa hengeksi tietoisuuden kokoavaa virtaa, johon hän asetti itsensäkin mukaan.

Kristuksen viimeinen työ on palata voittoineen jumalalliseen tyysijaansa, jota hän ei ole oikeasti jättänytään. Sillä Kristuksesta, Kristuksen kautta ja Kristukseen on kaikki. Lopulta tu-

lee olemaan – niin kuin Paavali sanoo – Jumala kaikkena kaikessa.

Tämä kaikki soveltuu Teilhardin mielestä tarkalleen Omega-pisteeseen. Hän jatkoi, että evoluutio luovuttaa tavallaan uutta verta kristinuskon näkymille ja päämäärille. Kristinuskon tehtävänä ovat puolestaan kehityskulun pelastaminen ja jopa vapauttaminen.

Teilhardin visio oli liikaa roomalaiskatoliselle kirkolle. Rooman kuurian mukaan se kaivoi maata perisyntiopin alta.

Yhtään Teilhardin kirjaa ei julkaistu ennen hänen kuolemaansa. Biologian professori Anto Leikola nimittää Teilhardin teosta *Tapaus ihminen* (1963) tieteelliseksi, filosofiseksi ja uskonnolliseksi teokseksi, mutta myös suureksi runoelmaksi.

Toinen teologian haara, josta voisi olla apua uskonnon ja tieteen kohtaamisessa, on niin sanottu prosessiteologia. Se rakentuu filosofi A. N. Whiteheadiin (kuoli 1947) ajattelun pohjalte.

Whiteheadin mukaan enää ei voi puhua aineesta sanan totunnaisessa mielessä vaan tapahtumisesta. Tämä vuorostaan ei ole pelkästään henkistä eikä aineellista, vaan samalla kertaa fyysis-psykykkistä. Jopa kallioissa on aavistus henkistä alkeellisessa muodossa.

Ihmisessä psykykinen on keskeinen tekijä. Jumala pyrkii hyvän tahtonsa mukaan, muttei pakolla, hoivaamaan tätä fyysis-psykykkistä tapahtumista. Hän on myötäkärsijä, joka ymmär-

tää.

Sen enempää Teilhardin ajattelu kuin prosessiteologiakaan eivät ole tiedettä. Ne ovat visioita. Niiden osalta voi vain kysyä, voidaanko tieteen todellisuus ymmärtää niiden puitteissa. Vastaus tähän kysymykseen taas ei enää ole tiedettä, vaan ihmisen valinta.

Uskon ja tieteen vapaus

Tiivistetysti: luonnontieteen tulee saada säilyttää oma tutkimisen vapautensa. Tieteellä on oikeus erehtyä ja korjata erehdyksensä.

Ulkoapäin voi korkeintaan varovasti osoittaa, missä saattaisi olla tieteen heikko kohta (kuten evoluutioteorian osalta elämän synty, eri lajien välimuodot, ihmisen paikka evoluutiossa ja evoluution ainakin näennäinen sattumanvaraisuus).

Tärkeää on myös se, että tiede pysyy tieteenä ja ymmärtää omat rajansa eikä muutu ideologiaksi (niin kuin darvinismi pitkälti on muodostunut) tai peräti valeuskonnoksi.

On myös tärkeää tiedostaa, että uskolla on oma oikeutuksensa ja vapautensa. Sillä on toinen perusta kuin järki, nimittäin sydän, niin kuin jo Blaise Pascal sanoi. Siksi uskon alueella voimme puhua luomisuskosta, mutta emme luomisopista.

Raamatun luomiskertomukset ovat uskon ilmausta. Ne kertovat ennen muuta Jumalan ja ihmisen ja samalla koko maailman välisestä suhteesta. Ne voidaan rinnastaa pikemmin runouteen kuin tieteeseen. Ne ovat totta, mutta uskonnollisessa mielessä.

Tiede voi omin keinoin tutkia tätä Jumalan maailmaa, sen enempää sekoittamatta Jumalaa tutkimuksiinsa kuin yrittämättä kieltää Jumala. Usko ja ateismi eivät ole osa luonnontieteitä, vaan niiden tuloksista ja paljosta muusta tehtyjä henkilökohtaisia johtopäätöksiä ja vakaumuksia. ■

Kirkkoherra Jan Byrt - puolalainen isä Camillo - on löytänyt uusia tapoja lähestyä seurakuntalaisiaan.

Uskotko Sinä Jumalaan – et ole yksin!

Puolan tiedotusvälineet ovat seuranneet alkuvuodesta lähtien maan pienimmän luterilaisen seurakunnan Salmopolin kirkkoherran Jan Byrtin toimintaa, joka sai alkunsa viimeaikaisesta ateististen ajatusten ilmaantumisesta Lontoon bussien kylkiin. ”Mitä todennäköisimmin Jumalaa ei ole. Älä huolehdi, vaan nauti elämästä.”

JUKKA SOISALON-SOININEN
VARATUOMARI
PUOLA-ASiantuntija
HELSINKI

Samoihin aikoihin Yhdysvalloissa New Jersey metroon ilmaantui viesti ”Et usko Jumalaan – et ole yksin.”

Vuoden vaihteessa Szczyrk ja Bielsko-Biala kaupunkien väliä ajavien bussien kylkiin ilmestyivät tarrat, jotka antoivat ajattelemisen aiheita. ”Uskotko Sinä Jumalaan? Et ole yksin!”

Kirkkoherra Jan Byrt haluaa laajentaa toimintaa eri puolille Puolaa. Yhdessä eri uskontokunnista olevien vapaaehtoisryh-

mien kanssa hän levittää ilmaiseksi autojen ikkunaruuuihin liimattavia tarroja, joissa on Raamatun lauseita. Ensimmäiselle 2500 tarran erälle on löytynyt rahoittaja. Tarrojen kyselijät pitävät Byrtin puhelimen kuumana.

– Toimintamme alkoi maaliskuun ensimmäisenä päivänä, ennen kristikunnan suurta juhlaa, pääsiäistä, Jan Byrt kertoo. Ensimmäiset tarrat lähetettiin Puolan presidentille ja pääministerille.

Kirkkoherra Byrtiä voidaan kutsua Puolan piskuisen, noin 100 000 jäsenen luterilaisen kirkon mediapapiksi. Hänen vierastalonsa seinällä on muutaman vuoden takainen Ylä-Sleesian päälehdän jul-

kaisema seinäkalenteri, jossa on 12 alueen vaikuttajaa lääkäreistä menestyneisiin yrittäjiin. Lehti halusi kirkkoherran kalenteriinsa tämän vastusteluista huolimatta.

Eurooppa-alttarilta laskettelurinteeseen

Viime vuoden syyspuolella Salmopolin seurakunnan vuoriseudulle nousi Eurooppa-alttari, joka on rakennettu eri puolilta Eurooppaa, myös Suomesta, saaduista kivistä.

Ensimmäinen messu ja rukous Euroopan puolesta kokosi paikalle myös puolalaisia vaikuttajia. Mukana oli muun muassa entinen pääministeri Jerzy Buzek, joka on ehdolla seuraavaksi EU:n parlamentin puheenjohtajaksi. Myös presidentti Kaczynski lähetti tervehdyksensä.

Alttarin valmistuttua oli jo aika seuraavalle toimelle.

Kirkkoherra kääntyi ihmisten puoleen pyytäen lahjoituksena käyttökelpoisia lasketteluvälineitä. Kun lumet tulivat, oli Byrtin suksivarasto jo valmiina odottamassa laskettelijoita, joilla ei ollut varaa omien suksien hankintaan. Kirkkoherra oli itse jakamassa Raamattuja ja keskustelemassa laskettelijoiden kanssa.

Kirkkoherra Byrtin habitus tuo elävästi mieleen Giovanni Guareschin maalaispapi, Isä Camillon. Molempien toimet ja aikaansaannokset ovat vaikuttavia.

Byrtin aktiivisuus on hätkähdyttänyt puolalaisia. Puolan vaikutusvaltaisen katolisen kirkon piirissä on oltu ylättyneitä. Monet ihmiset ovat tarttuneet kynään. Lehdissä ja internetissä on mielipiteitä puolesta ja vastaan.

Sybirak-nimimerkin takaa on helppo esittää Raamatusta tuttuja vaatimuksia. ”Jos kirkkoherra haluaa va-

kuuttaa minut Jumalan olemassaolosta, kertokoon ensin, missä hänen Jumalansa oli Hitlerin, Stalinin ja Pol Potin aikana.”

– Minulla on paljon vastustajia, mutta se motivoi minua entistäkin enemmän tähän työhön, Byrt sanoo.

– Jo vuosia puolalaiset ovat tunnustaneet uskonsa liikenteessä kiinnittämällä kristillisen kalasymbolin auton sa kojelautaan. Se ei näinä aggressiivisina aikoina enää riitä. Me tuomme sinne myös Jumalan sanan.

Kirkkoherra Byrt pohtii vielä, mahtaisiko luterilaisesta Suomesta löytyä vastakaikua hänen projektilleen.

– Voisimme aloittaa rukoilemalla yhdessä.

Byrt toivoo ystävyysseurakuntaa Suomesta. Ystävyystoiminta voitaisiin aloittaa samalla tavalla – rukoilemalla yhdessä. ■

Tilinteon hetki

JANNE TURUNEN

SYSTEMAATTISEN TEOLOGIAN OPISKELIJA
JOENSUUN YLIOPISTO

VÄLILLÄ ON hyvä pysähtyä pohtimaan sitä, mitä on saavutettu ja mitä on vielä edessä. Opiskelijana tuo vaihe voi olla hyvä siinä vaiheessa, kun kandidin opinnot alkavat olla kasassa.

Se, että tuo saavutus tulee vastaan vasta viidentenä opiskeluvuotena, on silkka sivuseikka. Se, että gradun palautus on kiinni siitä heprean loppuentistä, on myös epäolennaista.

Mutta kun on suorittanut opintonsa siihen malliin, että enää käytännössä puuttuvat ne soveltavat opinnot seurakuntaharjoitteluineen, voi olla hyvä pysähtyä pohtimaan eri kysymyksiä: Mitä jäi käteen? Mitä tietotaitoja pääsen nyt ensin soveltamaan opintoihini ja lopulta vie-mään seurakuntaankin?

TAKANA ON viisi vuotta tenttejä, luentoja, referaatteja ja satoja litroja teetä Humpan kahvilassa. Oppia on taottu päähän niin kirkkohistorian kuin eksegeetikankin alalta.

On luettu niin käytännöllistä kuin systemaattistakin teologiaa, pohdittu uskontotiedettä ja luettu niitä ihania klassisia kieliiä. Niin proseminaari- kuin gradututkielmilla on yritetty osoittaa sitä huteraa teologista ja akateemista osaamista.

Mutta olenko oppinut teologisessa tiedekunnassa mitään hyödyllistä? Mitä täältä pitäisi oppia? Klassisilla kielillä ja eksegeetiikan apparateilla voisi aikanaan saarnoihin kaivaa esiin mystisiä salatietoja evankeliumitekstien takaa, mutta entä jos on kiertänyt eksegeetiikan

kaukaa perusopintojen jälkeen eikä osaa kreikaksi sanoa kuin aasinvarsa?

Systemaattinen teologia Luther-tutkimuksineen toisi mukavasti tietoa luterilaisen opin metkuista, eikä tulevassa papintyössäkään eksyisi harhateille. Mutta jos saksa ei taivu, Martti ei kiinnosta ja oma kirkkokuntasitoutuneisuus on kateissa? Onko siis totta, mitä eräs työtoveri minulle sanoi: ”Papiksi tullessa voi unohtaa kai-ken, mitä teologisessa oppi, ei sillä tee mitään tässä työssä”?

Jotakin silti tunnen oppineeni, sisäistäneeni. Se on vain saanut muotonsa muualla kuin lukusalin hämärissä, luentosalin penkissä tai gradukammion synkeissä syvyyksissä.

TÄHÄN MENNESSÄ parhaan keskusteluni luterilaisuudesta olen käynyt hyvän ystäväni kanssa paikallisen irkkupubin pöydän ääressä illan kääntyessä yöksi. Teologian yleisilmiöitä on tullut pohdittua kahvilan pöydän ääressä ja lenkkipoluilla. Oppeja ja dogmeja on tullut hiottua ja pyöriteltä leirikeskusten laitureilla yöaikaan loistavien pappien kanssa.

Jossakin muualla nämä lukemattomat tenttikirjojen sivut, deadlinen vastaisena yönä kirjoitetut referaatit, läpitorkutut luennot ja muut teologisten opintojen hienoudet ovat muotonsa saaneet.

Opiskeluaikana on tärkeä löytää eri kanavia teologian pohtimiseen.

Pitkäperjantai

Olemme viettäneet pitkäperjantaita. Se on monille seurakuntalaisille hyvin herkkä ja jopa vaikea päivä. Miten sitä nykyisin vietämme? Siihen on tullut meille vieraita elementtejä.

Aiemmin juuri pitkäperjantaina kokoonnuttiin ehtoollisen viettoon. 1970-luvulta lähtien se on jätetty pois – paljolti tyyliseikkojen vuoksi.

Taustalla oleva syy on se, ettei roomalaiskatolisessa liturgiassa ehtoollista toimiteta ko. päivänä, koska uhrin päivänä ei voida toimittaa messu-uhrin. Onko meidän tämän takia jätettävä ehtoollinen pois?

Roomalaiskatolisessa kirkossa ehtoollinen kuitenkin saadaan pitkäperjantaina. Se on siunattu kiirastorstaina. Kun meillä ei ole aiemmin pyhitetyn ehtoollisen käytäntöä, jätetään koko ehtoollinen pois. Aika erikoista johdonmukaisuutta! – Luterilaisen teologian mukaan vuodessa ei ole yhtään päivää, jolloin ehtoollista ei voitaisi toimittaa. Kaikkein vähiten sen epäminen sopii päivään, johon ehtoollinen viittaa ("Me julistamme sinun kuolemaasi").

On oikeutettua, että asetussanat lausutaan aina ehtoollista vietettäessä, koska ne ovat asettamisen lisäksi myös evankeliumia ("teidän edestänne"). Siksi asetussanat lausutaan sairaan eh-

toollisellakin, päinvastoin kuin roomalaiskatolisessa käytännössä.

Voimme palata juurillemme ja vietää ehtoollista pitkäperjantaina.

Mitään erityistä kirkolliskokouksen päätöstä asiaan ei tarvita. Päivän liturgian on jo messun kaavan mukainen (syntintunnustus, 3 tekstiä, uskontunnustus, kolehti). Jos päivän erityistä luonnetta halutaan korostaa, luetaan vain asetussanat, Herran rukous ja lauletaan Agnus Dei -hymni – tai käytetään viikkomessun kaavaa.

Toinen vieras piirre on vuoden 2000 uudistuksessa kohta "Ristin äärellä". Onhan koko jumalanpalvelus, sen virret, lukukappaleet, saarna ja varsinkin ehtoollinen ristin äärellä olemista, mitään erityistä ei enää tarvita. Vierauden todellinen luonne ilmenee, kun katsotaan, mistä tuo kohta on muotoiltu. Roomalaiskatolisessa liturgiassa on siinä kohta nimeltään Ristin palvonta. Verhottu risti paljastetaan vähitellen, sille kumarretaan, sitä suudellaan, sitä puhutellaan (meilläkin ko. kohdan virressä). Meilläkin on palvontakehityksen alkuosa ("Katsokaa ristinpuuta"), mutta vastaus on jätetty pois ("tulkaa, palvokaamme"). Meidän uskonymmärryksemme tällainen esineellinen palvonta on vierasta.

Vastaukseksi palvontaan tulee (ristiltä) Valitussäkeet (meillä Moitteet) ja sen jälkeen hymni (meilläkin, lyhen-

nettynä). Moitteet seurakuntalaiset ymmärtävät ilman muuta juutalaisten arvosteluksi.

Antisemitismillä on kytköksiä pitkäperjantaihin. Luther arvostelee päivän saarnassaan niitä, jotka ko. päivänä vihastuvat juutalaisiin.

Jos moitteet ymmärretään kirkkoa koskevaksi, sen historiasta tai nykyisyydestä löytyisi kyllä sopivia moitteiden aiheita.

Luterilaisuuden erityinen korostus on kuitenkin se, ettei ristiltä tule syytöksiä, ei syyllistämistä, vaan armon ääni. Meille sopii parempi traditio: "Jeesuksen seitsemän sanaa ristillä." Saarnan voi jaksotella virren 66 säkeistöillä, pappi selittää kunkin sanan evankeliumin. Se ja ehtoollisen vietto ovat meidän uskonymmärryksemme mukainen "ristin äärellä". Tuon meile vieraan elementin voi jättää pois.

Pitkäperjantai ei ole synkkä, se ei ole syyllistämistä, vaan "hyvä perjantai". Wagnerin oopperassa Parsifal on kohta Pitkäperjantain ihme. Siinä lauletaan: "Koko luomakunta – – nostaa katseensa vapautettuun ihmiseen, joka tuntee itsensä vapaaksi, Jumalan rakauden uhrin vuoksi puhtaaksi ja eheäksi – – synnistä vapautetulle luonnolle koittaa tänään viattomuuden päivä."

RISTO POTTONEN

SATTUMUKSIA

Kevät-huumaus

OLI KEVÄÄN ensimmäisiä niin lämpimiä päiviä, että haudalla tarkeni ilman päällystakkia.

Nautin auringosta täysin siemauksin

kukkien laskun aikana. Aurinko hyväili kasvojani ja kuumotti kehoani mustan puvun lävitse.

Ahaa. Viimeinen kukkalaite on laskettu. On päätösvirren aika. Kokeneen kanttorin varmuudella aloin välittömästi veisaamaan ulkoa: "Nyt silmäin all..." Samassa tunsin terävän kynnärpään tökkäisyn kyljessäni. Valpas naispastori vieressäni palautti minut maan pinnalle.

No – samaan hengenvetoon aloitin virren uudestaan, mutta koskaan en ole "Sun haltuus" laulanut niin naurettavasti. Tapauksen jälkeen olen veisannut ateriovirren 472 mieluummin vaihtoehtoisilla sävelmillä.

JUKKA RITAKORPI
kanttori
Rauma

Ihmettelyjä

HEIKKI ALI-LÖYTTY

VUODEN KANTTORI 2009

AKAAN SEURAKUNTA

*Nyt ihmettelen tässä,
näin, Herra, elämässä
lastasi talutat:*

*Suot armolahjojasi
ja hoidat sanallasi
ja joka päivä armahdat.*

Vk 560:3

Ihmettelyä on mahtunut todella paljon elämäni. Viimekertainen ihmetyksen aihe oli, kun kuulin valinnastani Vuoden kanttoriksi. Tällaisen tunnustuksen saaminen tekee sanattomaksi. Omia sanoja tunteiden kuvaamiseen ei ole helppo löytää.

Mielessä on vain ihmettelyä, vielä lisää ihmettelyä, sitten kiitollisuutta ja lopulta nöyryyttä.

Aivan kuin itsestään alkaa päässä soida virren säkeistö ”Nyt ihmettelen tässä”. Saatu tunnustus sekä kannustaa että velvoittaa ahkeroimaan kanttorin työssä.

Ihmettelyä on sisältynyt paljon jo siihen, miten minusta tuli kanttori. Viisivuotiaana pienen maalaistalon poikana olin veisannut matkien seurakuntamme kanttoria ”Kiitos olkoon Jumalalle, Karitsalle” ilmoittaen samalla, että minusta tulee isona kanttori.

Ajatukset unohtuivat pitkäksi aikaa. Oppikouluunkin menin vasta kansakoulun viidennen luokan jälkeen, kun opettajani kävi kotona sanomassa vanhemmilleni, että nyt panette tuon pojan oppikouluun.

Vuoden kanttori 2009 Heikki Ali-Löytty

Yhteiskoulun rehtori oli Unkarin ystävä, ja ensimmäiselle luokallemme tuli juuri Suomeen muuttanut unkarilainen musiikinopettaja. Hän valitsi ensimmäisen luokan keväällä joka luokalta yhden oppilaan, jolle hän toisen luokan ajan antoi ilmaisen soittonunnin kerran viikossa. Siitä alkoivat musiikkiopintoni.

Hankaluuksia soitonopiskelusta ei puuttunut. Asuin silloin siskoni kanssa viikot vuokralla koulupaikkakunnalla pitkän koulumatkan vuoksi. Joskus sain harjoitella koululla välitunnilla. Veljeni osti kotiin harmonin, ja sillä harjoittelin viikonloppuisin. Kolmen vuoden kuluttua isä osti pianon.

Seurakuntamme kanttorin avioituttua vanhimman sisareni kanssa siirryin hänen pianotunneilleen ja samalla pääsin tutustumaan urkuihin. Lukioaikaiset kanttorin kesälomitus-

vahvistivat viisivuotiaana lausuttua haavetta kanttorin ammatista.

Valmistuin Kuopiosta unelma-ammattiini ja voin sanoa, että olen edelleen unelma-ammattissani.

*Minä en kuole, vaan elän
ja kerron Herran teoista.
Hän kyllä kuritti minua,
mutta ei antanut kuoleman
valtaan.*

Ps. 118:17, 18

Rakastan psalmeja. Ajattelen, että yksi hienoimmista jumalanpalvelusuudistuksen hedelmistä on juuri psalmien löytäminen uudelleen. Raamatun psalminlaulajan kanssa on helppo yhtyä ihmettelemään Jumalan tekoja. Psalmieissa korostuu juuri tuo ihmettely.

En lakkaa alleviivaamasta kuoroileni psalmilaulussa ihmettelyn asennetta. Kumma juttu, mutta julistamisen meiningin sijasta käytetty ihmettelevä laulusenno antaa ääneen vapautta ja sointia sekä tekstiin syvyyttä.

Erityisen läheiseksi minulle tulivat yllä olevat pääsiäispäivän psalmin ja keet kolmen vuoden takaisen suuren aivokalvonkasvaimleikkauksen jälkeen. Olimme kuorojen kanssa laulaneet monena vuonna tätä psalmia. Alkuvuodesta 2007 valmistaessani kuoroille ohjelmistoa päässäni alkoi soida psalmiin aivan uusi sävelmä, jonka viime pääsiäisenäkin lauloivat kirkko- ja Ruskakuoroni yhdessä.

Pienen pojan eväät

Evangeliumin kertomus pienen pojan eväistä on aina viehättänyt minua.

Suuri joukko väkeä oli koolla, ja Jeesus kysyi opetuslapsiltaan, onko heillä kaikille syötävää. Eipä ollut. Oli vain pieni poika, jolle äiti oli laittanut evääksi viisi leipää ja kaksi kalaa. Silti niistä riitti kaikille.

Yhtäkkiä oleellista ei ollutkaan se, että pojan eväät olivat pienet, vaan se, että hän antoi ne Jeesuksen siunattaviksi ja jaettaviksi kaikille.

Minun on ollut helppo samaistua evankeliumin pieneen poikaan. En ole millään yksittäisellä alueella urkurina tai laulajana yltenyt taivaita hipoviin suorituksiin. Eväät eivät ole olleet siinä suhteessa suuret. Silti olen saanut harjoittaa ja harjoituttaa niitä koko seurakunnan yhteiseksi hyväksi.

Raamatun kertomuksessa minua puhuttelee myös se, että samoin kuin äiti oli antanut pojalle eväät, samoin me olemme saaneet musiikin lahjan ja kaiken muun hyvän Jumalalta. Niitä saamme kehittää ja laittaa jakoon. Oikeastaan kaikkien kristittyjen tehtävä onkin vain saamiensa lahjojen jakaminen.

Leipuri Hiiva

Leipominen ja ruuanlaitto ovat minusta kiva vastapaino kanttorin työlle. Omat suosikit ovat tulleet vuosien varrella hyvinkin tutuiksi.

Nuorin tytär tilasi tämänkeväisiin ylioppilasjuhliinsa samanlaisia kinkku- ja juustosarvia, joita olin leiponut isosiskojenkin ylioppilasjuhliin. Eri reseptejä on hauska kokeilla ja joskus jopa vähän ”säveltää” uutta oman pään mukaan.

Kun ajatellaan kanttorin työtä, leipurin ammatti on loppujen lopuksi hyvinkin lähellä sitä. Kanttori on leipuri, jolla on tarveaineina Raamattu, virsi- ja muut laulukirjat, erilaiset nuotistot, kuorolaiset ja soittajat.

Aineksista ja leipomistaidoista riippuen syntyy erilaisia musiikillisia kakkuja, pikku lauluista aina suuriin pasioihin. Haasteita riittää.

Mitä useampi kokki,

sen huonompi soppa, sanotaan sananlaskussa. Poikkeus vahvistaa säännön, sanotaan toisessa sananlaskussa.

Minusta tämä poikkeus löytyy seurakunnan päämessusta. Yhteisöllisyys on vahva asia, silloin kun se toimii ja sen eteen tehdään töitä. Yhteisöllisyys on voimavara, joka tukee yksilön elämää seurakunnassa.

Tekee mieli palata vielä leipomiseen. Koen, että jokainen messua valmistava tai siellä palveleva on kokki. Syntyy oikein kokkikerho. Parhaassa tapauksessa nämä kokit miettivät yhdessä tulevaa messua jo viikkoja aiemmin.

Reseptipohjana voi käyttää vaikka pa usein leipomaani Sydämen surujen kakkua.

JAUHOT – RAAMATUN SANA
SOKERI – PYHÄ EHTOOLLINEN
KAAKAOJAUHE – PYHÄN TEEMA
SUOLA – RUKOUS
SOODA – PYHÄ HENKI
VANILJASOKERI – PAIKALLINEN ”MAKU”
RAHKA – KUOROMUSIIKKI
MAITO – SOITINMUSIIKKI
VOI – VIRRET
KANANMUNA – PÄÄSIÄINEN
KOOKOSHIUTALELEIVITYS – VISUAALINEN TOTEUTUS
VUOKA – RAKENNE
UUNI – VALMISTELUAIKA

Jauhot ja sokeri ovat kakun perusaineita, kuten Raamatun sana ja ehtoollinen messussa. Kaakaojauhe antaa värin kakkuun, kuten pyhän teema ilmeen messuun.

Tämän kakun oleelliset mausteet, suola, sooda ja vaniljasokeri, löytyvät messun rukouselementistä, Pyhän Hengen läsnäolosta ja koolla olevan seurakunnan näköisyydestä.

Rahka, maito ja voi sitovat ja notkeuttavat kakkutaikinaa, kuten musiikki kuljettaa messua eteenpäin. Kananmunaa ei voi jättää tästä kakusta pois. Samoin pääsiäinen on läsnä joka messussa.

Leivityksellä saadaan kakkuun nätti kuori.

Ihminen on kokonaisuus, ja siksi messussakin pitää kiinnittää huomiota kuuloaistin lisäksi muiden aistien huomioimiseen.

Kun näitä aineksia ja niiden sijoittumista messun rakenteeseen on yhdessä pohdittu, alkaa kuummin valmisteluai-ka. Se sisältää monenlaista harjoitusta ja muokkausta eri elementtien sisällä.

Vihdoin yhteisen messun koittaessa kaikki voivat tuntea olevansa pienen pojan kaltaisia, jotka tuovat omat leipänsä ja kalansa yhteen Jeesuksen eteen siunattaviksi. Siitä syntyy Jumalan kansan juhla, jossa siunauksen virrat ruokkivat niin kokit kuin muutkin seurakuntalaiset.

Edelleen ihmettelen, ihmettelen ja kiitän

Kiitän taivaan Isää saadessani toimia kanttorina seurakunnassa. Kiitän omasta rakkaasta perheestäni ja läheisistäni.

Kiitän siitä, että minulla on ollut onni omistaa hyviä ja kannustavia esimiehiä työssäni. Kiitän työtovereistani ja kaikista kuorolaisistani, niin lapsi- kuin nuorisokuorolaisista, niin kirkko- kuin ruskakuorolaisista.

Kiitän seurakuntalaisista ja kaikista, joiden kanssa olen kirkkomusiikin kautta ollut tekemisissä.

Kiitän myös kaikkia kollegoja, jotka ovat arvostaneet työtäni ja suoneet minulle näin suuren kunnian tulla valituksi Vuoden kanttoriksi.

*Sinua, Jeesus, palvellessaan
saan valtakunnassasi
ja työtä tehdä, iloita
sun armahtamanasi.
Suo minun olla ystävä
ja hyvyttäsi säteillä
kaikille, joita kohtaan.*

Vk 543:5

KUVAT HANNU NISKANEN

Kristittyjen lisäksi johtavien sotilaspappien maailmankokoukseen osallistui sotilasrabbeja, -imaameja sekä buddhalaisia ja hinduja, jotka toimivat hengellisinä tukihenkilöinä omassa sotilas yhteisössään.

Sotilaspappi sovinnon rakentajana

Johtavien sotilaspappien ensimmäinen maailmankokous järjestettiin loppukesän helteen helliessä Afrikan eteläkärjessä Kapkaupungissa 1.–6.2.2009. Kokous oli johdonmukainen seuraus jatkuvasti lisääntyneestä sotilaspappien kansainvälisestä yhteistyöstä. Tätä kehitystä ovat jouduttaneet erityisesti monikansalliset kriisinhallintaoperaatiot, joissa toimii myös eri maiden sotilaspappeja.

HANNU NISKANEN
KENTTÄPIISPA
HELSINKI

ERÄS NÄKYVIMMISTÄ koontumisista on kahden vuosikymmenen ajan ollut Pohjois-Amerikan ja Euroopan johtavien sotilaspappien kokous. Tähän kokoukseen on vähitellen liittynyt tarkkailijoina edustajia myös muualta.

Muutama vuosi sitten Etelä-Afrikan johtava sotilaspappi, prikaatikenraali Marius Cornelissen ehdotti kokouksen laajentamista nyt toteutuneella tavalla.

Kapkaupungin kokouksessa käsiteltiin sotilaspapin roolia konfliktin jälkeisessä jälleenrakennuksessa. Virallinen teema oli The role of the chaplain in reconciliation and healing in post-conflict reconstruction.

Teeman valintaan ja sen käsittelyyn vaikuttivat luonnollisesti Etelä-Afrikan omat kokemukset, erityisesti siirtyminen apartheidin kaudesta poliittiseen demokratiaan vuonna 1994.

Ekumeniaa ja moniuskonnollisuutta

Ensimmäiseen sotilaspappien maail-

mankokokoukseen osallistui runsas sata virallista edustajaa neljästäkymmenestä maasta. Järjestäjien puheenvuorojen ja esillä olleiden lippujen perusteella osallistujamaita oli jopa mainittua enemmän.

Mukanaolijat olivat saapuneet viideltä mantereelta. Ainoastaan Etelä-Amerikasta ei ollut edustajia. Espanjan armeijan kirkollinen työ pyrkii kuitenkin saamaan heitä mukaan tarkkailijoiksi seuraavaan Pohjois-Amerikan ja Euroopan johtavien sotilaspappien kokoontumiseen Madridiin vuonna 2010.

Suurin osa ensimmäisen maailmankokouksen delegaateista edusti kristillisiä kirkkoja. Erilaiset protestantit muodostivat yhdessä suurimman ryhmän.

Vain hieman vähemmän oli roomalaiskatolisia. Ortodokseja oli toistakymmentä viidestä maasta.

Kristittyjen lisäksi kokoukseen osallistui sotilasrabbeja, -imaameja sekä buddhalaisia ja hinduja, jotka toimivat hengellisinä tukihenkilöinä omissa sotilasyhteisöissään.

Etelä-Afrikan oma sotilassielunhoidon järjestelmä on luonteeltaan moniuskonnollinen.

Sotilassielunhoito on vahvasti kansainvälistä ja ekumeenista, jopa moniuskonnollista.

Käytännön tasolla sotilassielunhoitajat kykenevät toimimaan hyvin yhteistyössä kirkollisten, jopa uskontojen välisten rajojen yli. Tämä ei kuitenkaan tarkoita synkretististä toimintaa. Yhteistyö on amerikkalaista sanontaa käyttäen co-operation without compromise.

Niinpä kokousedustajatkin kokoonuivat aamuisin hartauksiin oman tunnustuksensa mukaisesti. Protestanttien hartaudet järjestettiin kokoushottellin välittömässä läheisyydessä sijainneessa luterilaisessa kirkossa, Etelä-Afrikan vanhimmassa yhä käytössä olevassa kirkkorakennuksessa.

Sovinnon mahdollisuus

Kokouksen tervetulotilaisuus järjestettiin juhlahin menoin Kapkaupungin historiallisessa Hyvän Toivon linnassa. Virallisissa avajaisissa pääpuhujana oli puolustusministeri C. Nqakula. Viitaten maansa moniin ongelmiin hän näki sotilaspapin erityisinä tehtävinä yhteisönsä omanatuntona toimimisen, toivon luomisen sekä sovituksen ja anteeksiannon mahdollisuuden esillä pitämisen.

Odotettu puhuja oli suoraan Sveitsistä, Davosin kansainvälisestä talouskokouksesta kotiutunut Desmond Tutu. Korkeassa iässä oleva arkkipiispa ei osoittanut väsymisen merkkejä, vaan osasi ottaa yleisönsä.

Tutulle ei tarvinnut tehdä sitä, mikä kerran kuulemma sattui hänen virkaveljelleen. Pitkän puheen jälkeen tämä pohti, mitä hänen vielä pitäisi sanoa. Yleisöstä kuului silloin huuto ”Aamen”.

Tutun mukaan armeija nähtiin aikaisemmin valkoisen vallan ja apartheidin puolustajana. Tällöin sotilaspappi miellettiin jonkinlaiseksi virallisen propagandan edustajaksi. Siksi apartheidin jälkeisessä tilanteessa pidettiin tärkeänä, että sotilaspapit olivat sotilasyhteisön sijasta erityisen tiukasti sidoksissa omaan kirkkoonsa eri tahojen luottamuksen säilyttämiseksi.

Sotilaspapin keskeisenä tehtävänä Tutu piti jokaisen ihmisarvon korostamista. Hän viittasi Ruandan kansanmurhaan, jossa tutsien tuhoamista pohjustettiin alkamalla nimittää heitä torakoiksi.

Professori Charles Villa-Vicencio kertoi Tutun johtaman totuuskomission työstä. Saadakseen armahduksen väärintekijän ei tarvinnut katua tai pyytää anteeksi. Riitti kun kertoi toisuuden.

Työskentelyn aikana havaittiin, että ihmiset voivat menneisyyden haavoista huolimatta lähentyä ja opetella elämään sekä toimimaan yhdessä. Onkin

ollut suoranainen ihme, että apartheidin purkaminen tapahtui ilman väkivaltaa.

Totuuskomissio oli tietynlainen käännekohta, mutta prosessi jatkuu. Tämän päivän Etelä-Afrikassa köyhyys on erityinen haaste. Maan työttömyysprosentti on 40, ja rikollisuusluvut ovat hyvin korkeita. Miljoonat asuvat slummeissa. Etelä-Afrikassa on myös edelleen rasismia ja jättimäinen AIDS-ongelma.

Omasta näkökulmastaan Etelä-Afrikan kansallista cheytymistä kuvasivat professori Pumla Godobo-Madikizela ja aktiivisesti apartheidia vastaan kamppaillut ja vakavasti kirjepommiskussa vammautunut anglikaanipappi Michael Lapsley. Lapsley johtaa kirkkotoimien ja väkivallan uhrien hoitoon keskittyntä instituuttia.

Uskon kokonaisuus

Kokouksen pääluennoitsija oli Yalen yliopiston professori Miroslav Wolf, kroaatti, joka Balkanin 1990-luvun väkivaltaisuuksien ohjaamana on erikoistunut anteeksiantamisen ja väkivallattomuuden teologiaan.

Nelson Mandelan selli.

Globalisaation myötä sotilaiden tehtävä on painottunut kansainväliseen rauhanturvaamiseen ja erilaisiin kriisinhallintaoperaatioihin. Wolfin mukaan tämä on muuttanut myös sotilaspapin roolia pelkästä omien joukkojen tukemisesta siltojen rakentamiseen eri etnisten ryhmien ja uskontojen välille.

Wolf korosti, että siellä, missä uskonto ja valta ovat läheisesti sidoksissa toisiinsa, houkutus käyttää uskontoa väkivallan tukena on suuri. Sotilaspapit ovat sidoksissa valtaan, ja siksi heillä on tässä erityinen haaste.

Ajallemme on tyypillistä, että uskonnosta etsitään usein voiman lähdetä ja turvaa, mutta siihen sisältyvä eettinen vaatimus torjutaan. Tällöin Jumalasta tehdään ikään kuin ihmisen palvelija. Sotilaspapilta vaaditaan vahvaa sitoutumista uskon kokonaisuuteen, jotta hän voisi toimia sovinnon agenttina.

Rauha ei Wolfin käsityksen mukaan synny yksin oikeudenmukaisuuden toteuttamisen kautta. Tarvitaan myös rakkautta. Se ohjaa ihmisen tahtomaan sovintoa, näkemään jokainen lähimmäinen arvokkaana ja tekemään vaihtelevista tunteista riippumattoman päätöksen anteeksiantamisesta.

Sovituksen ja sovinnon keskeisiä asioita ovat tosiasioiden tunnustaminen, väärintekijän vapauttaminen oikeutetusta rangaistuksesta, luottamus ja menneisyyden raskaiden muistojen hoitaminen.

Juhlaa ja tutustumista

Kokouksen ohjelmassa oli luentoja ja ryhmäkeskustelujen lisäksi myös kontra-

amiraali R. W. Higginsin vastaanotto Etelä-Afrikan laivaston fregatilla. Amiraali oli muutenkin vahvasti mukana kokouksen järjestelyissä. Tämä oli luonnollista, koska laivaston esikunta sijaitsee Simonstownissa lähellä Kapkaupunkia.

Viimeisenä virallisena kokouspäivänä, ennen juhlallista gaalailtaa, edustajat tutustuivat Kapkaupunkiin ja sen ympäristöön.

Ohjelmassa oli muun muassa vierailu Robben Islandilla, jossa Nelson Mandela vietti suurimman osan 28 vankilavuodestaan. Tuleva presidentti

asui sellissä, joka on kooltaan noin kaksi kertaa kaksi metriä, lattialla ohut patja ja nurkassa kannellinen ämpäri. Saaren oppaat ovat entisiä poliittisia vankeja, mikä luo esittelyyn oman erityisen leimansa.

Saarivankilan toiminta oli hyvin nöyryyttävää. Esimerkiksi mustaihaisille vangeille annettiin vähemmän ja laadultaan huonompaa ruokaa kuin aasialaistaisille. Toisaalta vankien keskuudessa muodostunut vahva solidaarisuus näkyi siinä, että kaikki täsattiin.

Mandelan vankitovereista vain yh-

Etelä-Afrikan johtava sotilaspappi, prikaatikenraali Marius Cornelissen luovuttaa Desmond Tutulle Raamatun. Raamattu on näköispainos vanhasta eteläafrikkalaisesta käännöksestä, jollaisen kaikki kokouksen luennoitsijat saivat kiitokseksi.

Sotilaspappien maailmankokoukseen osallistui runsas sata virallista edustajaa 40 maasta.

dellä oli oikeus valvotusti käydä van-
kilan muurien ulkopuolella hoitamas-
sa tiettyjä tehtäviä. Hän kuljetti ken-
gissään viestejä. Taitavuutensa takia
hänenä tuli sittemmin Mandelan en-
simmäinen liikenne- ja viestintäminis-
teri!

Katse Kaakkois-Aasiaan

Sotilassielunhoidon järjestelyt vaihte-
levat maittain. Uskonnolliset, kulttuu-
riset ja kansalliset erityispiirteet heijas-
tavat muun muassa kansainvälisiin
kriisinhallintaoperaatioihin.

Käytännön yhteistyön rakentami-

nessa on kuitenkin päästy eteenpäin.
Muun muassa Euroopan ja Pohjois-
Amerikan johtavat sotilaspapit ovat
yhdessä hyväksyneet asiakirjan, jossa
linjataan yhteistyön suuntaviivat.

Globalisaation myötä yhteistyön ke-
hittäminen on jatkuva haaste. Siksi
tarvitaan myös yhteisiä kokoontumi-
sia.

Etelä-Afrikka oli suomalaiselle hou-
kutteleva kokouspaikka. Ongelmis-
ta huolimatta Etelä-Afrikka on va-
kaa poliittinen demokratia ja aktiivi-
nen rauhan rakentaja omalla mante-
reellaan.

Suuressa maassa on runsaasti kau-

nista luontoa. Kaupungit ovat siistejä,
hanavesi erinomaista, järjestelmät toi-
mivat. On hienoja hiekkarantoja, kun-
nollisia vaellusreittejä ja edullinen hin-
tataso.

Varmaan muutkin nauttivat! En-
simmäisessä maailmankokouksessa
heräsikin kysymys jatkosta.

Keskusteluissa päätettiin järjestä-
mään maailmankokouksia kolmen tai
neljän vuoden välein. Välivuosina jat-
ketaan aiemmin vakiintuneita kokous-
perinteitä. Seuraava kokous pidetään
Malesiassa. ■

Papiston päivät

Hämeenlinnassa

12.–13.10.2010

KUKA DIAKONIATYÖNTEKIJÄÄ SUOJELEE?

KAISA RAUMA

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON PUHEENJOHTAJA

kaisa.rauma@evl.fi

DIAKONIALLA ON taas tällä hetkellä erityistä kysyntää. Tilanteeseen on reagoitava, sitähan diakonia on. Edelleen on toisinaan vaikea määrittellä, minkälaisia asioita kuuluu diakoniaan.

Seurakuntadiakoniassa tehdään hyvin paljon yleistä seurakuntatyötä. Se voi parhaimmillaan kuitenkin olla ennaltaehkäisevää diakoniatyötä. Miten työntekijä reagoi ympäristön muutokseen?

Tunnollinen työntekijä on tottunut tekemään työnsä ajallaan. Diakoniatöimistöihin ei ole ollut tapana pitää viikkojen jonotusaikaa; mahdollomaan ei kuitenkaan kukaan taivu.

Oikeastaan olisi ensisijaista työsuojelua, jos olisi joku joka sanoo, että olet tehnyt tänään jo tarpeeksi, ole hyvä ja lähde kotiin. Yksittäisen diakoniatyöntekijän vastuulla ei ole se, että työntekijöitä ei ole tarpeeksi tai työtä on liikaa. Vastuu siitä on työnantajalla.

Kun ihmisten epätoivo kasvaa yhteiskunnan resurssien niukkuudesta, on yhteiskuntarauha vaarassa. Jos jotain konkreettista hyvää tapahtui edellisen laman aikana diakoniatyöntekijälle, oli se ehdottomasti työsuojelun kehittyminen. Työnantajatin tunnistivat yksin työskentelyn vaarat, ja kehitettiin erilaisia tukitoimintoja. Diakoniatöimistöistä siivottiin pois esimerkiksi mahdolliset heittämiseen sopivat koriste-esineet sekä järjestettiin pakotit.

RAKENNEMUUTOKSEN KESKELLÄ on edelleen seurakuntia, joissa diakoniatyöntekijä on useita päiviä viikossa asiakkaidensa lisäksi ainut kulkija talossa. Joidenkin turvana ovat sentään hälyttimet, joilla voi hälyttää apua paikalle. Usein odotus kestää tosin kauemmin kuin akuutti tilanne. Tämä on kuitenkin tyhjää parempi ratkaisu – on ainakin joku hankkimassa ensiapua tarvittaessa.

Uudet rakenteet mahdollistaisivat parityöskentelyn, mutta palkkakustannuksia seuraavien silmissä se katsottaneen kalliiksi tavaksi työskennellä. Samojen tahojen mielestä tehokkuuskin on parempi, kun yksittäinen työntekijä on mahdollisimman monessa toimipisteessä.

Kaiken kaikkiaan tämänhetkinen taloudellinen tilanne yhteiskunnassa edellyttää tarkistamaan erityisesti diakoniatyöntekijöiden työturvallisuuden. Eivät asiakkaat

ole pahoja, mutta he ovat väsyneitä elämäntilanteeseensa ja siitä syystä toivotomia. Siksi kohtaamiset asiakkaiden kanssa ovat myös työntekijän turvallisuuskysymys.

Kotikäyntityössä on aivan omat sudenkuoppansa. Sallapitosäännösten mukaan ei ole luvallista laulella kyllä, mihin on menossa. Joskus kodeissa voi odottaa hyvinkin yllättäviä tilanteita, ja niistä on selviydyttävä oman ammattitaitonsa ja neuvokkuutensa avulla.

Hyvänä käytäntönä voisi olla kuitenkin se, että ilmoittaa jollekin työtoverille osoitteen, johon on menossa, ja mahdollisen viipymisaikansa. Pieni tarkistussoitto tilanteen päätyttyä tai sovittuna aikana on hyväksi havaittu turva. Tosiasia on sekin, että on paikkoja, joihin ei ole viisasta mennä yksin edes laupeudesta.

Rakenteelliset muutokset ovat lisänneet myös henkisen työsuojelun tarvetta. Muutoksen tiimellyksessä voi käydä niin, että diakoniatyöntekijällä ei ole oikeastaan yhtään lähityökaveria. Aikaisemmin oli kuitenkin toimitustyöntekijöitä paikalla; nyt työntekijän on tyydyttävä työyhteistyön tapaamalla kerran kuukaudessa omaa tiimiään tiimikokouksessa ja siinä välillä voi ehkä kertoa tavata sattumalta aluekappalaisen.

Muutoksessa ei ole aina ehditty miettiä loppuun asti myöskään lähiesimiesjärjestelmää.

Yksinäiset työntekijät on jätetty entiselle alueelleen siksi, että seurakuntalaiset eivät reagoisi seurakuntaliitokseen.

KUINKA KAUAN työntekijä voi pysyä tyytyväisenä, jos hän kokee itsensä hyvin yksinäiseksi, lähes hylätyksi työyhteisössään? Ainakin tällaisissa tilanteissa pitäisi järjestää työnohjausmahdollisuus pidemmäksi aikaa, jolloin voisi säännöllisesti peilata omaa työtään jonkun kanssa.

Työnohjaus ei kuitenkaan korvaa työtoveruutta, johon kaiketi jokaisella työntekijällä on oikeus. Samalla tavalla itsensä yksinäiseksi kokevia voi olla joukko – kunpa he löytäisivät toisensa. Yksinäisyys työssä korostuu, kun muutokselta oli odotettu jotain muuta kuin, miltä se juuri tällä hetkellä näyttää. ■

”Kirkko olisi tylsä ilman musiikkia”

EEVA PÖYKKÖ

SUOMEN LÄHETYSSEURAN
TYÖNTEKIJÄ SENEGALISSA

Senegalilaisen Nicolas Sarrin rakkaus musiikkiin syntyi jo lapsuudessa, kun hän paimenpoikana sepitteli lauluja karjalaumalleen.

NICOLAS SARR tutustui kotikylällään Fangadissa Senegalin luterilaiseen kirkkoon seurakunnan papin kautta, kun tämä alkoi opettaa hänelle sereerin

kirjoittamisen alkeita. Sarrin koti oli muslimikoti, mutta vanhemmat hyväksyivät 14-vuotiaan esikoisensa kääntymisen kristityksi.

Sarr pääsi luterilaisen kirkon lukutaito-opettajien kurssille ja alkoi itse toimia opettajana. Tämän työn lisäksi hän ehti toimia sekä puutarhurina pääkaupungissa että katekeettana seurakunnassaan.

Ura urkeni virsitehtaasta

Tutustuttuaan vuonna 1988 silloiseen Suomen Lähetysseuran työntekijään Jaakko Löyttyyn Nicolas Sarrin elämä muuttui.

– Jaakko on vaikuttanut elämäni ratkaisevasti. Hän antoi minulle itsetuottamusta muusikkona ja avasi tien nykyiseen työhöni kirkon johtavana muusikkona, Sarr sanoo.

Sarr tunnettiin jo tuolloin kotikylälään lauluntekijänä. Hän lauloi omia laulujaan ja soitti perinteistä jousisoitinta riittä. Myöhemmin hän tutustui lähikylän kitaransoittajaan ja oppi afrikkalaisen double gamme -soittotyylin.

– Sain Jaakolta ensimmäisen kitara-ni vuonna 1989. Se oli uskomaton lahja. Seuraavana vuonna aloimme Jaakon johdolla tehdä kirkon virsikirjaa.

KIRSI ELO

Musiikki ja tanssi luovat tunnelmaa kaikenlaiseen juhlaan Senegalissa. Kuvassa naiset tanssivat kastujuhlassa kirkossa.

Teimme pienestä musiikkitoimistosta ”virsitehtaan”.

Senegalin luterilaisen kirkon oma 279 virren virsikirja valmistui Löytyn ja Sarrin virsitehtaassa monien laulun-tekijöiden ja kääntäjien avustuksella neljässä vuodessa.

– Jaakon kanssa työskentely oli kiinnostavaa ja innostavaa oppimisen aikaa. Sinä aikana hän opetti minulle myös nuotinkirjoittamisen, joka on ollut myöhemmin ratkaisevan tärkeä taito. Minä puolestani opetin Jaakolle double gammen kitarallani, Sarr kertoo.

Sarr lähti Löytyn kannustamana vuodeksi Sibelius-Akatemian Kuopion osastoon opiskelemaan sävellystä ja nuotinkirjoittamista. Samalla reissulla hän oppi paljon suomalaisten työtovereidensa kotimaasta. Railakkaasti nauraen hän muistelee ensi kosketustaan lumeen, pakkaseen ja karvalakkiin.

Myöhemmin hän täydensi opintojaan kahden vuoden ajan kotimaassaan Dakarin konservatoriossa.

Rakkaus työhön lisää ylitöitä

Nicolas Sarr, 43-vuotias viiden lapsen isä, on toiminut kirkkonsa johtavana muusikkona jo 18 vuotta. Tuona aikana hän on kouluttanut seurakuntalaisia veisaamaan virsiä, nuoria johtamaan kuoroja ja pappeja laulamaan liturgiaan liittyviä tekstejä.

Hänen ohjelmaansa kuuluu kuusi seurakuntavierailua vuodessa. Neljätuhannen jäsenen kirkossa on 13 seurakuntaa.

Kirkkomuusikon työ on luovaa ja innostavaa. Sarr ei väsy uusien laulujen tekemiseen:

– Sävellän ja sanoitan jatkuvasti uusia virsiä ja lauluja yhteistyössä seurakuntien nuorten muusikoiden kanssa. Seurakunnissa syntyy valtavasti lauluja, jotka nauhoitan ja kirjoitan niihin nuotit. Meillä on yli 300 hengellistä laulua virsikirjan ulkopuolella, joita kuorot laulavat ja opettavat seurakuntalaisille.

– Sävellystyö ja opettaminen ovat äärettömän hienoa työtä. Kun ihmiset alkavat ymmärtää opetukseni, olen onnellinen. Silloin tunnen, että olen saanut aikaan jotakin tärkeää, senegalilainen kirkkomuusikko Nicolas Sarr sanoo.

Tällä säveltäjällä on myös tekniikan osaamista. Hän hoitaa osana työtään pientä musiikkistudiota Fatickissa, kirkon musiikkityön sydämessä. Hän rekisteröi kirkon nuorisokuoron esittämät laulut kaseteille, jotka myydään musiikkityön rahoittamiseksi. Sarr nauhoittaa studiossaan myös kristillisiä radio-ohjelmia.

– Studio on oikeastaan toinen puoli työtäni. Työaikani on virallisesti 48 tuntia viikossa, mutta varmaankin saman ajan teen kirkolle vapaaehtoistyötä esiintymällä erilaisissa seurakuntien tilaisuuksissa. Motivaatiotani lisää rakkaus kirkkoon ja musiikkiin. En laske työtuntejani, Sarr kertoo.

Muusikkopula rassaa

– Kirkossamme on aivan liian vähän ammattitaitoisia muusikoita. Siksi näen oman osuuteni musiikkityössä erittäin tarpeellisena. Kirkko ilman musiikkia ei ole kiinnostava. Kukapa perheenisä muuten jaksaisi tehdä tätä kaikkea reippaan sadan euron kuu-

kausipalkalla!

Viimeiset kaksi vuotta Sarria on työllistänyt lasten laulukirjan tekeminen yhdessä Lähetysseuran työntekijän, kanttori Leena Lampisen kanssa. Laulukirja valmistuu toukokuussa juuri ennen Lampisen paluuta kotimaahan.

– Olen tavattoman kiitollinen Suomen Lähetysseuralle ja Sibelius-Akatemialle kirkkomme musiikkityön kehittämisestä taloudellisen tuen ja henkilövurvin. Olemme saaneet Suomesta hyviä työntekijöitä, Sarr iloitsee.

– Rankimpana työssäni koen työntekijäpulan. Musiikista kiinnostuneita nuoria on kirkossamme yhä enemmän, ja uusia kuoroja syntyy. Kirkolla on parhaillaan koulutuksessa ainoastaan yksi muusikko.

– Välimatkat seurakuntien välillä ovat pitkät, ja matkat maksavat paljon. Kuoronjohtajien kurssit ovat kalliita. Taistelemme jatkuvasti pienen budjettimme kanssa, Sarr sanoo. ■

Noravankin luostarin alueella on paljon kiviristejä, joissa toistuu kukka-aihe. Kukkiva risti kertoo armenialaisesta ylösnousemuksen korostuksesta.

Armenialaiset – ensimmäinen kristillinen kansa

Pappisliiton opintomatkalaisia kohtasi harvinaislaatuinen kunnia, kun Hänen pyhyytensä katolikos Karekin II otti 25-henkisen seurueemme vastaan omina vierinaan Armenian apostolisen kirkon keskuksessa Etchmiadzinissa.

MERJA LAAKSAMO
AKIN APULAISTOIMINNANJOHTAJA

PAPPISLIITON HUHTIKUI-
NEN opintomatka Armeni-
aan kosketti matkalaisia mo-
nella tasolla. Armenian kansan
historiaan liittyy paljon kärsimystä,

mutta myös selviytymistä ja jälleenra-
kentamista, uskoa elämän voittoon.

Maa on täynnä vastakohtia: miljoonakaupunki Jerevan on kehityksestä paljon edellä, kun sitä verrataan maa-seutujen asutukseen. Armenialaisille pyhän vuoren Araratin lumiset huiput kohoavat näköpiiriin horisontissa.

Vuori sijaitsee kuitenkin Turkin

puolella.

Armenialla on kirjoitettua historiaa 1600 vuoden ajalta. Armenia sai omat kirjaimensa jo vuonna 405, kun Meshrop Mashtot kehitti maalle kirjakielen. Samoja kirjaimia käytetään edelleen. Ensimmäinen kirjain tarkoittaa Jumalaa ja viimeinen kirjain Kristusta.

Käsikirjoitusmuseossa on tuhansittain upeita käsin kirjoitettuja vanhoja tekstejä ja taidokkaita kuvia.

Kieli ja uskonto ovat armenialaisille tärkeitä. Kristinusko julistettiin maan valtionuskonnoksi jo vuonna 301 kuninkaan käskystä – 12 vuotta ennen kuin se saavutti virallisen asemansa Rooman valtakunnassa.

Armenia on kristitty maa islamilaisen Turkin kupeessa. Turkki on läntinen rajanaapuri. Pohjoisessa naapuri on Georgia, idässä Azerbaidzan ja

etelässä Iran. Noin 90 prosenttia väestöstä on ortodokseja.

Armenia itsenäistyi Neuvostoliitosta vuonna 1991. Neuvostovallan aika näkyy vielä mahtipontisissa julkisissa rakennuksissa ja muistomerkeissä.

Armenian kansanmurha

Armenian kansaa ovat kohdanneet uskomattomat kärsimykset. Maa on joutunut miehittäjien ja sodan jalkoihin useaan otteeseen. Järkyttävän episodi maan historiassa oli Armenian kansanmurhana tunnettu tapahtuma ensimmäisen maailmansodan aikana.

Turkkilaiset panivat toimeen keväällä 1915 mittavan armenialaisten hävityksen. Alkuaan 1,9-miljoonaisesta kansasta tuhottiin useiden lähteiden mukaan jopa 1,5 miljoonaa.

Armenialaiset olivat sivistyneitä ja

koulutettuja, ja heidän hallussaan oli suuri osa ulkomaankaupasta. Lisäksi he olivat kristittyjä muslimimaailman keskellä. Suuri osa miespuolisesta väestöstä teloitettiin järjestelmällisesti. Naisia ja lapsia kuoli satojatuhansia nälkämärssillä Syyrian alueelle, jonne heidät pakotettiin kulkemaan vuoristojen poikki.

Edelleen armenialaisilla on paino-lastina se tosiasia, että turkkilaiset eivät tunnusta kansanmurhaa, ja koko maailmassa se on monille tuntematon asia. Turkki väittää noin 300 000 armenialaisen kuolleen armenialaiskapinan aikana sissisodassa ja sen kukistamista seuranneissa epidemioissa ja nälkähädässä.

Ne turkkilaiset, jotka ovat kyseenalaistaneet asian, ovat löytäneet itsensä syytettyjen penkiltä.

PER-ERIK NORDMAN

Opintomatkalaisten kanssa alhaalla vasemmalla isä Simon, keskellä Hänen pyhyytensä Karekin II, katolikoksen ympärillä matkajohtajat Merja Laaksamo ja Pekka Metso, oikealla isä Hovakim.

Kansanmurhan muistomerkillle tuotiin kukkia koko päivän. Iltaututisten aikaan kukkapieno oli yli miehen korkuinen.

Turkin rikoslaissa on pykälä, jonka mukaan turkkilaisuuden loukkaaminen on rikos. Pykälää on käytetty estämään puhe armenialaisten kansanmurhasta, eikä Turkissa voi lain takia tehdä vapaasti kansanmurhaa koskevaa tutkimusta.

Yksi Turkin kuuluisimmista kirjailijoista, Orhan Pamuk, sai vuonna 2005 syytteen kyseisen pykälän rikkomisesta todettuaan, että miljoona armenialaista tapettiin. Syyte hylättiin, kun asiasta nousi kohu, joka uhkasi Turkin suhteita EU:hun.

Olimme Armeniassa kansanmurhan muistopäivänä, joka on valittu siksi, että 24.4.1915 Konstantinopolissa pidätettiin ja teloitettiin merkittävimmät armenialaiset muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Sadoista pidätetyistä vain muutama pelastui.

Armenialaiset vaelsivat aamusta iltaan sadoittain ja tuhansittain kansanmurhan muistomerkillä viemään kukkia. Tien varrella soi surumusiikki. Liityimme mukaan hitaaseen kulkueeseen, joka vähitellen soljui muistomerkillä. Matkan varrella ohitimme

kuusipuiston, jossa presidentti Tarja Halosen istuttama kuusi kasvaa paavi Johannes Paavali II:n kuusen vieressä.

Kansanmurhamuseossa kohtasimme jotakin samaa kuin juutalaisten vainoista kertovissa museoissa: kuvia nälkään kuolleista ihmisistä ja luurangonlaihista lapsista, jotka olivat selviytyneet pitkästä marssista Syyrian alueille.

Museossa oli myös alueella lähetystyössä olleiden päiväkirjoja, joiden merkinnät kuvasivat kansanmurhan tapahtumia päivä päivältä.

Etchmiadzin

Yksi tärkeimmistä vierailukohteistamme oli Etchmiadzin, Armenian apostolisen kirkon keskus. Armenian ortodoksinen kirkko kuuluu niin sanottuihin orientaaliortodoksisiin kirkkoihin.

Kirkkoa johtaa Etchmiadzinista käsin koko Armenian korkein patriarkka ja katolikos Karekin II. Tapaamisessamme hän kertoi kirkon historiaa ja tämän hetken hankkeista.

Meitä opastivat Etchmiadzinissa isä

Hovakim, joka toimii kansainvälisten asioiden päällikkönä sekä isä Simon, joka oli kutsuttu muutamaksi vuodeksi Etchmiadziniin Kanadasta. Tutustuimme seminaariin, kuulumme opiskelijoiden kuoron laulua sekä osallistuimme yhteiseen rukoushetkeen.

Etchmiadzinin kaupunki on perustettu ennen ajanlaskun alkua. Tarinan mukaan kristinuskon julistaja pyhä Grigor Valontuoja näki näyn, jossa Kristus laskeutui taivaasta ja kosketti maata kultaisella vasaralla. Paikalle rakennettiin vuosina 301–303 kirkko, joka tunnetaan nykyisin Etchmiadzinin katedraalina.

Arkeologiset kaivaukset ovat paljastaneet nykyisen katedraalin alla sijainneen pakanatempppelin. Kirkossa oli aiemmin Armenian suurin keskiaikaisten käsikirjoitusten kokoelma, joka on lahjoitettu käsikirjoituseumolle.

Tarinan mukaan Grigor Valontuoja toi kristinuskon Armeniaan. Khor Virapin luostarissa laskeuduimme syvään monttuun, jossa kuningas Trdat III piti Grigor Valontuojaa vankina 13 vuotta. Kerrotaan, että Grigor paransi kuninkaan mielitaudista ja tästä kiittollisena kuningas vapautti Grigorin ja julisti kristinuskon valtionuskonnoksi vuonna 301.

Vierailimme myös Sevan-järven rannalla sijaitsevassa pappisseminaarissa. Vuoristossa kahden kilometrin korkeudessa sijaitseva seminaari avautui eteemme lumen keskellä. Kahlasimme 15 sentin lumessa ja tähyilimme järveä, joka peittyi täysin lumisaateeseen. Vastaanotto oli kuitenkin lämmin. Tutustuimme seminaarin elämään, opiskeluun, kirjastoon ja kuulumme täälläkin upeaa kuorolaulua.

Armeniassa vieraillessamme saimme kutsuja eri seurakuntiin, joista yhdessä myös vierailimme. Pääsimme seuraamaan paikallista vihkimistä kirkossa. Kirkkoherra oli järjestänyt meitä varten myös kirkkokonsertin. ■

Tutkimuksen kohteena kanttorit

LEENA TIITU

DIPLOMIURKURI, MUSIIKIN MAISTERI (VÄITELLYT)
HELSINKI

Työhönsä tyytyväiset, aktiivisesti kouluttautuneet kanttorit pitävät tärkeimpänä työssään kuoroja, musiikkiryhmiä ja muuta musiikkikasvatusta. Työtään he tekevät seurakuntalaisilta saadun hyvän palautteen kannustamina henkilösuhteiltaan ikävissä työyhteisöissä.

Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin osastolla tohtorintutkintoon sisältyvän väitöskirjan aiheena on kanttorin ammattikuva. Ammattikuvalla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa kanttorin käsitystä omasta ammatistaan ja siihen kohdistuvasta ulkopuolisesta vaikutuksesta.

Väitöstutkimus pohjautuu kanttorilta kyselytutkimuksella saatuun aineistoon. Tutkimukseen osallistui 360 Suomen evankelisluterilaisen kirkon suomenkielisessä seurakuntavirassa toimivaa kanttoria.

Työ ei ole tähdenlentoja

Työssään tärkeimpänä kanttorit pitivät kuorojen ja musiikkiryhmien johtamista sekä muuta musiikkikasvatustoimintaa.

Eri-ikäisille suunnattu musiikillinen kasvatusta ja opetus ovatkin seurakunnissa tärkeä vapaaehtoistoiminnan muoto, joka tavoittaa kaikenikäisiä. Jo vauvaiässä alkava ”muskari” voi parhaimmillaan viitoittaa elämänpolkua

lapsi-, nuoriso- ja aikuismusiikkiryhmien kautta aina elämän ehtoiseen asti.

Tutkimuksen mukaan kanttoreiden työ musiikkikasvattajina oli voimallista ja laaja-alaista. Musiikkiryhmien käynnistäminen ja ylläpitäminen edellyttävätkin kanttorilta pitkäjänteistä työskentelyä, vaikka populistiset televisio-ohjelmat toisenlaisen kuvan antavatkin. Tähdenlentoja voi luoda hetkessä; todellinen musiikillinen kasvatus työ vie vuosia ja vuosikymmeniä.

Tilastojen mukaan vuosituhaten vaihteessa seurakuntien musiikkiryhmät, joita oli noin 2 800, keräsivät joukkoihinsa yhteensä yli 44 000 musiikin harrastajaa.

Kirkkoon kerran vuodessa

Seurakunnassa monien musiikkiryhmien toiminta tähtää usein myös jumalanpalveluksien musiikin rikastuttamiseen.

Tämän tutkimuksen mukaan kanttorit pitivätkin jumalanpalvelusta toi-

Leena Tiitu

seksi tärkeimpänä työssään ja olivat osallistuneet määrällisesti eniten juuri jumalanpalvelukseen liittyvään täydennyskoulutukseen. Jumalanpalvelusten osalta jäätiiin pohtimaan, vastaavatko kanttoreiden vahva panostus ja jumalanpalveluksiin osallistuvien seurakuntalaisten määrä toisiaan – tilastojen mukaan 2000-luvulla suomalainen osallistuu jumalanpalveluksiin keskimäärin ainoastaan kerran vuodessa.

Merkillepantavaa on kuitenkin, että vuonna 2007 kaikista seurakunnan järjestämistä tilaisuuksista parhaiten ihmisiä ovat tavoittaneet nimenomaan musiikkitilaisuudet. Tämä kertookin osaltaan siitä, että jumalanpalveluksissa kävijöiden määrä ei ole pelkästään riippuvainen siellä esitettävästä tai käytetystä musiikista, sen laadusta tai laaja-alaisuudesta.

Rippikoulu – riesako?

Vielä 2000-luvullakin enemmistö suomalaisista pitää rippikoulua kirkon tärkeänä työmuotona. Rippikouluikäisistä nuorista kaikkiaan yhdeksän kymmenestä käy kirkon järjestämän rippikoulun.

Kuitenkin kanttoreista vain noin joka kuudes koki rippikoulun työssään tärkeänä, siitäkin huolimatta, että rippikouluopetukseen liittyviä asioita on viime aikoina pyritty entistä enemmän sisällyttämään kanttoreiden peruskoulutukseen. Siihen valmentavaa koulutusta on ollut tarjolla myös kirkon järjestämässä täydennyskoulutuksessa, johon kanttorit olivat tämän tutkimuksen mukaan osallistuneet ansiokkaasti.

Tutkimuksessa ilmeni, että kantto-

JUKKA GRÄNSTROM/KUVAKOTIMAA

rit kokivat opetukseen käytettävissä olevan ajan osoittautuneen täysin riittämättömäksi uuden rippikoulusuunnitelman asettamiin tavoitteellisiin oppimiskokonaisuuksiin nähden. Tarjolla oleva materiaali ja koulutus ovat antaneet vain sisällöllistä apua opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Koulutuksen ja käytännön kohtaamisessa todettiin edelleen olevan puutteita.

Harjoitteluko työtä?

Vaikka kirkollisessa lainsäädännössä kanttorin tehtäviä määriteltäessä ei mainita lainkaan harjoittelua, kyselytutkimukseen osallistuneista kahta lukuun ottamatta kaikki kanttorit katsoivat harjoittelun olevan työtä.

Tulos on mielenkiintoinen aikaisempaan kanttoreista tehtyyn laajempaan tutkimukseen nähden. Lisensiaattitutkimuksessaan (Kanttori-urkurit ja seurakunnan työ, 1969) Juhani Kopposela ei tutkijana katsonut harjoittelua – eikä muutenkaan valmistavaa työtä – lainkaan kanttorin varsinaiseen työhön kuuluvaksi.

Käsitys valmistavasta työstä onkin erilainen eri ammattiteissa. Kanttoreiden harjoittelu on kuitenkin jotakin enemmän kuin muunlainen valmistava työ. Kanttorin ammatti on ainut kirkon ammattiteista, joka edellyttää pitkäjänteistä musiikillista harjoittelua jo nuoruusvuosista alkaen. Muusikon ammattiin tähtäävän tulee viimeistään teinivuosina harjoitella tosissaan voidakseen läpäistä kanttorikoulutuksen pääsykokeet.

Ammattiin valmistuminen ei poista harjoittelun välttämättömyyttä. Kuten urheilijoillakin, saavutetun kunnon ylläpitäminen vaatii harjoittelua. Uuden ohjelmiston harjoittaminen vie tunteja, viikkoja, joskus jopa kuukausia.

Trendikkyyttä ja traditioita

Valtaosa kanttoreista koki olevansa musiikin ”sekatyöläisiä” ja yli puolet musiikillisesti ”kaikkiruokaisia”. Musiikillisia lisäopintoja oli suorittanut yli puolet kanttoreista, ja täydennyskoulutukseen oli osallistunut miltei jokainen.

Kanttoreilta peräänkuulutetaan usein erityisosaamista, ja samalla musiikillinen monikulttuurisuus on kirkossakin trendikästä. Tulevaisuuden haaste lieneekin, kuinka musiikillinen laaja-alaisuus ja erityisosaaminen tulevat lihaksi samassa persoonassa.

Ajankohtainen kysymys 2000-luvulla on kenties myös se, paljonko kanttorin ja koko kirkon tulisi ratkaisuihinsa ja toiminnassaan mukautua ympäröiviin olosuhteisiin.

Voisiko asiaa tarkastella myös vastakkaisesta näkökulmasta: missä määrin kirkon ja kanttoreiden tulisi pitää kiinni omasta ainutlaatuisuudestaan niin perinteisen länsimaisen kirkkomusiikin kuin koko kirkon tradition vaalijana?

Verkostoitumista ja jalkautumista

Kanttorit kokivat työssään tärkeänä yhteistyön seurakunnan muiden työalojen ja työtovereiden kanssa. Myös musiikillisten yhteyksien luomista kirkosta ulospäin ja kirkkomusiikissa ajan hermolla pysymistä pidettiin tärkeänä.

Henkilökohtaiset kontaktit ja vuorovaikutussuhteet musiikillisiin yhteistyötahoihin tekevätkin kanttorin ja kanttorin työn näkyväksi myös kirkon seinien ulkopuolella. Verkostoituminen ja jalkautuminen ovat tulevaisuuden teemoja.

Näiden myötä myös suunnittelun, tiedotuksen ja kokonaisvaltaisen johtamisen osuus tulee lisääntymään. Johtaminen sinänsä on tuttua kaikille kanttoreille kuoro-, soitinyhtye- ja muista musiikkikasvatusryhmien työskentelystä.

Johtamisen voisi ymmärtää laajemminkin. Johtaa voi, vaikka ei olisi alaisia. Itse ei tarvitse kaikkea tehdä. Tämän tiedostaminen voisi olla vapauttava varsinkin seurakunnissa, joissa on ainoastaan yksi kanttori.

Kirkollista kakofoniaa

Kanttorin työ ja seurakunnan musiikkitoiminta läpäisevät – tai olisi ainakin suotavaa – kaikki seurakunnan eri työmuodot, kaikki ikäluokat ja kaikki musiikkityylit. Kanttori on keskellä kirkollista kakofoniaa.

Tutkimuksen mukaan kuitenkin pirstaleisen ja monitahoisen työn keskellä valtaosa kanttoreista katsoi pysyneensä luomaan hyvin itselleen oman työnäyn ja työntekotavan vallitsevissa olosuhteissa.

Kuormittavimpana kanttorit kokivat työyhteisön henkilösuhteet. Sen sijaan seurakuntalaisilta saatu palaute koettiin miltei yksinomaan positiivisena. Suurinta osaa kanttoreista työ tyydyttikin kokonaisuudessaan vähintään hyvin – parhaiten musiikillisesti ja huonoiten taloudellisesti. ■

KASTESATTUMUKSIA

AIKANAAN

OLIN Kyproksella YK:n joukoissa palvelleen nuoren miehen pojan kastejuhlassa Salossa.

Juhla sujui ihan hyvin siihen asti, kunnes lapsen nimi julkistettiin juuri ennen kastetta. "Minä kastan sinut" ja sitten nimi.

Kun kumarruin alas päin vauvan puoleen ja olin sanomassa vauvan nimeä samalla kun olin laittamassa kätteni kastemaljaan, minulta pääsikin syvä huokaus, äänekäs sellainen: "Voi kauhistus sentään."

Vasenta jalkaani pitkin oli kiipeämässä suurikokoinen lisko, ja todella pelästyin. Sotilas oli tuonut sellaisen muistona, ja otus oli päässyt laatikostaan karkuun ja rupesti sohvan alta kömpimään lahjettani ylös.

Pienen välikohtauksen jälkeen sain todeta lapsen oikean nimen, ja salamavalojen välkkyessä kastoin lapsen. Kun toimitus oli ohi, muutaman minuutin hiljaisuuden jälkeen isoisä sanoi, että olipa saada sydärin, kun eivät olleet vauvalle muuta nimeä keksi-

neet kuin tuon kauhistuksen.

Kahvia juotaessa kaikilla oli vapautuneesti iloinen olo.

NUORENA PAPPINA Salossa kävin mopolla kodeissa kastejuhlissa. Erään kerran osoite oli epäselvä, ja kun pihalla oli vauvanpyykinä, ajoinkin pihaan.

Naisihminen tuli rappuja alas, ja totesin, onko kaste ylä- vai alakerrassa. Nainen oli pitkään hiljaa ja sanoi, että yläkerrassa, mutta nuoripari lähti justiinsa kauppaan. Ehkä hakevat papille kahvipullaa. Siinä olimme kumpikin hyvin hämillämme, ja naisihminen suorastaan loukkaantuneen näköinen.

Halusin jatkaa keskustelua ja sain, että erikoinen on tämä kaste-kerros, sillä kaikki ovat poikavauvoja. Tällöin nainen selvästi vapautui ja sanoi, että tästä kolmas talo eteenpäin, niin siellä on poikavauva, ja varmaan-kin se kaste on siellä.

"Ihmettelinkin kovasti, kun minulle ei kasteesta puhuttu mitään, sillä hyviä tuttuja olemme vuokralaisen kanssa, ja minut on luvattu kutsua kastekahville."

"Ehdin jo miettiä, millä tavalla olen

heitä loukannut." Iloisesti hän toivotti hyvää kastejuhlaa minulle.

ELETTIIN YPÄJÄLLÄ toista tai kolmatta kesäajan alkamisen sunnuntaita. Siihen aikaan kellojen siirto ei kaikkia miellyttänyt. Syntyi sekaan-ruksia. Kaste oli talviaikana sovitettu erääseen taloon kello 12, ja kun toimitus oli alkamassa, isoäiti puuttui.

Lapsen isä selvästi hermostui, että mitä äidille on tapahtunut. Puhelin ei vastannut. Poika kävi äitiänsä jopa etsimässä, sillä matka oli lyhyt. Minulla odotti kaste seuraavassa paikassa.

Isoäiti ilmaantui hetken päästä ja sanoi, että hän on aina hyvissä ajoin paikalla. Itsekin sanoin, että seuraavassa paikassa minun tulisi olla jo tunnin kuluttua. Isoäiti piti päänsä, sillä jos kelloja siirretään, samalla siirtyy myös kasteaika.

Lapsen isä yritti myös selittää asiaa äidilleen, joka tomerasti totesi, että "poika on samanlainen kuin pappi-kin", joka ei osaa kelloaan siirtää ja laskea oikeaa kasteaikaa.

RISTO AHTI
kirkkoherra
Ypäjä

"Tog jag morgonrodnadens vingar, gick jag till vila ytterst i havet"

IRINA LEMBERG

DIAKONISSA

BORGÅ SVENSKA DOMKYRKOFÖRSAMLING

DET ÄR synen av det spegelblanka havet en stilla sommarmorgon som bär genom vinterhalvårets arbete. Kroppen är ännu lätt avkyld av morgondoppet. Doften från pannkaffet blandas med spritköksångorna. Sömnen har ofta varit kort och dålig. Kajutan är trång och madrassen tunn. Men ändå är det livsviktigt att några dygn få uppleva detta varje sommar.

Här ute till havs får jag ro, förutsatt att vår Herre inte ger storm eller motorstopp. Om den finska sommaren bjuder på solskensväder under semestern kan sommardrömmen bli verklighet.

Det har funnits somrar då det har gällt att ta till plan b. Tider då kreativiteten och nerverna har satts på prov. Sommardrömmen har blivit till en mardröm som gärna kunde ta slut snabbt.

På vårvintern lever hoppet om den goda sommaren och i slutet av augusti vet jag hur det blev.

Det är en Guds gåva att kunna drömma och hoppas på det bästa inför semestern. Ibland kan livet vara sådant att jag inte kan eller orkar planera och hoppas. Då får jag försöka ta dagarna som de kommer, en i taget.

På diakonins mottagning blir det aldrig riktigt sommarlov och semestertider. Visst finns det en möjlighet att erbjuda läger och annan rekreation i viss utsträckning. Men människornas liv förändras inte till det bättre fastän det blir sommar. Tvärtom verkar det ibland vara extra krångligt på sommaren. Tanken att "alla andra" är lyckliga är starkare då. Ensamheten känns större då staden blir tom och invandras av turistgrupper. Det sjuder av liv men delaktigheten fattas.

FÖR EN PERSON

som är ekonomiskt beroende av stadens och folkpensionsanstaltens papperskvarnar känns två veckors fördröjning som en evighet. Mentalvården har sommarsängt några veckor och klienten känner panik över att inte ha någon att tala med.

Föräldern som mår dåligt tycker att barnens skollov varar en evighet och längtar till skolårets rutiner. Barnen är glada för församlingens läger där de får mat regelbundet och någon som är närvarande för dem. Skriftskoltonåringens tuffa yta spricker då lägret skall ta slut och hon skall fara hem. Hon gråter för en sådan gemenskap har hon aldrig upplevt förut.

Relationerna i familjen har klarat den tuffa vintern nått och jämt. Men då det blev semester och man skulle koppla av tillsammans blev det kris. Det behövs någon att tala med mitt i kaoset.

I FÖREGÅENDE nummer av Crux skrivs det mycket om arbetstagarens möjligheter att sköta om sig själv för att orka i sitt arbete. Idag är väl de flesta överens om att arbetslivet och privatlivet påverkar vårt mående. Så här på tröskeln till sommardrömmarna gäller det att planera väl och unna sig semester och inte tro att man är oumbärlig och tvungen att ha full kontroll.

Semestertiden är lagstadgad fritid och då bestämmer jag själv över vem som når mej "ytterst i havet". Om jag gör undantag skall mina närmaste vara införstådda och jag får själv se till att jag tar igen mej senare. ■

Virsi- ja musiikkivinkeistä

Virsiens järjestys seuraava, ellei toisin mainita: alkuvirsi, kiitosvirsi, päivän virsi, uhrivirsi, ehtoollisvirsi, päätösvirsi.

28.6.

KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTYNYT

4. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA LITURGINEN VÄRI: VIHREÄ

Mt. 9:9–13

Virret: 285, 288 (syynnintunnustus), 126, 571:5, 6 (vastaus), 270:1–5, 392, 226, 260:1, 5

Muuta musiikkia: RKV 206, 221, 225, LKM 42, 145, K. Tikka: Armolaulu, Sinun luoksesi, Herra, saan tulla, Piiparinen: Eksynyt (SKML), Kuorikoski sov: Mä kuljin kauas (SLEY), Schütz: Sä, Jeesus, saavuit maailmaan (Hymnale) ja On Jeesus paimen parahin (Cantionale 3)

Ilmainen lounas

SANNA KIVILUOTO

”THERE’S NO such thing as a free lunch – Ei ole olemassa ilmaista lounasta”, opetetaan bisnesmaailmassa. Eli: jos joku tarjoaa sinulle jotain, joudut ennemmin tai myöhemmin maksamaan siitä tavalla tai toisella. Työelämä pelaa suhteilla ja vaihtokaupalla, palvelusten vaihdolla.

Myös ihmissuhdepelissä valuuttana on usein jotain muuta kuin euroja. Tarjoamme ystävälle kuuntelevan korvan umpiväsyneenäkin siinä toivossa, että hänkin kuuntelee siten joskus meitä, vaikkei jaksaisikaan.

Aineettoman valuutan käytön ongelmana ovat tietysti suhteelliset kurssit. Yhteismitallista valuuttalaskuria ei ole, vaan tilejä on tasattava mutu-pohjalta. Korot maksetaan siten syyllisyytenä ja huonona omanatuntona – maksajana se herkempi osapuoli.

Kristinuskon matematiikka on rajusti toisenlaista. Armo on ilmaista, ja se on tarjolla kaikille, joka hetki. Tilien alle voidaan vetää kaksoisviiva milloin tahansa. Silloinkin, kun ollaan miinuksella rankemman kautta.

Jeesuksen puheista saa sen käsityksen, että mitä suurempi velka, sitä mieluummin se nollataan.

Käsittämättömä toimintaa! Jeesuksesta ei tulisi kovin

kummoista talousjohtajaa. Ihme, että kirkko edes on pysyissä, kun se on rakennettu tällaisille kestäättömille periaatteille.

Onneksi nuo arvot eivät ole levinneet kovin laajalti uskonnon ulkopuolelle. Maailman kaatuksi, jos täällä ruvettaisiin asioita ilmaiseksi jakamaan. Eikö?

NYKYIHMISEN ON lähes mahdotonta käsittää armoa. Eriasteiset menestyksen teologiat saavat suuremman suosion kuin perusluterilainen yksin armosta -asenne.

On niin paljon helpompi ymmärtää uskontoa, joka toimii talouden lainalaisuuksien mukaisesti: sijoita niin ja niin paljon hyviä töitä ja rukousta, niin saat vastineeksi tämän tai tuon toivomasi onnistumisen.

Muistanemme jokainen jonkun tilanteen, jossa olemme toteuttaneet kaupparukousta. ”Taivaan Isä, jos autat huomenna pääsemään matikan kokeesta läpi, lupaan olla ahkerampi ensi lukuvuonna.”

Armon maailmassa kauppaa ei tarvittaisi. Kuka kuitenkin uskaltaa rukoilla tarjoamatta mitään vastineeksi? ”Taivaan Isä, anna minun selviytyä huomisen kokeesta. Aamen.” ”Pyhä Jumala, paranna äitini. Aamen.” ”Kaikki-valtias, armahda minua syntistä.”

Mitä meillä edes olisi tarjota Jumalalle?

Ei mitään. Lahjaksi saamme, ansaitsematta. Ilmaiseksi. Sen mitä tarvitsemme ja senkin, mitä emme tajua edes pyytää.

Jumalan edessä me olemme lapsia, avaamme kätemme ja otamme vastaan. Joskus otamme vastaan käsiä avaamatta, puolipakolla. Kun se nöyrytyminen on niin vaikeaa ja pyytäminen.

VANHA TARINA Amerikan morsiamen luo laivalla matkustavasta nuorukaisesta osuu hermoon: vasta pitkän merimatkan viimeisenä päivänä nuori mies rohkaistui rahansa tarkasti laskettuaan kysymään laivan ruokasalissa tarjoilun lounaan hintaa – ja sai kuulla, että kaikki ateriat olisivat sisältyneet matkalipun hintaan. Turhaan oli poika kervistellyt omilla niukoilla eväillään.

”Pyytää, niin teille annetaan.” Annettaisiin pyytämättäkin, mutta se ei olisi meille niin hyväksi.

Käsittämättömän eteen joutuminen kasvattaa – ainakin huomaamaan omat rajansa. ■

5.7.

ARMAHTAKAA!

5. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 13:1–5

Virret: 445:1–4, 126, 589, 330, 225, 326:1, 2, 8, 9 (ylis-
tys), 536:4, 5

Muuta musiikkia: RKV 274, 548, 588, LKM 72, M.
Vulpus: Oi Jeesus Herra laupias (Cantionale 3), Löh-
ner: Vanhurskas ja armollinen (Hymnale), Haapasalo:
Meditaatiomusiikkia uruille virrestä 536 (PR 143),
Bach: Kantaatti Ich ruf zu dir, nuotti: [www2.siba.fi/
kirkkovuosisoi/kkov/ichruf.pdf](http://www2.siba.fi/kirkkovuosisoi/kkov/ichruf.pdf)

Kuluttava tuli

PAULIINA KAINULAINEN

MIKA WALTARI oli suuri etsijä. Hän oli papin poika, papin joka elämäkertureiden mukaan tapoi itsensä työllä. Ei ihme, jos Waltarin etsijän tie oli louhikkoinen. Siksi hän saattaa koskettaa monia tämän ajan etsijöitä, joille uskon asiat eivät näyttäytyi itsestäänselvinä.

Nuori Waltari koki vaiheen, jossa ristin mies tuntui läheiseltä. Silloin syntyi runokokoelma *Sinun ristisi juureen* (1927). Sen runot ovat Waltarin valoisimmasta päästä – *Uusi kevät*, *Kirkastus* tai *Vapahdus*.

Myöhempi runo *Ihmisen poika* kertoo, että itsestäänselvyksien aika oli lyhyt, ja Waltarin loppuelämä kiihkeää etsintää. Nasaretin mies oli kirjailijalle kuluttava tuli, ja hänen tiensä levottomuuden, vainon ja murheen tie. ”Kaikki ovet ovat sinulta suljetut, ja sinä sanot: Seuraa minua!”

Välillä Waltarin usko tuohon Tiehen lähes mureni. Jotkut hänen suurromaneistaan antavat synkän kuvan uskonnollisista ihmisistä, joita vallanhimo piiskaa. Mystiikan kosketusta Waltari joutui etsimään historian hämärään kadonneilta etruskeilta.

Tulenkantajat 1920-luvulla olivat kaivanneet uskontoa, jossa jumaluus voitaisiin kohdata luonnossa ja inhimillisen rakkauden hehkussa. Tuon ajan luterilainen kirkko oli kuitenkin ajanut itsensä kauas toisenlaisen hengellisyyden maisemiin. Ruumiillisuus, aistit tai hiljentyminen luonnossa oli sille toissijaista.

Nuorten kirjailijoiden etsintä ei löytänyt vastakaikua. Kenties tänä päivänä kohtaaminen olisi jo mahdollista?

Lopulta Waltari kuitenkin tuntuu löytäneen jotain kouriintuntuva. Hänen myöhäinen pienoisromaaninsa *Feliks Onnellinen* (1958) heijastaa kokemusta Jumalan todellisuudesta, joka ei ole jaettavissa kahtia luonnoksi ja yliluonnoksi. Mystiikka ei ole omituista, vaan kokemusta Jumalan läpäisemästä maailmasta. Feliks löytää tuskallisten vaiheiden kautta rauhan, joka syntyy siitä, että tämän- ja tuonpuoleinen, laki ja armo, kuuliaisuus ja vapaus ovat lopulta yhtä.

Feliks Onnellisessa kritisoidaan ”jumalisia ihmisiä”, joiden suut pursuavat ”sovinnaisia sanoja ja hokemia lunastuksesta ja pelastuksesta”. Samaa kritisoi Jeesus tämän sunnuntain evankeliumissa. Vanhan testamentin Jobin kirja on alkusysäys Raamatun kritiikille sellaista puhetta vastaan, joka halventaa kärsivää ihmistä liian helpoilla selityksillä kärsimyksen syistä.

PYHÄPÄIVÄN VANHAN testamentin lukukappale on Jobin kirjasta. Voisi olla hyvä sisällyttää saarnaan Jobin kirjan perusluonnetta avaavaa pohdiskelua. Liian moni kuulija on pahentunut Jobin kirjan naivistisin vedoin piirrettyyn kehyskertomukseen. Silloin voi jäädä kokonaan avautumatta itse kirjan runomuotoisen pääosan puhuttelevuus.

Job ei päästä Jumalaa helpolla eikä päinvastoin. Selittämättömän kärsimyksen äärellä tullaan jumalakuvan kysymyksiin.

Evankeliumiteksti rohkaisee sanomaan kuulijoille selvästi, että kaikki kärsimys ei ole rangaistus pahoista teoista, mutta jonkin sortin kärsimys selvästi on, sen ymmärtää lapsikin. Mutta kun elämässä kohdalle tulee käsittämättömiä menetyksiä, ei tule antaa periksi kiusaukselle kysyä: mitä minä olen tehnyt, että Jumala näin minua rankaisee?

Meidän Jumalamme ei ole sellainen. Kärsimyksen ongelma ei täysin ratkea tässä elämässä ja tällä ymmärryksellä.

Jeesuksen elämäntarina kertoo jotain siitä, millainen Jumala on. Jumala ei ole etäinen, kontrolloiva vallan hahmo. Hän on lähellä siinä, mikä on tuskallista, heikkoa, rikki-näistä. Hän on myös lähellä koskettaen parantavasti luonnon hiljaisessa kauneudessa tai ihmisten välisissä todellisen kohtaamisen tuokioissa.

MARKKU ENVALLIN mukaan Waltari omaksui koulutoveriltaan Erkki Niinivaaralta tärkeitä oivalluksia tämän jatkuvasti ajankohtaisesta teoksesta *Maallinen ja hengellinen* (1952). On päästävä eroon taipumuksesta pilkkoa maailma kahtia. Luomakunta kokonaisuudessaan on nähtävä Jumalan pelastuksen ja armon vaikutuskenttänä. Jumala on syvä mysteeri, joka kätkee sisäänsä hyvyyttä ja kärsimystä.

Jeesuksen seuraajan alla maa polttaa, mutta silti Tie on ainoa kulkemisen arvoinen. Saarnaa siitä epäsovinnaisesti! ■

12.7.

HERRAN PALVELUKSESSA

APOSTOLIEN PÄIVÄ

Liturginen väri: punainen, ma–la vihreä

Mk. 3:13–19

Virret: 168:1–3, 126, 418, 178, 232, 420:1, 8, 9 (ylistys), 429

Muuta musiikkia: RKV 53, 89, 95, 419, LKM 67–84, ML 114, Schütz: Sä, Jeesus, Mestarimme (Hymnale), Schein: Oi, jospa Herran liekki nyt (Cantionale 3), Etelä-Afrikka: Lähetä minut, Herra, Maukonen: Niitä sanoja (PR 368) ja Heidän äänensä on kaikunut kaikkialle (PR 367), Händel: How beautiful (Messias), suom. Sulasol, Simojoki: Evankeliumi (NSV)

Työpaikkahaastattelussa

JANI KAIRAVUO

-HYVÄÄ PÄIVÄÄ, herra Vapahtaja. Tulin sen lehti-ilmoituksen johdosta.

– Päivää päivää. Anteeksi, nyt täytyy kyllä tiedustella, mistähän ilmoituksesta on kysymys.

– Sensaatiomaa-lehden viime numerossa oli seuraava ilmoitus: ”Kristuksen seurakunnassa julistetaan haettavaksi kaksitoista apostolin virkaa. Työhön kuuluu toimimista hengellisenä matkakumppanina, opettajana ja lääkärinä. Keskinäisen työnjakokirjan ja henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella työnkuvauksia voidaan täsmentää. Palkkaus vaativuusryhmän 601 mukainen. Virkaan valittavan toimitettava työnantajalle HevoslääkL:n 36 § 2 mom:n mukainen todistus.”

– Jaa, apostolin paikkaa hakemassa siis! Kertokaas vähän koulutuksestanne ja työkokemuksesta.

– Olen TM (teol. et. ynnä usk.filosofia), sairaanhoitaja (AMK), OTK, fil. yo (kulttuurihistoria) sekä uimat. maist. Työkokemusta kolme vuotta vs. assistenttina ja kaksi oikeusavustajana.

– Kuulostaapa hirveä...n hyvältä! Miksi juuri Teidät pitäisi valita tähän virkaan?

– Olen ensinnäkin loistava puhuja, Torkin oppilaita. Toiseksi liturgia on suuri intohimoni. Kantilloin aina kirkollisia ilmoituksia suihkussa! Hallinnollisen osaamiseni johdosta pöytäkirjoissani ja esittelyissäni ei koskaan tapah-

du muotovirheitä. Ja sokerina pohjalla: saan jatkuvasti seurakuntalaisilta paljon kehuja! Tässäkin kalenterin välissä kiitoskortti Mattilan mammalta, haluatteko vilk...

– Kiitos, ei liene tarpeen. No, miten luonnehtisitte, onkos Teillä sitten jotain heikkouksia?

– Vaatimattomuuteni.

– Luonnollisesti. Vielä yksi kysymys: kun katsotte nyt viiraston ikkunasta tuonne pihalle, mitä näette?

– Siellä suntio näköjään vetelehtii penkillä, ja emäntä juoruaa jonkun nuoren parin kanssa.

– Kiitos, tämä riittikin. Valitettavasti emme voi tarjota Teille paikkaa.

– ?

– Katsokaas, ensinnäkään emme hae apostoleiksi mitään yli-ihmisiä. Miten sellaiset edes pärjäisivät rankassa työssä syntisten ja virheitä tekevien ihmisten joukossa? Me pyrimme rekrytoimaan laidasta laitaan: kieltäjiä, kavaltaajia, pelkureita, kateellisia, itsensä korottajia, kiivailijoita, epäilijöitä ja niin edelleen.

OLEN VAIKUTTUNUT monipuolisesta osaamisestanne. Olen kuitenkin vakuuttunut, että meillä lahjanne menisivät pääosin hukkaan. Apostoli on hengellinen matkakumppani: hänet on kutsuttu olemaan Jeesuksen ja ihmisten seurassa. Ei Teiltä jäisi pykälänviilukseltanne aikaa istua aivotvierillä ja kuunnella ihmisten murheita.

On hienoa, että olette verbaalisesti lahjakas. Sekään ei kuitenkaan olisi välttämätöntä apostolin työssä, sillä meillä on käytössämme Holy Spirit 3.0 -viestijärjestelmä. Se ei kaadu ikinä, ja se takaa viestin vakuuttavuuden apostolin lahjoista tai lahjattomuudesta riippumatta.

Siisti jutska sinänsä, että Teillä on seurakuntalaisten miellyttämisen armolahja. Pyydän Teitä kuitenkin miettimään, pyrittekö saarnaamaan mahdollisimman briljantisti niitäksenne mainetta vai saadaksenne aikaan parannusta.

Tai kun työskentelette seurakuntalaisten parissa, ohjaako toimianne enemmän Pyhä Henki vai seurakuntalaisten aktiivikerrostuman pyynnöt ja kommentit? Apostolin tulee toimia Herran palveluksessa, ei seurakuntaviihteen suurluttajien palveluksessa tai omissa nimissä. Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat!

Vielä viimeiseksi: on toki perusteltua kutsua ja erottaa osa Herran palvelijoista apostolin virkaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että muut palvelutehtävät olisivat jotenkin vähempiarvoisia.

TE SANOITTE nähneenne tuolla penkillä suntion vetelehtimässä. Minä näen siellä tämän seurakunnan parhaan sielunhoitajan tukemassa seurakuntalaisia. Hänellä on nytkin aikaa istua siinä penkillä omaisten kanssa sanomakelloja kuunnellen. Emäntäkään pihalla mitään juorua – näyt-

täisi palvelevan ristiäisiä suunnittelevaa kasteperhettä.

– Öh, tuota, osaisitteko sitten neuvoa, mistähän minun kannattaisi kysellä lahjojani vastaavaa työtä?

– Siihen en osaa vastata, mutta ominaisuuksianne vastaa-

vaa työtä tarjoaa esimerkiksi osoite evl.fi/rekrytointi.

– Jaa, sinne sitten. Kiitos ja oikein hyvää päivän jatkoa, herra Vapahtaja! ■

19.7.

RAKKAUDEN LAKI

7. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 6:27–31

Virret: 544, 130, 414:1–4 ja 7, 431 tai 416, 224, 323:1, 5 (ylistys)

Muuta musiikkia: RKV 93, 274, 576, LV 106, LKM 122, 163, Besler: Suo aina, Herra Jumala (Cantionale 3), Schütz: Voitonkin näämme tyhjäksi (Hymnale), Yli-Annala: Kumpi on Herralle mielee (PR 370), Löytty: Anna sydän avara (SLS), Laaksonen: Matkahymni (NSV)

Ei etsi omaa etuaan

ILKKA RAITTILA

KERRAN KAKSI eri maista tullutta lähetystyöntekijää asettuivat aluksi asumaan samaan asuntolaan. He sopivat laittavansa vuoroamuin yhteisen aamupalan. Tarpeista oli niukkuutta, mutta joka aamu oli ainakin kananmunia.

Kumpikin halusi olla lähimmäisen huomioon ottava kristitty ajatellen, että tuo toinen tykkää varmaan kovaksi keitetystä munasta, vaikka itse pidänkin pehmeäksi jätetystä. Puolen vuoden päästä he olivat niin tuttuja, että saivat sanottua asian toisilleen, ja niin munien keittoaika puolittui.

Miten usein ajattelemme ihan vilpittömästi tekevämme toiselle hyvää, kun luulemme tietävämme toisen tarpeet? Tuttua lie sekin, että iskelmien siirappinen rakkauskäsitys ohjaa kristillistä lähimmäisenrakkauttamme, ”sinulle mä kaikkeni antaisin”.

Uhrautuvasti tarjoilemme kerta toisensa jälkeen pehmeäksi keitettyjä munia silloinkin, kun toinen tarvitsisi kovemmaksi keitettyjä.

Sitten ihmettelemme, kun toinen ei käyttäydy ja muutu meidän rakkautemme mukaan. Tekstissä Jeesus ei opeta rakastamaan vain lähimmäisiä, vaan myös vihollisia. Niin

paljon kuin rakkaudesta kristittyinä puhummekin, harvoin pysähdymme oikein pohjamutia myöten miettimään, mitä se on.

KUN LUUKAS kenttäpuheessaan asettaa vastakkain yleisen itsekkyytemme ja kristillisen rakkauden, kumpaa me todellisuudessa edustamme? Jos lähimmäisenrakkauden perusteemme voivat olla itsekkäitä, kuinka paljon ennemmin vihollisrakkauden.

Vastustajan ymmärtäminen ja ystävällisyyden osoittaminen ovatkin vain taktiikkaa, ja nautimme niistä tulisista hiilistä, joita hänen päälleen kasaamme.

Rakkaus ei etsi omaa etuaan. Jeesus opetuksen mukaan hyväntekemisemme ja anteliaisuutemme perustan tulisi olla vain ja ainoastaan toisen tarve, se mitä häneltä puuttuu, olipa hän kuka hyvänsä.

Rakkaus ei tee ketään köyhäksi, siksi viittansa ja paitansa menettänyt voi yhä edelleen luottaa kaikessa Jumalan huolenpitoon. Eikä tarvitse perätä takaisin ”omaisuuttaan”, johon ei kuitenkaan viime kädessä voi turvata.

Entä tuo häpeällinen loukkaus, poskelle lyöminen, pitääkö kaikkeen alistua? Ei se ole rakkautta, jos antaa toiselle mahdollisuuden vain jatkaa väärää käyttäytymismallejaan. Rakkautta on osoittaa se. Kunpa olisikin halua ja voimaa tehdä se rakkaudessa niin, että toisella olisi mahdollisuus löytää elämänsä sitä, mitä hän tarvitsee.

Entä ”terve itsekkyytys”? Jos itsekkyytys on syntiä, ei se voi olla tervettä. Itsensä rakastaminen oikealla tavalla on kuitenkin suorastaan edellytys sille, että voi rakastaa jopa vihollistaan.

VIHOLLISEN RAKASTAMINEN ja muutaman ääriesimerkin opettama kostosta luopuminen vievät meidät Kristuksen eteen. Huomaamme tarvitsevamme yhä uudestaan hänen anteeksiantavaa rakkauttaan, me rakkaudessa hirtaamme.

Päivän tekstin loppu antaa mahdollisuuden lähteä pohtimaan koko kristillisen etiikan perustaa, kultaista sääntöä ja rakkauden kaksoiskäskyä, kristillisen ja luonnollisen moraalien suhdetta ja niin edelleen. Mutta ei liikaa yhteen saaran.

”Niin kuin te tahdotte ihmisten tekevän teille, niin tehkää te heille.” ■

26.7.

KIRKASTETTU KRISTUS

KIRKASTUSSUNNUNTAI

Liturginen väri: valkoinen, ma–la vihreä

Lk. 9:28–36

Virret: 301:1–4, 131, 335, 196:2, 4 (saarnavirsi), 330, 225, 263:5, 6

Muuta musiikkia: RKV 165, 166, 332, LKM 137, Crüger: Sua Kristus kirkastettu (Cantionale 3), Vulpius: Jeesuksen, joka itsensä (Hymnale), Piae Cantiones: Nyt valo kirkas, iäinen

Laki ja profeetat

KALERVO SALO

HILJAISUUDEN RETRIITIT ovat vakiintuneet kirkon toimintamuotoina. Tähän on vankat perustansa. Hiljaisuudessa on aikaa kuunnella omia ajatuksiaan aivan toisella tavalla kuin tavallisen elämän keskellä.

Kun kohina vaimenee, Jumalan ja oman sielun kohtaaminen on aivan eri tavalla mahdollista kuin tavallisessa elämässä. Tämän ovat oivaltaneet monet kristikunnan opettajat – ja myös Jeesus. Häinkin säännöllisesti etsiytyi yksinäisyyteen. Tällä kertaa hän otti mukaansa lähimmät opetuslapsensa.

Hiljaisuuden retriitissäkin ollaan yhdessä, vaikka aivan hiljaa.

Korkealla paikalla lisäksi näkee kauas. Siellä aivan luonnostaan ihminen ymmärtää pienuutensa ja on samalla lähempänä Jumalaa kuin tavallisesti. Vuori muodostaa hyvän elämän tarkkailupisteen. Sieltä näkee eteenpäin ja taaksepäin, ylös taivaaseen ja alas maan päälle.

Tällaiselta näköalapaikalta on hyvä pohtia oman elämän menneisyyttä ja tulevaisuutta, elämää Jumalan läheisyydessä ja keskellä tavallista elämää toisten ihmisten joukossa.

Mooses ja Elia kuvaavat tekstissä koko Vanhaa testamenttia: lakia ja profeettoja. Mooses oli Jumalan lain välittäjästä suurin. Hän antoi kansalle Jumalan tahdon, elävät sanat (Apt. 7:38).

Elia puolestaan oli suurin profeetoista. Molemmat ilmaantuivat taivaallisessa kirkkaudessaan osoittaen samalla tuonpuoleisuuden olemassaolon.

Luukkaan teologian kannalta keskustelun aihe on keskeinen: Jeesuksen poismeno. Kirjoittajan käyttämä termi ei tässä ole mitenkään sattumanvarainen. Poismeno (kreikan *ekšodos*) on sama termi kuin Eksodus, jota kreikankielinen

Vanhan testamentin käännös Septuaginta käyttää toisesta Mooseksen kirjasta. Tässä kirjassa kuvataan, miten Mooses johti Israelin kansan luvattuun maahan.

Jeesus puolestaan lähti vähän kirkastusvuoritapahtumien jälkeen omalle matkalleen kohti ”luvattua maata”: Jerusalemiä, kärsimystä, kuolemaa ja ylösnousemusta.

Luukkaan matkakertomus (Lk. 9:51–19:27) kuvaa tätä vaellusta, jonka Jeesus teki opetuslastensa kanssa. Mooses johti erämaassa seurakuntaansa Israelia, Jeesus omaa uutta tosi Israelia, jota 12 opetuslasta symbolisoivat.

Mooses kuoli pääsemättä luvattuun maahan. Jeesuksen matkakin päättyi Jerusalemissa ristille, mutta kertomus ei päättynyt tähän. Luvattu maa koitti kuoleman jälkeen tuonpuoleisuudessa: vielä ristillä Jeesus julisti parannuksen tekeväille ryöväriille: ”Jo tänään olet minun kanssani paratiisissa” (Lk. 23:43).

Jumala ilmestyi Moosekselle palavassa pensaassa (vrt. Apt. 7:30–34). Kirkastusvuorella puolestaan Jumala ilmestyi pilvessä. Tälle kuvalle on toki olemassa Vanhan testamentin taustansa (esimerkiksi 2. Ms. 19:9, 16, 18). Mooses sai lain. Kirkastusvuorella Jumala puolestaan vakuutti Jeesuksen olevan Hänen poikansa.

Kirkastusvuori muodostaa kuvan taivaasta. Tällä paikalla on hyvä olla. Tänne olisi hyvä myös jäädä. Se ei kuitenkaan ole mahdollista.

Taivaaseen ei voi elämän aikana tehdä vielä majaa. Elämäntehtävät ovat vielä kesken. Paratiisin aika koittaa myöhemmin. Tätä Pietari ja muut hänen seurassaan olleet opetuslapset eivät käsittäneet. Toki hekin osoittivat uhrautuvaa mielenlaatua: oppilaat olivat valmiita rakentamaan majan Jeesukselle, Moosekselle ja Elialle, eivät itselleen.

Jeesuksen ja hänen läheistensä ”hiljaisuuden retriitistä” tuli aika lähteä eteenpäin. Matka jatkui, ja useat eri tehtävät odottivat. Jeesus kulki eteenpäin päämäärä mielessään. Hän näki tehtävänsä kokonaisuudessaan. Monta vertausta oli vielä kertomatta. Monta sairasta odotti parantamista. Opetuslapset piti varustaa omalle matkalleen. Monenlaisia asioita piti vielä opettaa.

Kirkastusvuorelta oli aika laskeutua alas tavalliseen elämään erilaisten arkisten tehtävien pariin. Levähdyshetki oli ohi. Elämä jatkui. Opetuslasten hämmennyskin vaihtui myöhemmin asioiden oivaltamiseen ja syvempään ymmärtämiseen.

Saarnassa kuulijat voisi johdattaa vaikkapa Pietarin hahmossa tapahtumapaikalle. Miltä tuntuisi olla Pietari, hämmentynyt ja ymmärtämätön opetuslapsi? Miten olisit toiminnut hänen asemassaan – tilanteessa, jossa edessäpäin oleva ristin tie oli vielä täysi mysteeri?

Missä itse koet olevasi omalla kirkastusvuoripaikallasi, kohdassa, jossa on hyvä olla, mutta jonne ei voi pysyvästi jäädä? ■

2.8.

TOTUUS JA HARHA

9. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt.7:24–29

Virret: 533:1–3, 128:2–4, 264, 370:1, 4, 7 tai 582:1–4 (saarnan jälkeen), 330 tai 255, 223, 211 tai 484

Muuta musiikkia: RKV 51, LV 89, Schütz: Lahjoita, Herra, henkesi (Hymnale), Mareschal: Nyt valmistaudu taisteluun (Cantionale 3), Ruskeepää: Jos ei Herra huonetta rakenna (SKML 67), Honkanen: Toisuuden henki (PR 104)

Kalliolle, kukkulalle

SANNA KIVILUOTO

KEVÄÄN YKSI elokuvatapaus oli ruotsalaisen Lukas Moodyssonin suurelokuva *Mammutti*. Vähäeleisessä tarinassa puututaan tämän ajan keskeiseen ongelmaan, työn ja perheen yhteensovittamisen vaikeuteen. Eri kertojien näkökulmista tarkastellaan eri syistä erossa toisistaan eläviä perheitä.

Länsimaisessa yhteiskunnassa ura nousee perhettä tärkeämmäksi. Lapsille riittää vain laatuaikaa, sirpaleita, joita työn pöydältä putoilee.

Vanhemman tuska on turhautuminen. Omia arvoja ei pystykään elämään todeksi. Ura vie mennessään. Omasta lapsestaan saa vain murusia, kun lastenhoitaja elää lapsen arjen ilot ja surut.

Köyhemmissä maissa kysymys ei ole pelkästään vanhempien omasta valinnasta. Taistelu eloonjäämisestä ja lasten tulevaisuuden turvaamisesta ovat edelleen arkipäivää ympäri maailmaa. Rakkaus lapseen pakottaa karneiseihin valintoihin: kumpi on tärkeämpää, lapsen aineellinen hyvinvointi, mahdollisuus koulutukseen, ammattiin ja tulevaisuuteen vai äidin läsnäolo lapsen kasvaessa?

Lukas Moodysson nostaa esiin tärkeän kysymyksen. Mitkä ovat elämämme arvot? Millaiselle perustalle rakennamme elämämme? Ehkä vielä keskeisemmin: elämmekö todella arvojemme mukaisesti?

Jos meiltä itseltämme kysytään, osaamme kyllä listata elämämme tärkeimmät asiat. Rakkaus ja perhe, vapaus ja terveys nousevat korkealle jokaisen toiveissa. Arki näyttää kuitenkin usein toisenlaiset kasvot.

Jos pyydetäisiin jotakuta ulkopuolista tarkastelemaan elämäämme ja listaamaan näkemänsä perusteella elämämme perusarvot, voisi tulos näyttää hyvinkin erilaiselta kuin oma listamme.

KUINKA SUUREN osan työ saa lohkaista ajastamme? Onko taloudellisen aseman tuoma turvallisuus tai omien kykyjen käyttämisen tuoma nautinto todella uran vaatimien uhrausten arvoista?

Tuoko totuttu elintaso onnea? Entä sitten, kun maksajina ovat lapset? Onko aikuisen oikeus itsensä toteuttamiseen tärkeämpi kuin lapsen oikeus omiin vanhempiinsa?

Nykyajan suuri harha on ihmisen kuvitelma siitä, että kaiken voi saada. Voi saada huikean uran ja onnellisen perheen, satumaisen terveyden ja rikkauksia, voi toteuttaa itseään ja taata lapsilleen menestyksen eväät. Loputtomien mahdollisuuksien tulvassa välttämätön joutuu helposti hukkaan. Pelkistäminen ei ole muodikasta.

Kulutusyhteiskunnassa oravanpyörästä ulos hyppääjä saa niskoilleen syyttävät katseet: noin sitä vaan ollaan itsekkäitä eikä kanneta vastuuta maailmantalouden jatkuvuudesta!

Mainosnikkareiden unohtama tosiasia on kuitenkin, että kaikkea ei voi saada. Maailmassa on yksinkertaisesti liikaa mahdollisuuksia. Aika ei voi koskaan riittää kaikkeen – ihmisen ruumiillisesta ja henkisestä kunnosta puhumatta-kaan.

On pakko tehdä valintoja, mutta millä perusteella? Työ vai perhe? Vapaa-aika vai hulppea rahapussi? Valinnat eivät ole mustavalkoisia. Aikuisen elämä on kompromisseja. Perhe on myös elätettävä – ei riitä, että rakastaa.

Suhteellisuudentajumme vääristyy helposti. Arvojen tarkistus voisi olla ajoittain paikallaan.

Maaperämittausta – onko elämäni perustana edelleen kalliota, vai onko se rapautunut moreeniksi? ■

**ONKO AIKUISEN OIKEUS
ITSENSÄ TOTEUTTAMISEEN
TÄRKEÄMPI KUIN
LAPSEN OIKEUS
OMIIN VANHEMPIINSA?**

9.8.

USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA

10. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 12:42–48

Virret: 434, 126, 59:1, 2, 4 (vastaus 1. Ms. 41), 443, 432, 451, 329:1, 4, 5 (ylistys)

Muuta musiikkia: RKV 177, 711, LKM 164, Schütz: Laupias Jumalamme (Hymnale), Calvisius: Oi, Herra, uskolliseksi (Cantionale 3), Nordström: Syntiä tee, joka lähimmäistään halveksii (PR 375)

Meille on paljon annettu

PAULIINA KAINULAINEN

TALOUDENHOITAJALLE USKOTTIIN ihana kolkka tätä universonia: sinisen ja vihreän kirjava pallo. Maa, kaunis ja täydellinen kokonaisuus, joka osasi ihmeellisesti säädellä olosuhteensa elämälle suotuisiksi. Maa oli hyvä paikka ihmisenkin asua ja rakastaa, luoda monivivahteinen kulttuuri kehtolauluineen ja runoineen, tieteineen ja taiteineen.

Taloudenhoitajaa kehoitettiin pitämään Maasta hyvää huolta.

Taloudenhoitaja oli kuitenkin kelvoton. Hän alkoi ajatella, että isäntä meni liian kauas, ei häntä tarvitse ottaa lukuun. Taloudenhoitaja otti käyttöön isännän elkkeet, huonon ja vallanhimoisen, ei oman isäntänsä tapaan.

Hän alkoi lyödä työmiehiä ja ahdistella naisia. Hän oli julma eläimille. Hänen käskystään maan antimia tuhlatiin ja puhdas vesi saastutettiin turhan takia.

Isäntä palasi. Miten kävi taloudenhoitajan? Isäntä raivostui ja sanoi hänelle: olet syössyt itsesi tuhon partaalle, tuhoutu siis saastaasi!

Taloudenhoitaja mureni, hän tajusi myrkyttäneensä oman ruokansa ja vetensä. Hän oli lyhyessä ajassa tuhonnut kaunista palloa suojelevan ohuenohuen sinisen ilmakehän. Maan ihmeelliset itsesäätelyjärjestelmät olivat menneet vikaan, peruuttamattomasti. Ilmakehä ei enää suojellut, vaan se uhkasi häntä.

Taloudenhoitajan suku joutui ahtaalle ja ajautui sotiin toistaan vastaan kamppailien epätoivoisesti viimeisistä elämälle kelpaavista seuduista.

Hänen lapsensa kysyivät katkeruus äänessään: ”Miksi et ollut uskollinen ja viisas tehtävässäsi? Miksi et varautunut ajoissa? Meidän pitää nyt pelastaa, mitä pelastettavissa on. Missä ovat viisauden lähteet? Ovatko nekin kuivuneet?”

Sen pituinen se?

EI TARINA onneksi ole vain sen pituinen. Se jatkuu, koska Jumala on Elämän Jumala, Luoja. Moni on jo kuullut tuon tarinan ja ahdistunut. Ahdistus on aiheellista, mutta siihen ei kannata jäädä, koska se lamauttaa. Kristitylle tulevaisuus on Elämän Jumalan käsissä. Mutta se ei koskaan tarkoita sitä, että voisi luistaa omasta vastuustaan juuri sillä paikalla, jolla elämässä on.

Jeesus kertoi vertauksen kelvottomasta palvelijasta havahduttaakseen kuulijansa irti unenomaisesta arjen verkosta. Kristityn tulee tarkata itseään: olenko varautunut tulevaan? Kannanko vastuuni lähimmäisestäni ja Maasta?

Meille on paljon annettu, koko tämä ihana luonto ja lähimmäisemme, joiden kanssa olemme täysin riippuvaisia luomakunnan tarjoamista elämän edellytyksistä. Meiltä siis vaaditaan paljon, nyt kun vielä jotain on pelastettavissa. Kristillisessä sananjulistuksessa ei voi sivuuttaa maapallon tilaa.

Kristitty ei elä umpiossa taivasikävää potien. Pelastus on yhtä aikaa syvästi henkilökohtainen ja kosminen, koko luomakuntaa koskettava. Pelastus ei liity ainoastaan tuonpuoleisiin, vaan Jeesus opetti, että jotain Valtakunnasta todellistuu jo tässä elämässä.

Luomakunnan varjeleminen on osa kristityn hengellisen elämän ydintä.

KIRKKOMME KULKEE harhaan, jos se yhä edelleen sivuuttaa tämän vastuunsa. Juuri nyt on syytä nähdä Raamattu ja koko traditio uusin silmin keskittäen katse kaikkeen siihen, mikä alkulähteillä korostaa luonnon kunnioitusta ja ihmeellistä yhteenkuuluvuuttamme kaiken luodun kanssa. Tämä vastuu lepää jokaisen saarnaajan harteilla.

Ekologinen kriisi voi tuoda jotain hyvää mukanaan, jos se pakottaa meidät uudistumaan hengellisesti ja arvioimaan koko teologiamme perusteita. Kokonaisvaltainen, asioiden yhteenkuuluvuutta korostava lähestymiskulma tekee oikeutta Raamatun omalle olemukselle.

Raamatun kieli ei ole tieteen kieltä, vaan se on useimpien tarinan ja runon kieltä, joka lähestyy Jumalan mysteeriä kunnioittaen. Erityisesti Raamatun viisaukskirjallisuus, kuten Job, Psalmi tai Laulujen laulu antavat aineksia parantaa sijoiltaan mennyt suhteemme luomakuntaan.

Myös Jeesus vetäytyi rukoilemaan kaupungin ulkopuolelle, luonnon hiljaisuuden ja kauneuden syliin. Sieltä hän palasi ihmisten keskelle julistamaan: jolle on paljon annettu, siltä paljon vaaditaan. Viisauden lähde ei ole kuivunut. ■

I6.8.

ETSIKKOAIKOJA

11. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 11:20–24

Virret: 311:1–5 tai 325, 128:2–4, 285, 178, 220, 314:1, 5, 6

Muuta musiikkia: LKM 31, Schütz: Käyt keskelläme (Hymnale) ja Nyt kuule: Herra tahtoo (Cantionale 3), Koivusalo: Lamento uruille (PR 377)

Kerava kumoon!

JANI KAIRAVUO

KERRANKIN HC-KAMAA! Useimmiten hillittynä herrasmiehenä tunnettu rauhanaktivisti ja rakkaiden apostoli jylisee kerrankin poikkeuksellisen kiihvasti.

Jeesuksen jylhä paatos jää kuitenkin jotenkin vaisuksi 2000-luvun Suomessa. Ketä kiinnostaa jonkun muinaisen, tuntemattoman kaupungin nousu tai tuho?

Jotta Jeesuksen sanat todella purisivat, pitää esimerkki siirtää lähemmäs meitä, omaan maahamme ja aikaamme. Jos pieni ajatusleikki sallitaan, mitä koto-Suomen kaupunkia Vapahtajamme soimaissi? Lahtea, Suomen Chicagoa? Vai väkivaltarikoksistaan kuulua Poria?

Ei! Kun Jeesus valitteli kaupunkien tilaa, hän ei valinnut esimerkeikseen pahamaineisimpia ja syntisimpiä seutuja. Päinvastoin: Korasin, Betsaida ja Kapernaum olivat kaupunkeja, joissa hän oli tehnyt useimmat voimatekonsa. Nämä kunnianarvoiset kaupungit Jeesus asetti rinnan huonomaineisten foinikialaisten pakanakaupunkien Tyroksen ja Sidonin kanssa.

Kritiikin kärki ei siis ollut Korasinin, Betsaidan ja Kapernaumin syntisyydessä vaan siinä, että nämä kaupungit olivat nähneet jumalallisia ihmetekojä, mutta eivät olleet reagineet niihin. Jeesuksen soimaamista kaupungeista Kapernaum nautti erityisestä asemasta.

Noihin aikoihin Kapernaum oli kukoistava kaupunki. Siellä Jeesus asui, opetti ja olettavasti muutenkin vaikutti julkisesti. Voisi kuvitella, että osa Kapernaumin asukkaista olisi saattanut ylpeillä kotikaupunkinsa julkiksella. Kuitenkaan kaupunki ei osoittanut Jeesuksen voimatekoja nähtyäänkään sellaista katumusta ja kääntymystä, jota Jeesus olisi toivonut.

Huomionarvoista on, että Jeesus ei ladannut ärräpäitä

kaupunkeja kohtaan, vaan suri ja valitteli niiden kohtaloa. Surutyöhön olikin todella aihetta juuri Kapernaumin kohdalla: se hävisi myöhemmin roomalaisten ja juutalaisten kahakassa maailmakartalta muuttuen rauniokasaksi.

Mikä Jeesusta oikein nakersi? Oliko hän ajatellut, että kaupunkimissio olisi aiheuttanut mittavan herätysaallon näissä mestoissa? Vai oliko hän turhautunut, kun julistuksen ja ihmetekojen vaikutus ei juuri jäänyt näkymään kaupunkilaisten arkielämässä? – Seurakunnan työntekijän on helppo samaistua Jeesuksen osaan vielä 2000 vuotta myöhemmin.

MONI USKOLLINEN Sanan palvelija lieene jossakin kohtaa työuraansa ihmetellyt, miten vähän näkyvää kukintoa vuosikymmenten kylvötyö on saanut aikaan.

Luulen, että Jeesus ei odottanut mitään ihmeitä noiden kaupunkien asukkailta. Jotakin hän kuitenkin olisi toivonut: jonkinlaista merkkiä Sanan perillemenosta ja vaikutuksesta, ihmisen vastausta Jumalan toimintaan.

Kun Jumala antaa elämää ylläpitävän ja pelastavan voimansa tuntua elämässämme, tulisi meidän siihen vastata. Tänäinkin tuntuu kuitenkin siltä, että siellä missä Jumala vaikuttaa eniten, on kansa uppiniskaisinta ja kiittämättömintä. Jos ajatellaan, että esimerkiksi maallinen hyvinvointi on Jumalan lahjaa meille, pitäisi Suomesta löytyä yksi maailman kiitollisimmista ja uskonnollisimmista kansoista. [Nauraa.]

Vastaavasti siellä, missä ei juuri mitään ole, osataan iloita ja kiittää Jumalaa siitäkin vähästä, mitä on. – Lähetystyön suunta on kääntymässä.

Raamatun suurissa tragedioissa minua on aina surettanut, miten yhden tai muutaman ihmisen syntien vuoksi suuri väkijoukko joutuu kärsimään. Varmasti Jeesuksen valitsemista kaupungeistakin olisi löytynyt muutama hurskas. Miksi nämäkin joutuvat kärsimään kanssaihminen moken tähden?

LUOMISESSA IHMINEN asetettiin asumaan ja toimimaan yhdessä toisten kanssa. Tästä johtuen myös yksilön päätökset ja valinnat vaikuttavat lähes aina myös muiden ihmisten elämään. Äiti menettää poikansa sodassa, jota kumpikaan heistä ei aloittanut. Huoltamotyöntekijä menettää elantonsa, kun herrat siirtävät liikenteen uudelle moottoritiele. – Halusimme tai emme, elämme jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Se on luonnon laki.

Kun luemme päivän evankeliumitekstiä, meidän tulee korvata Jeesuksen mainitsemien kaupunkien nimet oman kotikaupunkimme nimellä. Jumala on osoittanut voimansa ja armonsa meitä kohtaan. Vain vastaus puuttuu.

Parannuksen aika on nyt. ■

23.8.

ITSENSÄ TUTKIMINEN

12. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 23:1–12

Virret: 206, 288 (syntintunnustus), 126, 155:4, 5 (vastaus), 506, 409:1–3 (saarnan jälkeen), 380, 222, 230 (kiitosrukous)

Muuta musiikkia: RKV 222, 231, LKM 143, 145, Schütz: Luo Jeesuksen (Hymnale),

Vulpius: Niin köyhä oon (Cantionale 3), Bach: Kantaatti Herr Jesu Christ, du höchstes Gut (BWV 113), suom. Haapasalo: Tekstimotetista kantaattiin ja www2.siba.fi/kirkkovuosisoi/kkov/b113.pdf

Julkisuuden kipeys

ILKKA RAITTILA

JALKAPUU OLI ennen julkinen häpeärangaistus. Ainakin muut kirkkoon tulijat saattoivat kävellä Herran huoneeseen itsensä hieman paremmiksi tuntien.

Kerran joku vaati jalkapuuta tai häpeäpaalua kaupungin torille tämän ajan hanttapulien ojennukseksi (eihän kirkon eteinen enää ole kovin julkinen paikka). Arvelin siihen, ettei mahda onnistua, sillä sellaiseenhan kilvan jono-tettaisiin.

Ajan henkiihän on, että on päästävä julkkikseksi keinollilla hyvänsä. Ainakin pitää olla julkkiksen tuttavan serkun kummin kaima.

Muuan itsekin merkittävä kulttuurivaikuttaja oli tohkeissaan, kun sai syntymäpäiväkseen kirjekuoressa kortin hyvin arvostetulta kirjailijalta. Jännittyneenä hän avasi kuoren ja luki kortista: ”Sydämellisesti onnitellen”, alla onnitelijan nimi eikä muuta. Koko päivän päivänsankari jaksoi hehkuttaa, miten nerokkaan ytimekkäästi kirjailija oli osannut sanansa laittaa.

Tokihan ”piip”-neuvos Tuure Vapaavuori veti aikoinaan meitä pikkupoikia kirkkoon paremmin kuin pitkävetiset sananselittäjät, mutta onko nykyajan julkkiskultti vallannut jo liikaakin myös seurakuntiemme elämää. On tavaton paino sillä, kuka sanoo tai tekee jotakin.

On luontevaa, että papin tai muun seurakunnan työntekijän puoleen usein käännetään ja pyydetään esirukousta, mutta joskus perustelu ontuu: rukoile sinä, kun olet pappi, niin osaat, ja Jumala kuulee paremmin.

Jumala kuulee kuitenkin yhtä hyvin hiljaisuudessa huokaistun kömpelön kuiskauksen kuin julkkisrukoilijan sujuvan hehkutuksen. Jumalan edessä olemme kaikki sisarina ja veljinä samanarvoisia.

KIRKOSSA ON toki erilaisia tehtäviä, mutta ne ovat luonteeltaan diakonisia, palvelemista varten. Ei itsensä toteuttamista tai vielä vähemmän itsetehostusta ja julkisuuden ki-peyttämme varten, olemmepa sitten palkkatyöläisiä tai vapaaehtoisia puurtajia.

Avoimin mielin Herransa edessä viipyvän kristityn ei tarvitse itseänsä alentaa. Rehellisen itsetutkistelun tulosta ei voi väistää: olen syntinen joukossa syntisien, edes siitä ei ole ylpeilyn aiheeksi. Tämän oivaltamisen ei tarvitse latistaa intoa, päinvastoin se vapauttaa itsensä tarkkailusta täyttämään itse kunkin tehtävää.

Matteuksen evankeliumin kohta opetti alkuajan kristittyjä noudattamaan juutalaisen yhteisön tapoja ja lakia. Oppositioasennetta tuli välttää. Mutta laki ei ole annettu taakaksi ja kuormaksi, vaan kristityt on kutsuttu kantamaan toistensa kuormia.

On yhä helppoa osoittaa sormella toisen vaellusta, ja joskus jopa väännetään evankeliumi laiksi. Taakan kantajasta saattaa tuntua, että näin sitä oikein kristittyinä eletään.

Ihminen saattaa sortua huolehtimaan oman vaelluksensa puhtaudesta siinä määrin, että pelkää ”rokkinsa ryvettyvän” jos asettuu ”saastaisen” rinnalle. Voipa jopa kiittää Jumalaansa kuin konsanaan fariseus siitä, etten ole niin kuin muut tai että kyllä minun lapseni ovat sentään toista kuin naapurin kakarat.

Mitenkä me pääsisimme lain alta armon alle? Helppo sanoa, vaan vaikeaa käytännössä toteuttaa. Meillä on vain yksi opettaja ja yksi mestari.

Tule, Kristus, ja auta meitä! ■

JUMALAN EDESSÄ
OLEMME KAIKKI
SISARINA JA VELJINÄ
SAMANARVOISIA.

30.8.

JEESUS, PARANTAJAMME

13. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Jh. 9:1–17, 39–41

Virret: 202:1–4, 328, 331, 186:3, 5 tai 203:3, 5 (saarna-virsi), 416, 223, 333:1, 9 (ylistys)

Muuta musiikkia: RKV 284, ML 23, 61, 62, 1400-l: Aukaise Herra huulemme (Hymnale), Franck: Oi Jeesus, joka tunnet (Cantionale 3), Kuorikoski: Puhu, Herra (SKML 98)

Syntymästä saakka sokea

KALERVO SALO

KOKO KERTOMUS (Jh. 9:1–41) sisältää monipolvisen keskustelun. Piirre on Johannekselle tyypillinen. Myös kertomuksiin halvaantuneen parantamisesta Betesdan lammikolla (5:1–47) ja Lasaruksen herättämiseen kuolleista (11:1–44) liittyy laaja keskustelu.

Jaksosta on mahdollista hahmottaa varhainen parannuskertomus. Tällaiset evankeliumikertomukset sisältävän yleensä kolme vaihetta: ongelman esitleminen (Jeesuksen ja sairaan kohtaaminen, kuvaus sairauden laadusta tai pituudesta), parantaminen (Jeesuksen sana tai toimenpide) sekä paranemisen toteaminen (parantumisen kuvaus, kansa osoittaa hämmästyksensä).

Parannuskertomuksestamme löytyy nämä kolme vaihetta. Jeesus tulee aluksi syntymästään saakka sokean miehen luo (jaa 1). Parantamisessa Jeesus sylkäisi maahan, teki syljestä tahnan ja siveli sitä miehen silmiin (jaa 6) sekä antoi miehelle kehotuksen peseytyä Siloan altaalla (jaa 7a). Mies peseytyi ja palasi näkeväenä (jaa 7b). Jatkossa ainoastaan keskustellaan parantumisesta ja mahdollisesta sapattikäskyn rikkomisesta.

Varhainen parannuskertomus on siis sisältänyt kuvauksen Jeesuksen ja sokeana syntyneen miehen kohtaamisesta (jakeet 1, 6, 7). Väliin jäävä jakso (jakeet 2–5) sisältää Johannekselle tyypillistä kielenkäyttöä ja teologiaa. Ne toki ovat saattaneet korvata alkuperäiseen kertomukseen liittyneen keskustelun. Jakson kiistakeskustelu lienee nykyisessä muodossaan monimutkaisen redaktioproessin tulos.

Johanneksen ihmekertomuksista ainoastaan kaksi sijoittuu Jerusalemiin (halvaantunut Betesdan altaalla, Jh. 5). Vaikka Johannes korostaa Jeesuksen toimintaa Jerusalemissa, hän ei sijoita sinne ihmekertomuksia enemmän kuin hänen traditionsa tuntee.

Johannes mainitsee ilman erityisiä selityksiä tai selkeää syytä Siloan altaan. Paikka mainitaan Uudessa testamentissa vain tässä. Sen olemassaolo tiedetään Josefuksen ja Qumranin tekstien perusteella. Paikka tuhoutui Jerusalemin hävityksen yhteydessä 70 jKr. Arkeologisissa kaivauksissa Siloan altaan todennäköinen sijainti kaupungin kaakkoiskulmassa on kyetty selvittämään.

Tässä parannusihmeessä on tiettyjä erityispiirteitä. Syljen käyttö on tuttua jo Markuksen evankeliumista (7:31–37, 8:22–26). Poikkeavaa on kuitenkin syljen ja maan sekoittaminen tahnaksi, josta syntyi parantava silmävoide, kunhan se pestiin Siloan lammikossa pois.

PARANEMISEEN TARVITTIIN kuuliaisuus Jeesuksen käskylle. Tämän määräyksen noudattaminen on nähtävä uskon ilmaisuna. Täsmällisen paikan maininta ilman selkeää teologista syytä sekä itse kertomuksen muista parantamiskertomuksista poikkeavat piirteet puhuvat tradition historiallisuuden puolesta.

Johannes korostaa ihmeiden suuruutta. Jeesus ei vain paranna sokeaa (synoptikot), vaan hän oli syntymästään saakka sokea. Vain Johanneksella kuolleista herätetty oli ollut jo neljä päivää kuollut (luku 11). Synoptikoilla nainen oli sairastanut verenvuototautia 12 vuotta tai nainen oli ollut vammautuneena 18 vuotta, mutta Johanneksella mies oli ollut halvautuneena 38 vuotta (5:1–9).

Mitä tahansa synoptikkojen Jeesus tekee, sen Johanneksen Jeesus tekee vielä paremmin. Tästä syystä on mahdollista, että Johannes on myös tekstissämme pyrkinyt korostamaan ihmeen suuruutta ja siksi kertoo miehen olleen sokea syntymästään saakka.

Kertomuksen silmiinpistävä piirre on kysymys synnistä. Keskustelin kerran naisen kanssa, joka tiesi pian kuolevansa syöpään. Hänen päällimmäinen kysymyksensä oli: mitä pahaa minä olen tehnyt ansaitakseni tällaisen kohtalon. Tuo nainen oli tavallinen suomalainen, tuskin sen syntisempi kuin keskivertoihminen. Silti elämänsä päättyessä hän pohitti synnin ja kärsimyksen yhteyttä.

Saarnassa voisi siis pohtia evankeliumitekstin tavoin, kärsimmekö syntiemme tähden. Onko elämänsä kohtalomme sallimusta vai sattumaa? Mikä osuus omilla valinnoillamme on oman elämäme laatuun?

Jeesuksen vastaus oli selvä. Mies ei ollut sokea oman tai vanhempiansa syntisyiden tähden. ■

6.9.

LÄHIMMÄINEN

14. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mk. 12:41–44

Virret: 346:1–3, 131, 431, 432, 452, 326:1, 2, 7, 9 (ylitys), 509

Muuta musiikkia: RKV 96, 97, 528, LKM 74, 163, LV 106, ML 35, Schütz: Luoksemme tullut mestari (Hymnale), Burgk: On rakkaus kuin kuolema (Cantionale 3), Telemann: Kantaatti Jos vaikea on tahto Herran täyttää (suom. SKML 134), Viitanen: Rakkauden kaksoiskäskey, Jeesus paras aarteeni (SKML 70), Lundberg: Jumalan rakkaus (NSV)

Kun mikään ei riitä

SANNA KIVILUOTO

KATSOIN UUTISET. Se oli virhe. Maailman ahdistus ja epätoivo kaatuivat päälle sortuvan kerrostalon voimalla. Maanjäristyksiä, ohjushyökkäyksiä, nälkään ja lääkkeiden puutteeseen nääntyviä lapsia, köyhyysloukkuun ajettuja talouskriisin hiljaisia uhreja leipäjonoissa.

Miksei kukaan tee mitään? Kuka on vastuussa? Virsi 441

1. Tänään tässä maailmassa kuohuvassa
ahdistuksen viima käy.

Epätoivon lippu liehuu, viha kiehuu,
eikä rauhan päivää näy.

2. Turhaan täällä taivaan alla kaikkialla
pakoon pyrkii ihminen.

Hän jää ansaan itsekkyyden, syyllisyyden,
nääntyy tuskaan syntien.

3. Ken on tässä lähimmäinen ensimmäinen,
ehtii toisen vierelle?

Ken nyt tarttuu arkaan käteen, hymyn säteen
antaa nousta kasvoille?

Kuka on vastuussa? Päättäjät, tietenkin, yhteiskunta – kasvottomat tahot, joille vastuu on helppo sysätä. Eihän yksittäinen ihminen voi koko maailmaa muuttaa. En minä ainakaan. Miksi siis tunnen syyllisyyttä?

Uutisten kuvat eivät jätä rauhaan. Evankeliumiteksti pyörii mielessä: esimerkiksi asetettu leskivaimo, joka antoi ”kaiken, mitä eläkkeeseen tarvitsi”. Mutta eihän tuollaista ja-

loutta voi keneltäkään vaatia! Mitä se auttaisi, jos minä jakaisin kaiken omaisuuteni köyhille ja liittyisin leipäjonoon?

Jeesus on liian ehdoton. Epärealisti. Ei maailma toimi epäitsekkyydellä.

Löytyisikö kultainen keskitie? Jos voisin antaa sen veran, että saisin omantuntoni rauhoitetuksi, vaikka kaksi prosenttia nettotuloista säännöllisesti? Siihen minulla olisi varaa.

4. Nälkäisiä auttaisin, tahtaisin
leivästäni puolikkaan?

Jaksaisin muserretun, lannistetun
auttaa maasta nousemaan?

5. Omin luvin ottamani, tuhlaamani
köyhän veljen osuus on.

Ahnehtien ylen määrin toimin väärin.
Siitä kannan tuomion.

KAKSI PROSENTTIA ei ole ”kaikki, mitä eläkseni tarvitsen”. Kaksi prosenttia on liiastaan antamista. Mutta ehkä se on edes parempi kuin ei mitään? Ehkä se on alku? Jollekin tarvitsevalle nekin kaksi prosenttia saattavat tuoda muutoksen. Mutta minua ne eivät auta.

Nieleskellen joudun myöntämään, että olen toivottoman itsekäs. Ei minusta olisi esimerkiksi. Omassa voimassani en onnistu raapimaan kokoon edes sitä kahta prosenttia. Omassa voimassani en edes huomaa lähimmäiseni hätää. Mieluummin jätän uutiset katsomatta, käänän silmäni leipäjonoista ja romanialaisista kerjäläisistä kauppareissun varrella.

Yksi ihminen ei voi muuttaa koko maailmaa, mutta yhden ihmisen koko maailma voi muuttua. Oma maailmani voin muuttaa – tai oikeammin: voin antaa rakkauden muuttaa sitä. Voin avautua näkemään sen, mitä voisin toisten hyväksi tehdä.

Rakkauden kaksoiskäskey muistuttaa arvojärjestyksestä. Ensin rakasta Jumalaasi. Sitten rakasta itseäsi. Vasta näiden kahden pilarin varaan rakennetut rakkauden teot lähimmäisiä kohtaan nousevat oikeasta intentiosta.

6. Suojapaikka saaretulle, tuomitulle,
Jeesus, minullekin suo.

Ristin juureen Golgatalle armon alle
uudistumaan minut tuo.

7. Sinne saavun synnin tieltä, salli sieltä
palvelemaan lähteä
saaden, suoden rakkautta, laupeutta
toisten kanssa yhdessä.

I3.9.

KIITOLLISUUS

15. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 11:25–30

Virret: 327, 328, 262:3, 4 (vastaus), 398, 330, 230, 332 (ylistys), 326:1, 7–9

Muuta musiikkia: RKV 257, 261, 263, LV 115–119, ML 25, 27, 31, LKM 53, 56, 58, 65, Schütz: Oi suuri Jumalani (Hymnale), Händel: His yoke is easy (Messias), Raiski: Siihen aikaan Jeesus (SKML 114), Hanrikainen: Kiitoslaulu (YK 6), Krohn: Tulkaa te, jotka työtä teette (Fazer), Norontaus: Sävelet, Herra (YK 4), Simojoki: Kiittäkää Herraa (NSV)

Jeesus, Jumalan Viisaus

PAULIINA KAINULAINEN

LAPSEN MAAILMA on tuore, uusi ja täynnä kauneutta. Se on täynnä ihmeellisiä ja kummastuttavia asioita. Tämän ihmettelyn asenteen soisi säilyvän aikuisellakin, mutta kummallista kyllä se käy harvinaiseksi, kun lapsi on kulkenut läpi valistushenkisen koulujärjestelmän.

Kaikki kunnia valistuksen ja lukutaidon, koko koulusysteemin hyville puolille. Silti kaipaamme sitä, että kaikki aistit, vaistot ja tunteet saisivat lisää sijaa.

Viime talvena pääsin katselemaan tähtitaivasta kaukoputken läpi. Näin Saturnuksen renkaat omin silmin. Se täytti minut ihmetyksellä. Näin Orionin kaasusumun kauniit muodot, joita tähän asti olin katsellut vain kirjoista. Luomakunnan ihmeet mittaamattoman kaukana tai aivan lähellä herättävät ihmettelyn kyvyn henkiin.

Kaikki tämä ihmeen kaunis on lahjaa Luojalta ja herättää kiitollisuutta. Kiitollisuus puolestaan kasvaa parhaimmillaan viisaudeksi pitää huolta luomakunnasta ja ihmisestä sen osana.

Viisaus on vanha ja tärkeä sana, joka on kuitenkin pitkään ollut poissa muodista. Valistuksen ihanteiden mukainen tieto on jatkuvasti erikoistuvaa kapean erityisalan tietämystä. Viisauden suunta on päinvastainen: viisaus tuo asioita yhteen. Viisaus on kokonaisuuksien hahmottamista. Joskus viisaus merkitsee takaisin palaamisen kykyä.

Viisaus on Raamatussa tärkeä asia, oikeastaan tärkeä henkilö. Vanhan testamentin mukaan Viisaus oli läsnä, kun Jumala loi maailman, ja hän leikki huolettomana kuin lapsi,

Luojan ilona (Sananl. 8). Sama Viisaus kattaa pöydän ja kutsuu oppimaan: ”Tulkaa, syökää pöytäni antimia, juokaa viiniä, jonka olen itse maustanut. Jättäkää haihattelu, niin menestytte, kulkekaa vakaasti viisauden tietä.” (Sananl. 9:5)

Uuden testamentin yksi liian vähälle huomiolle jäänyt silta Vanhaan testamenttiin on Jeesuksen näkeminen Viisauden edustajana. Jeesus itse puhuu itsestään Jumalan viisauteen, esimerkiksi kohdassa Mt. 11:19b: ”Mutta Viisauden teoista Viisaus tunnetaan!” Jeesus kattaa pöydän publikaanien ja syntisten tulla yhteiselle aterialle. Se on Viisauden teko.

Jeesus kattoi pöydän meidän kaikkien tulla nauttimaan Elämän leipää. Ehtoollinen on Viisauden ateria uuden liiton muodossa.

Tämän sunnuntain evankeliumissa Jeesus selvästikin viittaa apokryfiseen Sirakin kirjaan. Apokryfikirjoista on juuri valmistunut uusi käännös. Toivottavasti saat sen käsiisi.

Sirakin kirjan viimeinen luku 51 on Viisauden ylistystä. Kuuntelepa sen jakeita 26 ja 27 niin kutsutun Heprealaisen Sirakin kirjan version mukaan: ”Taivuttakaa niskanne viisauden ikeeseen, kantakaa itse kukin sen taakkaa. Viisaus on lähellä niitä, jotka sitä etsivät, joka antaa sille itsensä, löytää sen. Katsokaa minua: pienestä pitäen etsin hellittämättä sitä ja lopulta löysin.”

Perinteisesti tutumpi kreikankielisen käännöksen Sirak sanoo jakeessa 27: ”Olen löytänyt rauhan ja levon.”

Jeesus on siis opiskellut viisautta vanhojen kirjoitusten avulla. Hän näkee itsensä viisauden opettajien jatkumolla. On kuitenkin yksi olennainen ero: kaikki viisauden opettajat tähän saakka olivat kehottaneet ihmisiä kääntymään lain puoleen, oppimaan yhteisen perinteen kiteytyntä viisautta.

Jeesus julistaa, ettei hän enää ole Jumalan viisauden kantaja, vaan hän astuu sen paikalle. Hänessä ruumiillistuu Jumalan Viisaus.

Kristillisessä teologiassa on aikoinaan otettu vakavasti tämä Jeesuksen yhteys Viisauteen. Sen rinnalla on tulkittu Jeesusta myös Sanan (Logoksen) rikkaan käsitteen avulla: Alussa oli Sana...

Vähitellen Sana-teologia sivuutti Viisaus-teologian. Tämä oli vahinko, sillä Viisaus on Raamatussa upea ja kiehtova hahmo. Suomen kieli peittää sen, että Viisaus ymmärrettiin naispuolisena. Kreikan *Sofia* muistuttakoon tästä piirteestä, joka omalla tavallaan tasapainottaa Raamatun melko miehistä jumalapuhetta.

Jeesuksessa tulivat kauniilla ja ihmetystä herättävällä tavalla yhteen maskuliinisuus ja feminiinisyys.

Jeesus, Jumalan Viisaus, kutsuu avoimuuteen uusille tavoille nähdä maailma ja Jumala. ■

20.9.

JUMALAN HUOLENPITO

16. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 6:19–24

Virret: 384:1–4, 129, 360:3, 6–7, 183:1, 2 (saarnavirsi), 432, 229, 437:2, 3

Muuta musiikkia: RKV 262, 583, Franck: Ken on lapsi Herran armaan (Hymnale), Jeune: Oi, ällös lailla pakanain (Cantionale 3), Kontunen: Vastausmusiikkia soolosellolle (PR 383), Telemann: Kantaatti Iki-lähde laupeuden (suom. SKML 134)

Aarteet ja Aarre

JANI KAIRAVUO

”**Ä**LKÄÄ KOOTKO itsellenne aarteita maan päälle. Täällä tekevät koi ja ruoste tuhojaan.” Harvoin tuo Herran sana on tullut niin konkreettisesti todeksi kuin itselleni tämän kirjoittamisen aikoihin.

Muuttoa Keravalle valmistellessani tuli inventoitua nekin laatikot, joita edellisen muuton jälkeen ei juuri ollut tullut availtua.

Ne aarteet, jotka olivat tulleet haudatuiksi kellarikomeeroon pahvisissa aarrearkuissa, olivat kovasti muuttaneet muotoaan. Rauta oli ruostunut, koi ja hiiret hoitaneet oman osansa laudaturin arvoisesti. Maallisten aarteiden tie jatkuikin sitten Molokin kautta Topinojan kaatopaikalle.

Muuttoa edeltänyt evakko aika on myös ollut opettavaista. Yllättävän vähällä tavaramäärällä sitä tulee toimeen, vaikka onkin tottunut melko mukavaan elämään. Oikeastaan välillä on suorastaan kauhistuttanut, mitä ihminen oikein tekee 43 täyden muuttolaatikon sisältämällä omaisuudella.

Mielessä on viime aikoina ollut Israelin kansan yllättävän pitkäksi venynyt suunnistusretki autiomaassa. Kiireessä matkaan lähteneellä kansalla ei ollut mukanaan käytännöllisesti katsoen mitään. Heidän piti vain luottaa Jumalan huolenpitoon. Kadehdittavaa.

Ehkä ei pitäisi liikaa surra turhaa omaisuuttaan – eihän se autiomaavaelluskaan kaikilta osin mennyt ihan nappiin. Jumala oli luvannut pitää omistaan huolen ja ruokkia kansan myös vaelluksen aikana.

2. Ms. 16 on kertomus juuri siitä, miten Jumala antoi vaeltavalle kansalle jokapäiväisen leivän. Jokaisen piti ottaa päivänannos, vain sen verran, mitä tarvitsi. Vaan kuinkas sitten

kävikään? Inhimillinen ahneus iski. Ahneuden seurauksena Jumalan tarjoama hyvä eväs pilaantui.

Menestyksen aikoina ja yltäkylläisyyden ympäröimänä on usein hyvin vaikea tuntea Jumalan huolenpitoa. Jumalan jatkuvan läsnäolon ja huolenpidon voi kenties helpommin havaita silloin, kun ympärillä on vain puute ja tyhjyys. Jumala ei tuputa lahjojaan. Ne ovat meille tarjolla koko ajan, vaikka emme niitä aina huomaakaan.

Suomen kielen sana huolenpito on mainio termi Jumalan ihmistä kohtaan osoittamalle auttamistoiminnalle. Siinä kun yhdistyy samalla sekä huoli ihmisistä että palvelunäkökulma.

JUMALA KANTAA huolta meistä, lapsistaan, niin kuin jokaisen äidin ja isän tulisi kantaa huolta omasta jälkikasvustaan. Ei surren ja voitotellen, vaan iloisesti perään katsoen ja huolehtien.

Huolenpito on kuitenkin paljon enemmän kuin pelkkää huolen kantamista. Se on palvelua lapsen hyväksi. Se on katsumista päivän matkaa kauemmas eteenpäin ja tien valmistamista lapselle. Se on aikuisen vastuun ottamista ja toimimista lapsen parhaaksi silloinkin, kun lapsi ei sitä itse näe.

Kun Jeesus lausuu ”älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle”, on sekin osa jumalallista huolenpitoa. Ihminen kun ei useinkaan itse ymmärrä omaa parastaan – erityisen vaikeata tämä on, kun on kysymys mammonasta ja omistamisesta.

Vapahtajamme opastusta ei sinänsä pidä tulkita luostari-ihannetta sivuavaksi omistamiskielloksi. Eihän Jeesus tässä kiellä tarpeellisen omistamista, vaan turhan ahnehtimisen ja ylenmääräisen omaisuuden kokoamisen.

Ohjeen tarkoituksena on auttaa muistamaan, mikä elämässä on oikeasti tärkeää ja mikä ei. Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi.

Maallisten, katoavien ”aarteiden” vastapainoksi Jeesus mainitsee taivaalliset aarteet. Kannustuksena katoavaisen mammonan haalimisesta luopumiseen meille siis lupailaan palkkioksi olemukseltaan tyystin toisenlaisia, katoamattomia aarteita.

Sinänsä ironista muuten, että saman sanan ”aarre”, joka täällä piirtää euron merkin verkkokalvoihimme, pitää ohjata ajatuksemme kohti ikuisuuselämää ja sen katoamattomia aarteita.

Omaisuuden määrä aarrekammiossa ei määrittele ihmisen onnellisuutta. Rutiköyhällä Intian kastittomalla ja osakemiljardöörillä on taatusti erilaiset huolenaiheet elämässään, mutta kumpikaan ei automaattisesti ole onnettomampi tai onnellisempi.

Tärkeämpää kuin aarteiden määrä on niiden laatu: ”En lepoa mä löytänyt, en muusta mistään tyyntynyt, ennen kuin löysin aarteiden, ystävän, Herran Jeesuksen” (Vk 299:2). ■

20.9.

JUMALAN HUOLENPITO

16. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Merisunnuntai

Mt. 6:19-24

Virsi: 482

Muuta musiikkia: Merenkulkijoiden hymni: Ikuinen Isä, suojele, NSV 39, 42, ML 87, 114, 117, Uusia mesulauluja 74, 76, 108, Lauluja Särkyneille: Uskon salaisuus

Jumala on suurempi kuin luulin

JARMO KARJALAINEN

MUISTATTEKO Edu Kettusen kappaleen Retki meren rantaan, jossa lauletaan: ”Meri on suurempi kuin luulin, sanoi äiti hymyhuulin.” Nämä sanat voitaisiin muuntaa myös kuvaamaan Jumalaa. Jumala on suurempi kuin luulin.

Tänä sunnuntaina vietetään kansainvälistä Sea Sundayta, joka on meren ja merenkulun pyhäpäivä. Kirkkovuoden mukainen aihe on Jumalan huolenpito, joka sopii hyvin päivän merelliseen teemaan.

Suomen Merimieskirkko on tehnyt työtään merenkulki-

Ikuinen Isä suojele

John. B. Dykes (1823-1876)
suom. san. Jussi K. Ollila

The musical score is written for piano and voice. It consists of four systems of music. Each system has a treble and bass staff for piano accompaniment and a single line for the voice. The lyrics are in Finnish. The chords are indicated above the notes.

1. I - kui - nen I - sä, suo - je - le, ar - mo - si an - na
mat - kal - le. Kun kans - sas saan mä kul - ke - a, ei
mur - heet mit - kään ah - dis - ta. Siis kuu - le, Her - ra,
pyn - tö - ni: Sä tu - le mul - le tur - vak - si.

Ikuinen Isä, suojele

1. Ikuinen Isä, suojele,
Armosi anna matkalle
Kun kanssas saan mä kulkea,
ei murheet mitkään ahdistaa
Siis kuule Herra pyyntöni;
Sä tule mulle turvaksi.
2. Oi Jeesus Kristus Herramme
sä olet ainut lohtumme
Kun tynnyttät myös myrskysään
et jätä ketään pimeään
Siis kuule Herra pyyntöni;
Sä ole aina luonani.
3. On Pyhä Henki väkevä
se meidät ain on näkevä
siks emme yksin matkaa tee
Hän meidät kyllä varjelee
Siis kuule Herra pyyntöni;
Sä kulkuni nyt valaise
4. Ikuinen Isä, johdatta
ja näytä rauhan satama
jos tieni viekin kauaksi
ei loppu koskaan armosi
Siis kuule Herra pyyntöni
ja siunaa minun matkani.

suom. sanat Jussi K.K. Ollila

joiden parissa yli 130 vuotta eri puolilla maailmaa ja Suomen satamissa. Työn lähtökohta on ollut aina sama: olla kirkkona siellä, missä ihmiset ovat, ja julistaa Jumalan huolenpitoa sanoin ja teoin.

MYÖS MERENKULKIJAT ovat kautta aikain pyytäneet Jumalan huolenpitoa elämäänsä ja työhönsä. Psalmissa 107:23–31 kerrotaan merenkulun tarkoituksesta ja siitä, mikä on tuonut läpi historian turvan merimiesten elämään.

Jotkut heistä nousivat laivoihin ja hankkivat elantonsa aavoilla merillä. He näkivät Herran teot, syvyyksien ihmeet, hänen suuret tekonsa. Herra käski, ja nousi myrskytuuli, meri aaltoili rajusti. He nousivat korkeuksiin, vaipuivat syvyyksiin, hädän hetkellä heidän rohkeutensa murtui. He keinuivat, he huojuivat kuin juopuneet, heidän taidoistaan ei ollut apua.

Hädässään he huusivat avuksi Herraa, ja Herra auttoi heidät ahdingosta. Hän tynnytti tuulen, ja aallot hiljenivät.

He riemuitsivat, kun myrsky laantui, ja Herra vei heidät kaivattuun satamaan. Kiitäkööt he Herraa hänen hyvyydestään, ylistäkööt ihmeellisiä tekoja, jotka hän on ihmisille tehnyt!

Jumala on suurempi kuin luulin. Tämän asian oppiminen on tärkeää ihmisen elämässä – oli pa merenkulkija tai muu kulkija. Raamattu kertoo meille ihmisistä, jotka Jumala on valinnut työtovereikseen. He ovat olleet miehiä ja naisia, heikkoja ja vahvoja, onnistuvia ja epäonnistuvia. Joukosta on löytynyt rohkeita ja pelkureita, onnellisia ja onnettomia.

Kuitenkin yksi asia on yhdistänyt heitä. He kaikki ovat uskoneet Jumalaan ja hänen huolenpitoonsa. He eivät ole

kokeneet olevansa elämänmerellä tuulien ja aaltojen sattu-manvaraisesti heiteltävänä, vaan heidän elämässään on näkynyt Jumalan huolenpito ja johdatus.

Samalla tavoin kuin meri kantaa suurta laivaa, meitä haastetaan heittäytymään koko painollamme Jumalan varaan. Silloin saamme huomata, että Jumala on suurempi kuin luulin.

Jumalan salaisuutta on mahdoton selittää. Sen kokevat todeksi ne, jotka haluavat laittaa turvansa ikiaikojen Jumalaan. He saavat huomata, että Jumalan huolenpito on totta joka hetkessä, vaikka ympäröivät olosuhteet olisivat mitkä tahansa tai tuntuipa heistä miltä tahansa. Tämä on uskon salaisuus. Jumala kannattelee meitä kaikessa, mitä teemme ja missä elämme.

Jumalan huolenpitoon luottaminen on kuitenkin hyvin haasteellista ihmiselle. Näin siksi, että ihmisen tyyppillisin toimintatapa on yrittää rakentaa suojattu elämä, ilman uhkatekijöitä. Tästä syystä me otamme vakuutuksia, laitamme rahaa sukanvarteen tai patjankin alle, uhkarohkeimmat käyttävät lähipankkinsa sijoitusneuvontaa. Kaikilla ihmisillä on kuitenkin tähtäimessä sama asia: elämän ja talouden turvaaminen.

Jeesus haastaa meitä tänään kuitenkin toisenlaisen aarteiden tallettamiseen. Hän ei käske meitä sijoittamaan oikeisiin osakkeisiin tai maapalstaan. Hän käskää meitä luottamaan itseensä, etsimään salattua Jumalaa. Kun tuo aarre, Jumalan ja ihmisen välinen suhde paljastuu pala palalta ihmiselle, hän saa samalla huomata, että on löytänyt todellisen kätöksä olleen aarteiden. Joka löytää tuon aarteiden, löytää ilon, vapauden, totuuden ja rauhan.

Nuo rauha ja ilo kestävät elämänmeren tyrskeydessä ja tyvenissä, sillä ihminen ymmärtää, että Jumala on suurempi kuin luulin. ■

KIRJOITTAJAT

Pauliina Kainulainen Tutkija, TT, Kontiolahti

Jani Kairavuo Seurakuntapastori, Keravan seurakunta

Jarmo Karjalainen Rotterdamin suomalaisen merimieskirkon johtaja, merimiespappi

Sanna Kiviluoto Pohjois-Saksan suomalainen pappi

Ilkka Raittila Kappalainen, Joensuun seurakunta

Kalervo Salo Kirkkoherra, dosentti, Leppävaaran seurakunta

VIRRET JA MUSIIKKI

Jari Piikki Kanttori, Juvan seurakunta

TEKSTIN LYHENTEITÄ

numero viittaa laulun numeroon (tai sivunumeroon)

VKL = Virsikirjan jumalanpalvelusliite

RKV = Ruotsin kirkon virsikirja

LKM = Laula kaikki maa

LV = Lasten virsi

NSV = Nuoren seurakunnan veisukirja

ML = Messulauluja

YK = Yhteiskustannus

PR = KJM:n proprium-aineisto

27.9.

JEESUS ANTAA ELÄMÄN

17. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Jh. 5:19–21

Virret: 297:1–4, 129:2–5, 423:2 (vastaus Jes. 26), 604, 220, 230 (kiitosrukous), 625:1, 6, 7

Muuta musiikkia: VKL 825–829, RKV 153, 308, 598, 622–625, ML 79, Schütz: Voit, Herra, kuolleet herättää (Hymnale), Crüger: Autuaat on ne (Cantionale 3), Buxtehude: Kantaatti Ich habe Lust abzuscheiden

Ylösnousemus ja elämä

ILKKA RAITTILA

JOKAINEN SUNNUNTAI, mutta aivan erityisesti tämä, on Herran päivä ja juhlapäivä siksi, että Kristuksen ylösnousemus teki sunnuntaista kristittyjen pyhäpäivän. Tämän sunnuntain aihe korostaa sitä, että Jeesus antaa elämän, loppumattoman elämän.

Voisiko pääsiäisen teema näkyä tänä ”pikkupääsiäisenä” vaikka ihan konkreettisesti kirkon koristelussa tai muussa messumme vietossa, esimerkiksi musiikissa? Ainakin pääsiäiskynttilässä voisi olla tuli, jos sellainen kirkossa on.

Päivän evankeliumin sanat on suunnattu juutalaisille. Jonkinlaista rajankäyntiä juutalaisuuteen ja hellenisteihin Johannes tässä käy. Kyseessä ei ole vain tiedollinen erittely Isän ja Pojan yhteydestä, vaan Jeesus haastaa ottamaan kantaa siihen, että hän on Jumalan Poika. Joka ottaa vastaan hänen sanansa, tunnustaa hänet samalla Jumalan Pojaksi.

Vanhan testamentin profeetatkin julistivat Jumalan tahtoa ja neuvoivat sen noudattamiseen, mutta heidän persoonansa oli julistuksesta erillään: heidän julistuksensa saattoi ottaa vastaan hyväksymättä persoonaa. Sen sijaan Poika on persoonallisesti yhtä Isän kanssa. Isän ja Pojan teot ovat saumattomasti yhtä.

Kuulijatkin kyllä tiesivät sen, että Jumala on elämän ja kuoleman Herra. Kuolleetin herättäminen kuului varsinaisesti tulevaan maailmanaikaan. Valta herättää kuolleita kuului Pojalle tulevan maailmanajan edustajana, ja sitä voimaansa hän edustaa jo nyt, ei vain kerran viimeisenä päivänä.

Ylösnousemuksen ja iankaikkisen elämän toivo viittaa tulevaisuuteen. Toisaalta se toivo on todellisuutta jo nyt.

Niin kuin Kristus, niin myös hänen kirkkonsa on lähetetty maailmaan toivon merkiksi. Kirkon tehtävä on puolustaa elämää, jokaisen ihmisen ja koko luomakunnan oikeutta hyvään elämään.

PÄÄSIÄISEN SANOMASTA avautuvat tiet yli kaikkien rajojen. Vaikkei toivoa näe vielä täyttyneeksi, kristittyinä ja kirkkona meidän tehtävämme on nähdä, missä ihmistä sortetaan ja elämisen mahdollisuuksia kavennetaan tai elämää suoranaisesti tuhotaan.

Sadat miljoonat ihmiset maailmassa kamppailevat huolella selviytyminen elämän perustarpeista. Murramme leipää omassa hartaudessaamme ummistaen silmämme heiltä, joiden kanssa meidän tulisi leipämme jakaa? Alistummeko maailman tuhovoimien edessä ajatellen, että kerran taivaassa on kaikki kohdallaan?

Vauraissa maissa elämää paetaan monin tavoin monenlaisiin ”huumeisiin” ja välinpitämättömyyteen. Käsitys elämästä on usein elähtänyt. Olemme ajaneet koko luomakunnan tuhon partaalle, kaventaneet elämän edellytyksiä.

Kun kerran Isä ja Poika, jotka ovat yhtä ja antavat elämän kenelle tahtovat, miksi huolta siis kantaa siitä asiasta. ”Jumala on olemassa. Lakkaa siis murehtimasta ja nauti elämästä!” Miten usein me kristittyinäkin sorrumme elämän pakenemiseen, jopa pelkäämme elää. Jos kerran elämä kaikinensa on Jumalan kädessä, voisiko sen turvallisempaa pohjaa olla niin oman kuin toisten elämän puolesta toimimiseen.

Pääsiäisen Kristus kulkee edellämme Galileaan, keskelle maailman elämäntodellisuutta. ■

JOS KERRAN ELÄMÄ
KAIKKINENSA ON JUMALAN
KÄDESSÄ, VOISIKO SEN
TURVALLISEMPAA POHJAA
OLLA NIIN OMAN KUIN
TOISTEN ELÄMÄN PUOLESTA
TOIMIMISEEN.

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 1.1.2005

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen
seurakuntatyön päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@evl.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURIILITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto**
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoför-
samling, FM
Puh. 040 584 9952
mikael.helenelund@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi, www.akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENILLE

**Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasiois-
sa:** ti klo 9–12 varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa: arkin
klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Vesa Engström, teol. yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentoroin-
ti- ja työllistymiskysymyksissä

Apu-laistoinnannohtajat

Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi
AKIn neuvottelu- ja luottamusmies-
toiminta, AKIn alaostatoiminta,
Kanttori-urkuriliiton hallinto, kanttori-
en ammatilliset asiat, palvelussuhde-
neuvonta

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKIn hallinnon ja johdon sihtööri,
Pappisliiton hallintoelinten pöytäkir-
janpitäjä, matka- ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat, palvelus-
suhdeneuvonta

Toimistosihteerit

Tuula Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuula.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaostat, luottamus-
mieskurssit

Opiskelija-asiamiehet

Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoimin-
ta, neuvonta opiskelijoiden harjoitte-
lu- ja työllistymiskysymyksissä

Maija Jokitalo
Puh. (09) 150 2653
mai.jokitalo@akiliitot.fi
(Heli Meinolan vuorotteluvapaan
sijainen 25.8.2009 asti)
Cruxin toimitussihtööri, jäsenyysasiat,
opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

**DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO DTL RY
DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND DAF RF**
Perustettu 15.6.1958

Puheenjohtaja
Kaisa Rauma
Turun arkkihiippakunnan
vs. hiippakuntasihtööri, diakonissa
Puh. (02) 279 7022,
GSM 0400 552 185
kaisa.rauma@evl.fi

LAKIMIESPALVELU DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON JÄSENILLE

Yksityiselämän oikeusasioissa: arkin klo 10–16
Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse liittosi ja jäsennumerosi.

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON TOIMISTO
Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Faksi (09) 877 7397
toimisto@dtl.fi, www.dtl.fi

Toiminnanjohtaja
Riitta Hiedanpää, diakonissa,
terv. hoit.
Puh. (09) 150 2287
GSM 040 516 5557
riitta.hiedanpaa@dtl.fi
Liiton yleinen johto, edunvalvon-
ta- ja neuvottelutoiminta, hallin-
toelinten päätösten valmistelu,
esittely ja täytäntöönpano, pal-
velussuhdeneuvonta

Järjestösihteerit
Asta Turtiainen, diakonissa
Puh. (09) 150 2286
GSM 040 765 0477
asta.turtiainen@dtl.fi
Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaostat-
toiminta

Toimistosihteerit
Pirjo Heikkinen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.fi
Jäsenyysasiat, kirjanpito, mak-
suliikenne, materiaalitilaukset,
mökkivaraukset

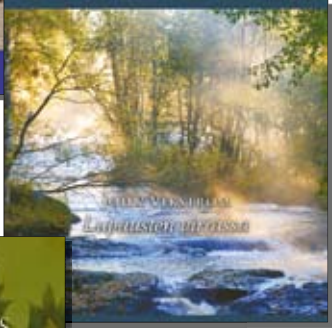
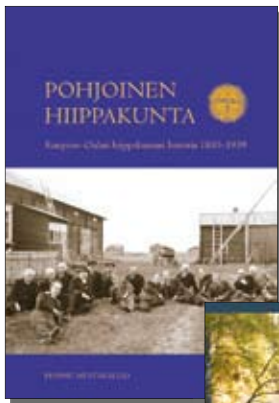
**ERITYISKOULUTETTUIJEN
TYÖTÖMYSSKASSA**

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212

erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Lukupaketteja arkeen ja juhlaan

HANNU MUSTAKALLIO

Pohjoinen hiippakunta

Kuopion-Oulun hiippakunnan historia 1850-1939

Juhlavuottaan viettävän hiippakunnan historia luo laajan ja yksityiskohdiltaan rikkaan katsauksen pohjoisen hiippakunnan historiaan sivistys-, aate- ja poliittishistoriallisista näkökulmista. Teos perustuu laajaan ja monipuoliseen lähdeaineistoon. Ov. 59,90

AUGUSTINUS

Kirjeitä sisarille

Teos sisältää yksitoista aiemmin suomentamatonta Augustinuksen kirjettä, jotka hän laati tunteilleen naisille. Värikkäät tekstit avaavat näkymiä Augustinukseen sielunhoitajana, teologina, kirjoittajana ja jopa satiirikkona. Käännös Timo Nisula ja Anni Maria Laato. Ov. 17,90

PAULIINA KUOKKA

Ehkä sittenkin joku

Kirja nuorelle. Tarinanomaiset tekstit korostavat arjen kristillisyyttä. Ne kulkevat nuoren rinnalla ja herättävät katsomaan asioita uudesta näkökulmasta: sen voi ajatella noinkin! tarinat käyvät erinomaisesti seurakuntatyön virikemateriaaliksi. Ov. 27,90

JOHN VIKSTRÖM

Lupausten virrassa

Raamatun lupaukset ovat kuin vuolas, raikas virta. *Lupausten virrassa* -kirjan teksteissä emeritusarkkipiispa John Vikström kirjoittaa vedestä, toivosta ja rohkeudesta käydä kohti tulevaa. Ov. 24,90

RISTO KORMILAINEN

Elämä on tässä

Lääninrovasti Risto Kormilainen ilahduttaa lukijoita jälleen miehisillä, reiluilla ja rohkaisevilla teksteillään, joista välittyy elämisen maku ja luonnon-läheisyys. Ov. 17,90

HANNU PÖNTINEN

Onnen raapaisuja

Mietelmäkirja sisältää havaintoja nykypäivän arjesta, pieniä onnenhetkiä, sattuvia oivalluksia vanhemmuudesta ja suomalaisen miehen elämästä. Ov. 19,90

.MK80

AKIn ja DTL:n jäsentilaisuudet Jyväskylän Kirkkopäivillä elokuussa 2009

AKIn jäsentilaisuus lauantaina 22.8.
kello 20 Konservatorion Siltasalissa,
Pitkäkatu 19–21.

Tervetuloa nauttimaan erilaisesta
sirkuksesta! Circus Uusi Maailman
esityksen jälkeen salaattibuffet sekä
pappien ja kanttorien kohtaamisia.
Ilmoittaudu 7.8. mennessä
puh. (09) 150 2446 tai
tuija.kukkonen@akiliitot.fi.

Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsen-
tapaaminen perjantaina 21.8.
kello 20 ravintola Torerossa,
Kauppakatu 35.

Tervetuloa tapaamaan liiton jäseniä,
luottamushenkilöitä ja työntekijöitä.
Tarjolla hyvää ruokaa ja vielä
parempaa seuraa. Ilmoittaudu
7.8. mennessä puh. (09) 150 2487
tai toimisto@dtl.fi.

KIRKKOPÄIVÄT Jyväskylässä 21.–23.8.2009